1266

Η ΚΥΑΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

14

ΤΗΣ

ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ

17

ΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1910

ΤΥΠΟΙΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ

17

SISMANOGLIO

Η ΚΥΑΝΗ ΒΙΒΛΟΣ

ΤΗΣ

ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1910

ΤΥΠΟΙΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ

ΚΥΑΝΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ
Αριθ. 666

Η ΚΥΑΝΗ ΒΙΒΛΟΣ τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας
τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐβαπτί-
σθη οὕτως ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ περικαλύμματος τῆς
Ἐτησίου Λογοδοσίας τῆς Σ. Ἐφορείας.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως δηλοῦται ὅτι ἐὰν ἐν τοῖς ἑπομένοις ἐπικρίνεται ἢ ψέγεται ἡ Σ. Ἐφορεία τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστη-στημάτων ἡμῶν, ἡ ἐπίκρισις ἢ ὁ ψόγος οὐδαμῶς ἀποτείνονται πρὸς τ' ἄτομα τ'

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

Σελὶς	18	γραμμὴ	5 ἐκ τῶν ἄνω	:	φιλάνθρωπος κυρία	*ἀνάγνωθι:*	*ἡ φιλάνθρωπος κυρία*
»	31	»	2 » κάτω	:	οὐδεμία Ἐφορεία	»	*οὐδεμιᾷ Ἐφορείᾳ*
»	43	»	3 » ἄνω	:	αἱ τῆς ἀμέσως	»	*καὶ τῆς ἀμέσως*
»	45	»	4 καὶ 5 » ἄνω	:	καὶ τῆς προσελκύσεως	»	*καὶ τὴν προσέλκυσιν*
»	45	»	10 » κάτω	:	ἀριθμοῦ καὶ	»	*ἀριθμοῦ τῶν*
»	48	»	7 » κάτω	:	ὑπολογισθέντων	»	*προταθέντων*
»	48	»	6 » κάτω	:	ὑφ' ὑμῶν	»	*ὑφ' ἡμῶν*
»	69	»	4 καὶ 3 » κάτω	:	ὁμογενοῦς τούτου	»	*ὁμογενοῦς τύπου*

Διὰ τὰ λοιπὰ μὴ ἀλλοιοῦντα τὴν ἔννοιαν τοῦ λόγου τυπογραφικὰ λάθη ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως δηλοῦται ὅτι ἐὰν ἐν τοῖς ἑπομένοις ἐπικρίνεταί ἢ ψέγεται ἡ Σ. Ἐφορεία τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἡμῶν, ἡ ἐπίκρισις ἢ ὁ ψόγος οὐδαμῶς ἀποτείνονται πρὸς τ' ἄτομα τ' ἀπαρτίζοντα τὴν Σ. Ἐφορείαν ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄληπτον αὐτὸ ἠθικὸν πρόσωπον τῆς Σ. Ἐφορείας, ὅπερ ὑπ' ἀγνώστου δυνάμεως καὶ πνεύματος ἀεὶ πρὸς τὴν αὐτὴν ὠθεῖται πορείαν. Τὰ πρόσωπα κατὰ τὴν τελευταίαν ἑπταετίαν, περὶ ἧς θὰ πραγματευθῶμεν, ἤλλαξαν διαδοχικῶς πάντα, ἡ πορεία ὅμως παρέμεινεν ἡ αὐτή. Τὰ διάφορα πρόσωπα διὰ τῆς περιβλέπτου θέσεως, ἣν κατέχουσιν ἐν τῇ ὁμογενεῖ κοινωνίᾳ, διαπιστοῦσιν ὅτι (ἕκαστον ἐν τῇ ἀτομικῇ αὐτοῦ δράσει) καὶ ὀρθῶς σκέπτονται καὶ φρονίμως ἐνεργοῦσιν· κ' ἐν τῇ Σ. Ἐφορείᾳ προκειμένου περὶ ζητήματός τινος, πέντε π. χ. ὀρθῶς σκεπτόμενοι καταπολεμοῦσι πρότασίν τινα μὴ ὀρθήν· ἐν τούτοις ἑπτὰ ἄλλοι, ὑπὸ τῆς ἀκαταμαχήτου, ἀγνώστου δυνάμεως ὠθούμενοι, ψηφίζουσιν ὑπὲρ καὶ οὕτω γίνεται ἀποδεκτὸν κ' ἐκτελεῖται τὸ μὴ ὀρθόν. Ἐπὶ ἄλλου ζητήματος ἐκ τῶν ἑπτὰ δευτέρων οἱ πέντε, καλῶς τώρα σκεπτόμενοι, ἀποκρούουν, οἱ ἑπτὰ ἄλλως ὅμως ὑπερμαχοῦσι καὶ οὕτω πάλιν τὸ μὴ ὀρθὸν ἐπικρατεῖ.

Καὶ οὕτως ἐφεξῆς γενομένου, τὰ μὲν ἄτομα συχνὰ ὀρθῶς σκέπτονται, ἐνίοτε ἀπατῶνται, (διότι ἀνθρώπινον τὸ πλανᾶσθαι) ἡ Σ. Ἐφορεία ὅμως παντοῦ καὶ πάντοτε, τοῦ αὐτοῦ ἐπιφοιτοῦντος πνεύματος, κακῶς σκέπτεται καὶ ὀλεθρίως ἐκτελεῖ.

Πῶς ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον τοῦτο ; Ἐν τοῖς κατωτέρω ἐκτίθεται γνώμη τις ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἴσως οἱ ἀναγνῶσται συμφωνήσουν πρὸς αὐτήν. Ἐν τούτοις καὶ πάλιν κατηγορηματικῶς δηλοῦται ὅτι ἡ ἐπίκρισις δὲν ἀποβλέπει εἰς πρόσωπα.

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

Ἀφοῦ ἐπὶ ἑπταετίαν ὅλην ἠκούετο καὶ ἀπὸ περάτων μέχρι περάτων τῆς ἡμετέρας Αὐτοκρατορίας ἀπήχει, ὅτι αἱ δωρεαὶ τοῦ Μεγατίμου Κου Θ. Ἀ. Μαυρογορδάτου καὶ τῆς γενναιόφρονος οἰκογενείας αὐτοῦ (ἀνελθοῦσαι νῦν εἰς δαπάνην Λιρῶν τουρκίας 51.136 καὶ 28]100) ἐγένοντο παραίτιοι τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς τῶν ἡμετέρων Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ὅτι αἱ δωρεαὶ αὗται ἦσαν Δωρεαὶ ἀρνητικαὶ καὶ Δῶρα ἄδῶρα, ἐπ' ἐσχάτων προσετέθη τοῖς ἄνω καὶ νέον τι παράδοξον ὅτι ὅλα δηλαδὴ τὰ διὰ τῆς ἀναφερομένης δαπάνης ἀνεγερθέντα κτίρια ἀσκόπως καὶ ἄνευ πραγματικῆς ἀνάγκης ἐκτίσθησαν.

Προτιθέμενος νὰ πραγματευθῶ περὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ζητημάτων τούτων ἵνα μὴ ἐπὶ πλέον ἀποπλανᾶται ἡ κοινὴ γνώμη διὰ παρομοίων ἀβασίμων καὶ παραλόγων ἢ καὶ κακοβούλων διαδόσεων πρὸς βλάβην τῶν ἐν γένει Ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων. ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ τελευταίου ὡς ἁπλουστέρου.

Α΄.

Τὸ λίαν σκόπιμον καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῶν ἀνεγερθέντων κτιρίων.

Τῇ ἐπιούσῃ τῶν ἐγκαινίων τῆς Ζερβουδακείου πτέρυγος τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος, ἀρθρογράφος ἐν τῇ «Προόδῳ» (τῆς 25 Μαΐου 1909) ἐξῆρε μὲν τὴν πολύτιμον εὐεργεσίαν τῶν δωρητῶν, ἐπαινῶν καὶ τὴν οἰκοδομὴν (ὡς οἰκοδομὴν) τοῦ κτιρίου αὐτοῦ καὶ τοῦ τῶν εὐλογιώντων, ἐξέφρασεν ὅμως τὴν λύπην του ὅτι ὅλα ἐν γένει τὰ κτισθέντα **ἀσκόπως,** ἤτοι ἄνευ πραγματικῆς ἀνάγκης, ἀνηγέρθησαν, ἐπικαλούμενος πρὸς τοῦτο καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ φίλου μου ἰατροῦ Σ. Ἀποστολίδου.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν σκόπιμον καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν κατάλληλον τῶν κτιρίων, ἀπόκειται ἄλλοις νὰ κρίνουν, διότι ἐγώ, ὡς ὑποδείξας ἐν γένει τὸ σχέδιον καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τῶν ἀρχιτεκτόνων (τοῦ τε μακαρίτου Η. Κιουπετζόγλου καὶ τοῦ Κου Π. Φωτιάδου) μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, δὲν εἶμαι βεβαίως ὁ κατάλληλος πρὸς τοῦτο. Ἀπὸ γενικῆς λοιπὸν ἀπόψεως ἐξετάζων ἂν ἦτο **ἀπόλυτος** ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνεγέρσεως τῶν κτιρίων αὐτῶν ἄρχομαι ἀπὸ τοῦ τῶν εὐλογιώντων.

Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι μέχρι τοῦ 1902 φερέοικοι ὄντες καὶ οὐδέποτε κ' ἐπ' ἐλάχιστον κατάλληλον οἴκημα ἀποκτήσαντες, ἔστι δ' ὅτε καὶ σχεδὸν ἄστεγοι ἐν προσωρινοῖς παραπήγμασιν εὑρεθέντες, ἀπεκατέστησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὸ ὄπισθεν τοῦ ἀμαξοστασίου κείμενον παλαιὸν Ζαφειροπούλειον μολυσματικόν, ἀλλὰ καὶ πάλιν προσωρινῶς διὰ πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους λόγους ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων ἕνεκα τῶν ἐντόνων διαμαρτυριῶν τοῦ φίλου Σ. Ἀποστολίδου, ὅστις, λίαν δικαίως, ἐφοβεῖτο τὴν ἐκ τῆς ἀμέσου γειτνιάσεως ἔκρηξιν ἐπιδημίας

ἐν τῷ φρενοκομείῳ κ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπείθετο εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι τὸ κτίριον προσωρινῶς χρησιμοποιεῖται διὰ τοὺς εὐλογιῶντας, ἐν τῷ μέλλοντι δὲ θὰ παραχωρηθῇ πρὸς χρῆσιν τῷ φρενοκομείῳ. Ἐκ τούτου δῆλον ὅτι πρῶτος ὁ Κος Σ. Ἀποστολίδης ἀνεγνώριζε τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς οἰκοδομῆς καταλλήλου κτιρίου διὰ τοὺς εὐλογιῶντας, οἵτινες οὐ μόνον θεραπείας χρήζουσιν ἀλλὰ καὶ προσφόρου ἀπομονώσεως ὡς ἐνέχοντες κίνδυνον δι' ὅλους τοὺς πολυαρίθμους ἐνοίκους τῶν Καταστημάτων. Εἶπον ἄνω ὅτι διὰ πολλοὺς λόγους, ἐξ ὧν ἀνέφερον τὸν ἕνα· ἐν ἄλλῳ δὲ κεφαλαίῳ θὰ γείνῃ μνεία καὶ ἄλλων, ὑπάρχει ὅμως καὶ ὁ λόγος τοῦ μὴ πυροβολήσαντος διὰ ἑκατὸν καὶ ἕνα λόγους ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἦν ἡ ἔλλειψις πυρίτιδος. Ὁ λόγος λοιπὸν οὗτος ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ὅτι τὸ μόλις πρὸ ἑπταετίας ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ἀνεγερθὲν τοῦτο κτίριον ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαΐου εἶναι ἑτοιμόρροπον. Ἂν λοιπὸν ὁ ἔντιμος ἀρθογράφος πρὶν γράψῃ ἐπεσκέπτετο τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Νοσοκομείου καὶ δὲν ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ ἡμέραν τινα τεθαμμένους ὑπὸ ἐρείπια τοὺς δυστυχεῖς εὐλογιῶντας, θ' ἀνωμολόγει ὅτι οὐ μόνον λίαν σκόπιμος ἀλλὰ καὶ ἀπολύτως ἀναγκαία ἦν ἡ ἀνέγερσις νέου κτιρίου δι' αὐτούς.

Ἐν σωτηρίῳ ἔτει 1900 τὸ μὲν Φρενοκομεῖον, κατέχον τὴν ὑψηλοτέραν θέσιν τῆς περιοχῆς τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων μετὰ τῶν σχετικῶς νέων κτιρίων αὐτοῦ, τοῦ (ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας σκοτεινοῦ καὶ δαιδαλώδους κτισθέντος) ὑδροθεραπευτηρίου του καὶ τῶν μεμονομένων οἰκίσκων του, ἦτο κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ πάλιν τοῦ φίλου Σ. Ἀποστολίδου, τὸ καύχημα τῶν Καταστημάτων καὶ ἐπεδεικνύετο ὡς τοιοῦτο τοῖς ἐπισκέπταις. Ἐκέκτητο δὲ σὺν τῷ τελείῳ φαρμακείῳ καὶ τὸ κυριώτερον μέσον θεραπείας, τὸ ὑδροθεραπευτήριον. Καὶ τὸ παθολογικὸν τμῆμα κατέχον τὰς σχετικῶς καλλιτέρας τῶν παλαιῶν αἰθουσῶν, εἶχε, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ αὐτοῦ,(*) νὰ ἐπιδείξῃ ὑπερηφάνως καὶ τὴν ὑψη-

(*) Αἱ μαρτυρίαι αὗται εὑρίσκονται ἐν ταῖς πραγματείαις, ἃς ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ «Προόδῳ» ἐδημοσίευσεν ὁ φίλος Σ. Ἀποστολίδης κατὰ φθινόπωρον τοῦ 1906.

λὴν Χαριτωνίδειον πτέρυγα. Εἶχε δὲ πρὸς θεραπείαν τῶν ἐνδιαιτωμένων φαρμακεῖον τελείως κατηρτισμένον. Μόνον τὸ χειρουργικὸν τῶν ἀνδρῶν τμῆμα περιορισμενον ἐντὸς τῶν χειροτέρων αἰθουσῶν ἐστερεῖτο τοῦ κυριωτέρου θεραπευτικοῦ μέσου, ἤτοι ἐγχειρητηρίου, διότι ὁ χῶρος ἐν ᾧ ὁ ἀείμνηστος Α. Δάλλας μετ' ἀνεπαρκοῦς ἀριθμοῦ βοηθῶν προσεπάθει νὰ ἐπιδαψιλεύσῃ τὰ εὐεργετήματα τῆς συγχρόνου χειρουργικῆς ἐπιστήμης εἰς τοὺς πάσχοντας, ἦν πᾶν ἄλλο ἤ, ἔστω καὶ ἀτελές, χειρουργικὸν ἐγχειρητήριον.

Ἐρωτῶ λοιπὸν ἦτο ἄσκοπος ἡ ἀνέγερσις ἐγχειρητηρίου καταλλήλου καὶ χειρουργικοῦ τμήματος ἢ ἦτο ἀνάγκη ἀπαραίτητος πρὸ τοῦ ἐπιβλητικῶς παρουσιαζομένου ζητήματος τῆς ἐντελοῦς καταργήσεως τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος ὡς ἐπιβλαβοῦς ; Κσὶ ὀφείλεται, ἢ οὔ, μεγίστη εὐγνωμοσύνη τῷ Κῳ Θ. Α. Μαυρογορδάτῳ ὅστις ἀνεδέχθη τὴν ἀνέγερσιν κ' ἐντελῆ ἐξάρτησιν τοῦ ἐγχειρητηρίου ἐν ᾧ τόσοι καθ' ἑκάστην ὁμογενεῖς ἀπολαύουσι τῶν εὐεργετημάτων τῆς καθ' ὅλας τὰς συγχρόνους ἐπιστημονικὰς συνθήκας ἐγκαταστάσεως τοῦ χειρουργείου τούτου ;

Αἱ δὲ χειρουργικαὶ γυναῖκες μετὰ τῶν χειρουργικῶν ἐφήβων καὶ ἄλλων παθολογικῶν γυναικῶν εὑρίσκοντο ἐν ἰσογαίῳ τινί, ὁπωσοῦν ἐκτενεῖ, κτιρίῳ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μὲν ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ἀνεγερθέντι, ταλαντευομένῳ ὅμως μεθ' ὅλας τὰς ἀντηρίδας καὶ τὰ στηρίγματα καὶ ὡσεὶ διαλογιζομένῳ, ὅπως νῦν τὸ παλαιὸν Ζαφειροπούλειον καὶ τὸ Νεκροστάσιον τῆς Σ. Ἐφορείας, πρὸς ποίαν τοῦ ἀνέμου διεύθυνσιν, πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς νότον, νὰ κατακλιθῇ. Ἦτο λοιπὸν ἀνάγκη ἀπόλυτος νὰ κτισθῇ ἡ πτέρυξ τῶν γυναικῶν ἢ ἦτο ἄσκοπος ἡ ἀπόφασις αὕτη ; Πράγματι δὲ πρὶν συντελεσθῇ ἡ νέα πτέρυξ τῶν γυναικῶν κατέρρευσεν ἓν μέρος μετὰ δὲ τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας πτέρυγος καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ τμήματος τῶν γυναικῶν. Καὶ μένουν εἰσέτι τὰ ἐρείπια πρὸς θέαν παντὶ τῷ ἐνδιαφερομένῳ καὶ πονοῦντι (λέξις τῆς Σ. Ἐφορείας) τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα· καὶ ἴσταται ἔτι τεμάχιον τοίχου μετὰ μιᾶς ἀντηρίδος, ἥτις ὅμως καὶ

πρὸ τῆς πτώσεως εἶχεν, ἕνεκα συζυγικῶν ἴσως διενέξεων, διαζευχθῇ τοῦ τοίχου, καταλίπουσα χάσμα μεταξὺ αὐτῆς καὶ αὐτοῦ. Ἰδοὺ καὶ τὰ τῶν γυναικῶν βάσανα !

Ἡμέραν τινὰ τοῦ 1904 ἐπισκεφθεὶς ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος τὴν κτιζομένην κλινικὴν τῶν γυναικῶν, ἐξέτεινε τὴν ἐπίσκεψίν του καὶ εἰς τὰ λοιπὰ τμήματα κ' ἔφθασε μέχρι χώρου τινος περιπεφραγμένου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διὰ τῆς κιγκλιδωτῆς θύρας διέκρινε καταρρέουσαν τινὰ καλύβην τοῦ φύλακος καὶ τρία ἄλλα καταμέλανα, ὡς ἡ κόλασις, χαμηλὰ παραπήγματα ὧν τὸ μὲν ἓν κατέρρεεν τὰ δὲ δύο ἄλλα ἐδείκνυον πλευρὰς μὲν διαμπερῶς τετραυματισμένας στέγην δὲ λίαν ἀμφιβόλου στεγανότητος. Ἐρωτήσας τί ἄρά γε ἦσαν τὰ περίεργα αὐτὰ κτίρια, ἔμαθεν ὅτι ἄλλοτε μὲν κατείχοντο ὑπὸ τῶν λοιμοβλήτων, δι' οὓς κ' ἐκτίσθησαν, εἶτα ἐστέγασαν (ἂν τοὺς ἐστέγασαν) τοὺς εὐλογιῶντας καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐν λόγῳ ἐπισκέψεως κατοικοῦντο ὑπὸ τῶν φθισικῶν, δι' οὓς ἀλλαχοῦ δὲν ὑπῆρχε χῶρος πρὸς ἀπομόνωσιν καὶ προφύλαξιν οὕτω τῶν λοιπῶν ἀρρώστων ἀπὸ μολύνσεως. Ἐκ συμπαθείας πρὸς τ' ἀτυχῆ ταῦτα ὄντα ὁ φιλάνθρωπος ἀνὴρ ἠθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς τρώγλας αὐτὰς διὰ νὰ ἰδῇ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται οἱ πάσχοντες ὅμοιοί μας. Φρικτὸν θέαμα παρέστη αὐτῷ μυριάκις οἰκτρότερον τῆς ἐλεεινῆς ἐξωτερικῆς ὄψεως τῶν ἐκ πισσωτοῦ ὑφάσματος (ἐξ οὗ τὸ μέλαν ὡς ἡ κόλασις χρῶμα) καὶ δοκῶν οἰκοδομηθέντων παραπηγμάτων τούτων. Ἀνθρωπόμορφοι σκελετοὶ ἔκειντο ἄλλοι μὲν ἐπὶ χθαμαλῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξηρθρωμένων, κλινῶν, ἄλλοι δ' ἐπὶ στρωμνῶν ἀχυρίνων κατὰ γῆς ἀκίνητοι, ὅταν μὴ ὑπὸ τοῦ ρογχάζοντος βηχὸς ἐταράσσοντο, Ἐν τῷ μέσῳ ἀρχαιολογικὴ θερμάστρα ἐπρόκειτο νὰ τοὺς θερμάνῃ τὸν χειμῶνα. ἴσως ὅταν ἡ χιὼν πίπτουσα κατὰ παχείας καὶ πυκνὰς νιφάδας ἀπέφραττε τὰ διάφορα ρήγματα δι' ὧν βεβαίως μὲν ἐξησφαλίζετο ἡ τακτικὴ ἀεροθεραπεία εἰσήρχετο ὅμως καὶ ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν ἐλευθέρως τὸν χειμῶνα καὶ εἰσέδυον αἱ καυστικαὶ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου κατὰ τὸ θέρος. Εἰς τὸν κρότον τῆς εἰσελάσεως

τῶν ἀπροσδοκήτων ἐπισκεπτῶν, σώματα τινὰ ἀνεκάθησαν ἐπὶ τῶν στρωμνῶν δεικνύοντα τοὺς κοίλους ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ πυριφλεγῆ μῆλα τῶν παρειῶν τοῦ κατεσκληκότος προσώπου των. Μάρτυς τῆς σκηνῆς ἦν καὶ ὁ πρώην Διευθυντὴς τοῦ Νοσοκομείου ἰατρὸς Σαββαΐδης· μάρτυρες τῆς καταστάσεως εἶναι καὶ ὅλοι οἱ ἀρχαιότεροι ἰατροὶ τοῦ Νοσοκομείου. Αὐτοὺς ἂς ἐρωτήσῃ ὁ ἔντιμος ἀρθρογράφος περὶ τῆς ἀληθείας τῶν γραφομένων. Ὑπῆρχε λοιπὸν ἄλλη μᾶλλον κατεπείγουσα ἀνάγκη ;

Τὴν αὐτὴν ἑσπέραν, ἅμα τῇ ἐπιστροφῇ του, διεμήνυσεν ὁ γενναιόφρων ἀνὴρ τῷ ἀρχιτέκτονι Κῳ Π. Φωτιάδῃ κ' ἐμοὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὸν καταρτισμὸν σχεδίου περιπτέρων φθισικῶν. Ἐρωτήσας δὲ καὶ τὴν Σ. Ἐφορείαν περὶ τοῦ ἀναγκαίου ἀριθμοῦ κλινῶν καὶ μαθὼν ὅτι ἀπαιτοῦνται 50 περίπου δι' ἄνδρας καὶ 25 περίπου διὰ γυναῖκας ἀπεφάσισε τὴν ἀνέγερσιν δύο μὲν περιπτέρων δι' ἄνδρας καὶ διὰ γυναῖκας ἑνός.

Ἐνῷ δὲ ταῦτα ἐκτίζοντο ἠκούσθη καὶ ἐπανελήφθη τοσάκις ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι ἂν εἶχον καὶ δύο περίπτερα ἐπὶ πληρωμῇ πολλὰς θὰ ἐκαρποῦντο τὰ Καταστήματα ὠφελείας, ὥστ' ἡμέραν τινὰ ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος μοὶ εἶπεν ὅτι διὰ νὰ μὴ ὑπάρχουν παράπονα καὶ διὰ νὰ ὠφεληθοῦν τὰ Καταστήματα, ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ καὶ τὰ δύο ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας τόσον ἐπιθυμητὰ ἐπὶ πληρωμῇ περίπτερα, ἓν δι' ἄνδρας καὶ ἓν διὰ γυναῖκας, μοὶ ἀνέθεσε δὲ τὴν σύνταξιν τῶν σχετικῶν σχεδίων ἐν συνενοήσει μετὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἱστορία τῶν εἰδικῶν λεγομένων νοσηλευτηρίων. Ὁ ἀμερόληπτος κρινέτω !

Καὶ τώρα ὅταν συγκρίνομεν τὰ παλαιὰ παθολογικὰ τμήματα πρὸς τὰ νέα κτίρια εὑρίσκομεν ὅτι τὰ πρῶτα ὑστεροῦσι κατὰ πολὺ καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνακαινισθῶσι καὶ αὐτά. Ἕπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι πρέπει τόσον εὐκόλως καὶ τόσον ταχέως νὰ λησμονῶμεν τὸ παρελθὸν καὶ ἀβασανίστως ν' ἀποφαινώ-

μεθα ὅτι τὰ κτισθέντα ἀσκόπως ἐκτίσθησαν καὶ ὅτι ἐπείγουσα ἀνάγκη ἦν ἡ τῶν παθολογικῶν τμημάτων ἀνακαίνισις; Καὶ πάλιν ὁ ἀμερόληπτος κρινέτω!

Ἀναλογισθῶμεν ἐν τούτοις καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν θὰ εὑρίσκετο τὸ Νοσοκομεῖον ἂν δὲν ἐκτίζοντο τὰ κτίρια αὐτὰ καὶ τί θὰ ἔβλεπεν ὁ φίλος μου Σ. Ἀποστολίδης, ὅστις ἠγάπησε καὶ ἀγαπᾷ τὰ Καταστήματα, ἂν ἡμέραν τινα, μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του, μετέβαινεν ἐκεῖ πρὸς ἐπίσκεψιν.

Θὰ ἔβλεπε σηπεδονώδεις χειρουργικοὺς ἀρρώστους ἐντὸς σεσηπότων (ὅπως αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ ἐχαρακτήρισε ἐν τῇ «Προόδῳ» τῷ 1906) κτιρίων, θὰ εὕρισκε γυναῖκας πλακωμένας ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ καταρρεύσαντος ἐνδιαιτήματός των καὶ ἂν μετέβαινε μέχρι τοῦ χώρου τῶν μακαρίᾳ τῇ λήξει παραπηγμάτων θὰ παρίστατο εἰς οἰκτρὸν θέαμα πρὸ τοῦ ὁποίου θ' ἀνέκοπτε τὴν πορείαν του καὶ λαμβάνων τὴν πολλάκις παρ' αὐτοῦ ἐθιζομένην στάσιν Ναπολέοντος ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἑλένῃ, θὰ ἔβλεπε σωρὸν μορφῶν σκελετωδῶν, νέων αὐτῶν θηριομάχων προαλειφομένων εἰς τὴν ὑστάτην πάλην οὐχὶ πρὸς τὰ σαρκοβόρα σπαρακτικὰ τοῦ Νέρωνος ἀλλὰ πρὸς τὰ μικροσκοπικὰ τοῦ Κὼχ θηρία καὶ ριγούντων περὶ τὴν ἀρχαιολογικὴν θερμάστραν, ἄλλον Βωμὸν αὐτὴν τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος. Καὶ βεβαίως ἐπὶ τῇ θέᾳ τοῦ ἐτάζοντος, ὑψοῦντες οἱ δύσμοιροι οὗτοι τοὺς κατεσκληκότας βραχίονας θὰ προσεφώνουν αὐτὸν διὰ τοῦ περιφήμου ἐκείνου: *Ave Phreniator! morituri te salutant!*

Β΄.

Ἡ ἱστορία, ὁ ἀδέκαστος δικαστής, καταδικάζει τὴν Σ. Ἐφορείαν τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἀφοῦ διὰ τῶν ἄνω ὀλίγων ἐπαρκῶς κατεδείχθη τὸ σκόπιμον καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀνάγκη τῆς οἰκοδομήσεως τῶν ἐν λόγῳ τμημάτων ἐξετάσωμεν ἤδη κατὰ

πόσον εἶναι βάσιμος ἡ ἀπὸ περάτων μέχρι περάτων διαδοθεῖσα αἰτίασις καὶ καταγγελία τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι τὰ νέα κτίρια εἶναι ἡ αἰτία τῆς οἰκονομικῆς δυσπραγίας τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ὅτι αἱ μεγάλαι αὗται δωρεαὶ τοῦ φιλογενοῦς οἴκου τῶν Μαυρογορδάτων ἦσαν δῶρα ἄδωρα καὶ ἀρνητικαὶ δωρεαί, ὅτι αἱ ἐπιβληθεῖσαι ἐκ τούτων τῇ Ἐφορείᾳ ὑποχρεώσεις ἦσαν βαρύταται καὶ τέλος ὅτι αὐτὰ τὰ κτίρια θὰ ἐπιφέρουν τὴν ὁριστικὴν καταστροφὴν τῶν εὐαγῶν τούτων Καταστημάτων.

Μὴ ὑποληφθῇ δ' ὅτι ὑπερβολὰς γράφω. Τὰς ἄνω φράσεις πολλάκις ἐπισήμως ἐξέφερεν ἡ Σ. Ἐφορεία ἔφθασαν δ' αὗται μέχρι τῆς ἀνωτάτης ἀρχῆς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὅπερ διώρισεν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν τῶν καταγγελομένων. Ἐν τῇ ἐντύπῳ ἐκθέσει τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ***ἐπισήμως κυροῦνται τ' ἄνω,*** ὁ δὲ Ἔφορος ἰατρὸς Κος Μανουηλίδης μαρτυρεῖ ὅτι ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἐλθόντες ὁμογενεῖς ἐξεδήλωσαν αὐτῷ τὴν πανταχοῦ ἐπικρατοῦσαν λύπην διὰ τὴν ἐκ τῶν δωρεῶν αὐτῶν ἐπελθοῦσαν καταστροφὴν τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων ἡμῶν.

Τούτων τεθέντων φρονῶ ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐξέλεγξις καὶ δικαιολογεῖται ἡ κατωτέρω κρίσις.

Ἡ ἱστορία εἶναι ὁ μέγας διδάσκαλος! Τὸ ἀξίωμα τοῦτο κ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀληθεύει, ἐκ τῆς ἐξιστορίσεως δὲ καὶ μόνης τῶν γεγονότων πολλὰ θὰ ἔλθουν εἰς φῶς καὶ θὰ πεισθῇ ὁ ἀναγνώστης περὶ τοῦ ὀρθοῦ τῶν συμπερασμάτων ἡμῶν. Ἐξιστορῶν λοιπὸν σημειῶ ὅτι τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1902 ὅτε ἡ οἰκοδόμησις τοῦ ἐγχειρητηρίου καὶ τῆς πτέρυγος Συγγροῦ ἦν ἐν τῷ περατοῦσθαι, προσεκλήθην ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας νὰ ἐκθέσω γνώμην περὶ τῆς ἰατρικῆς Διοργανώσεως τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος. Ὑπέβαλον τότε ἀμέσως ἔκθεσιν τῇ 21 Μαρτίου 1902 ἐν ᾗ προαισθανόμενος καὶ προβλέπων τὰ συμβησόμενα, οὐ μόνον περὶ τοῦ ἰατρικοῦ ζητήματος ἐπραγματεύθην ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ σκοπίμου τοῦ κτιρίου ἔγραψα καὶ περὶ τῆς καταλλήλου χρήσεως αὐτοῦ πρό-

τασιν διὰ βραχέων διετύπωσα. Ἐπρότεινα τότε νὰ μεταφερθῇ μέρος (τὸ ἥμισυ σχεδὸν) τῶν ἐν τῇ παλαιᾷ χειρουργικῇ ἀρρώστων εἰς τὴν νέαν, νὰ χρησιμοποιηθῇ δὲ τὸ μικρὸν διαμέρισμα τῆς δευτέρας ὀροφῆς διὰ τοὺς ἐπὶ πληρωμῇ, ἕως οὗ θείᾳ συνάρσει κτιζομένης καὶ ἄλλης πτέρυγος νὰ μεταφερθῶσι καὶ οἱ λοιποὶ τεσσαράκοντα (διότι 80 περίπου ἀρρώστους εἶχε τὸ τότε χειρουργικὸν τμῆμα) εἰς τὰ νέα καὶ καταργηθῇ ὁλοτελῶς τὸ παλαιὸν τμῆμα. Τὸ ὑπόμνημά μου ταῦτο ἐτύπωσα καὶ διένειμα τότε· ἀνεδημοσιεύθη δ' αὐτὸ καὶ εἰς πολλὰς ἐφημερίδας ὥστε ὁ βουλόμενος δύναται νὰ τὸ ἀνεύρῃ καὶ συμβουλευθῇ. Ἐὰν ἡ φρόνιμος αὕτη πρότασις, ἡ πολλάκις μετέπειτα ἐπαναληφθεῖσα, ἐγένετο δεκτή, ποίαν περισσὴν δαπάνην θὰ συνεπήγαγε τὸ νέον κτίριον; οὐδεμίαν ἄλλην ἢ τὴν μικρὰν τοῦ ἐγχειρητηρίου περὶ ἧς κατωτέρω γενήσεται μνεία. Ἡ Σ. Ἐφορεία ὅμως, ἄλλως σκεπτομένη, ἀπεφάσισε νὰ διαθέσῃ τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν ὀροφὴν διὰ τοὺς ἐπὶ πληρωμῇ κ' ἐπλήρωσεν ὅλους τοὺς χώρους ὑπὸ ἀσθενῶν δευτέρας τάξεως (ἐκτὸς ἑνὸς ἢ δύο πρώτης) κ' ἔτρεφε κ' ἐθεράπευε 40 περίπου ἄτομα καθ' ἑκάστην ἀντὶ 8 ἕως 10 γροσίων κατ' ἄτομον φρονοῦσα ὅτι ἔχει κέρδη ἐκ τούτου καὶ ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ εἰσρεύσῃ εἰς τὰ ταμεῖα τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ὁ πλοῦτος τῶν ὁμογενῶν ὁ πλουτίζων (;!) τὰ ξένα ἐν Πέραν Νοσοκομεῖα. Μάτην ὑπεδείχθη τὸ σφαλερὸν τοῦ ὑπολογισμοῦ, μάτην πολλάκις διεβεβαίωσα ὅτι τὰ ξένα Νοσοκομεῖα δὲν πλουτίζουν, ὡς κατωτέρω δ' ἀριθμῶν θὰ καταδειχθῇ, μάτην ἐντόνως διεμαρτυρήθημεν. Ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη (ἀπὸ Ὀκτωβρίου 1902 μέχρι Ἀπριλίου 1905) ἐξηκολούθησεν ἡ χρῆσις αὕτη, εὐθὺς δ' ἐξ ἀρχῆς τ' ἀποτελέσματα ἐγένοντο αἰσθητὰ καὶ ἀμέσως ἔκτοτε ἤρξαντο ἀκουόμεναι αἱ γνωσταὶ διαδόσεις κ' ἐν τούτοις ἡ Σ. Ἐφορεία οὐκ ἐβούλετο συνιέναι. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς χρήσεως ταύτης οὔτε κεντρικαὶ θερμάνσεις, οὔτε νέαι πτέρυγες ἐν χρήσει ἦσαν, διότι αἱ μὲν πρῶται τὸν χειμῶνα τοῦ 1905—6 ἐτέθησαν ἐν χρήσει, αἱ δὲ δεύτεραι μετὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1905. Ὥστε ἀμέριστος ἡ εὐθύνη τοῦ ἀποτελέσματος ἀπομένει τῇ Σ. Ἐφορείᾳ. Τόσον ὀλέθρια ἦσαν τ' ἀποτελέσματα ὥστε καὶ ὁ φίλος Σ. Ἀποστολίδης, καίτοι μὴ τιμώμενος δι' ἀνακοινώσεων ὑπὸ

τῆς Σ. Ἐφορείας, ἀντελήφθη τοῦ πράγματος κ' ἐξ εἰλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος ἀγόμενος, ἐπρότεινε κ' ἐπέμενε νὰ ἐπιβληθῇ δικαίωμα ἐγχειρήσεως πρὸς ἐλάττωσιν τοῦ κακοῦ. Εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ὀφείλεται τὸ καλὸν μέτρον τοῦτο.

Πόσον δὲ δίκαιον εἶχον οἱ ἐξ ἀρχῆς ἀποτρέψαντες καὶ ὑποδείξαντες ὅτι ἐκ τοιούτου ποσοῦ νοσηλίων μόνον βεβαία ζημία θὰ προκύψῃ, ἐβεβαίωσεν αὐτὴ αὕτη ἡ Σ. Ἐφορεία διὰ τῆς βαθμιαίας (οὐχὶ διὰ μιᾶς ἵνα μὴ περιτράνως ὁμολογηθῇ ἡ πλάνη) κ' ἐκ τούτου ἐπὶ ἑπταετίαν ὅλην πρὸς βλάβην τοῦ ταμείου, αὐξήσεως τῶν νοσηλίων εἰς 12 εἶτα 14, 15, 16 πέρυσι 18 καὶ πρὸ τριῶν μηνῶν εἰς 20 γρόσια καθ' ἑκάστην, ἤτοι, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐγχειρήσεως, ***ἐτριπλασίασε*** τὰ νοσήλια. Περὶ τῶν ἐπὶ πληρωμῇ πρώτης θέσεως παραλείπω τό γε νῦν νὰ ὁμιλήσω διότι οὗτοι εἶναι σχετικῶς ἐλάχιστοι· παρατηρῶ μόνον ὅτι καὶ αὐτῶν τὰ νοσήλια, ἀνεπαρκῆ κατ' ἀρχὰς ὄντα, ἐδιπλασιάσθησαν, λαμβανομένου ἐννοεῖται ὑπ' ὄψει καὶ τοῦ δικαιώματος τῆς ἐγχειρήσεως.

Ἐρωτῶ λοιπὸν πταίουν οἱ Φιλότιμοι Δωρηταί, πταίουν τ' ἄψυχα κτίρια ἢ πταίει ἡ Σ. Ἐφορεία ἡ παρὰ τὰς φρονίμους συμβουλὰς τοιαύτην παράλογον θεσπίσασα χρῆσιν;

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ πρώτου ἡμίσεως τῆς πενταετίας ἣν ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ ἐβασάνισε.

Ἀκολουθήσωμεν ἤδη τὴν ἱστορίαν πρὸς διαλεύκανσιν καὶ τῶν λοιπῶν.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1903 ἀκουομένων διαφόρων πικρῶν παραπόνων περὶ τοῦ ἀσκόπου καὶ κακοῦ τῆς διατάξεως τῆς νέας χειρουργικῆς πτέρυγος (τῆς Συγγραίας) καὶ πρὸ πάντων τῆς τόσον κακῆς κλίμακος ὥστε νὰ κατακρημνίζονται οἱ δι' αὐτῆς μεταφερόμενοι ἄρρωστοι, ἀπεφασίσαμεν κοινῇ μετὰ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου νὰ μεταβῶμεν ἐπὶ τόπου καὶ ἐξετάσωμεν τί συμβαί-

νει διότι ἐγνώριζον τὴν διάταξιν τοῦ κτιρίου, ἐγνώριζον πρὸ πάντων ὅτι ἐγὼ αὐτὸς ὥρισα τὰς διαστάσεις τῆς κλίμακος τοιαύτας, ὥστε φορεῖον μετὰ κατακεκλιμένου ἀρρώστου εὐκόλως νὰ μετακομίζεται δι' αὐτῆς. Βλέπετε ὅτι ἡ κακολογία τῶν δυστυχῶν αὐτῶν κτιρίων λίαν ἐγκαίρως ἤρχισεν. Ἐπισκεφθέντες λοιπὸν τὴν νέαν χειρουργικὴν κλινικὴν μετὰ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου τῇ 6 Μαρτίου 1909 εὕρομεν ὅλους τοὺς ἰσογείους διὰ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ δι' ἀποθήκας, οὐχὶ ὅμως δι' ἀσθενεῖς, προωρισμένους χώρους (*) μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ὑπὸ τὸ ἐγχειρητήριων ἀποθηκῶν, πεπληρωμένους φύρδην μίγδην ἀρρώστων νοσοκόμων καὶ διαφόρων ἄλλων ἐν ἀταξίᾳ μεγάλη καὶ καθαριότητι λίαν ἀμφιβόλῳ. Διαπυνθανόμενοι δ' ἐμάθομεν ὅτι «***αὐτοὶ εἶναι οἱ δωρεάν.***» Ἐρωτήσαντες κατόπιν τοὺς νοσοκόμους πῶς κατόρθωσαν (διότι πραγματικὸν κατόρθωμα θὰ ἦτο) νὰ κατακρημνίσουν ἀρρώστους μεταφερομένους διὰ τοιαύτης εὐρείας κλίμακος, ἣν καὶ ἐδεικνύομεν αὐτοῖς. » Ἄ ὄχι δὰ ἀπὸ αὐτήν, ἠκούσαμεν ὡς ἀπάντησιν, ἀπὸ τὴν ἄλλην κρημνίζονται.» Ἡ ἄλλη κλίμαξ εἶναι ἡ τῆς ἰδιαιτέρας ὑπηρεσίας τοῦ ἐγχειρητηρίου, ἐξαίρετος βεβαίως καὶ αὐτή, ὡς πᾶς ἐπισκέπτης δύναται νὰ πεισθῇ, οὐχὶ ὅμως σχεδιασμένη καὶ προωρισμένη διὰ μεταφορὰν ἀρρώστων. Ἐρευνήσαντες περαιτέρω ἐμάθομεν ὅτι ταῦτα ἐγένοντο ρητῇ διαταγῇ τῆς Σ. Ἐφορείας, ἵνα μὴ τυχὸν παραπονεθοῦν οἱ ἐπὶ πληρωμῇ ἐπὶ τῷ ὅτι οἱ ἐγχειρισθέντες ἐκ τῶν δωρεὰν ἀρρώστων μεταφέρονται εἰς τὰ κάτω στρώματα διὰ τοῦ ἰδίου διαδρόμου δι' οὗ καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπὶ πληρωμῇ, οἱ πολύτιμον εἰσόδημα ἀποφέροντες. Ἐξετέθη ἀνωτέρω τί εἴδους ἦτο τὸ εἰσόδημα, ὅπερ αὐτὸ δικαίως πρέπει νὰ ὀνομασθῇ ***ἀρνητικὸν*** καὶ οὐχὶ αἱ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ὡς τοιαῦται, ***ἀρνητικαὶ*** δηλαδή, χαρακτηρισθεῖσαι ὄντως πολύτιμοι δωρεαί. Ἐν συνόλῳ ἠριθμήσαμεν ***ἑβδομήκοντα*** ἀρρώστους ἐν κτιρίῳ ὅπερ κατ' ἀνώτατον ὅρον μόνον ***τεσσαράκοντα*** ἠδύνατο νὰ περιλάβῃ. Ἐξ αὐτῶν πλείους τῶν ἡμίσεων ἦσαν οἱ ἐπὶ πληρωμῇ, κατέχοντες τοὺς πράγματι δι' ἀσθενεῖς ὡρισμένους χώρους, οἱ δὲ

(*) Ὅρα ὑπόμνημά μου τῆς 21 Μαρτίου 1902.

λοιποὶ οἱ ἐν ταῖς ἀποθήκαις καὶ τοῖς χώροις τῆς ὑπηρεσίας οἱ δωρεάν, οἵτινες αὐτοὶ πρῶτοι ἐδικαιοῦντο νὰ καταλάβουν τὸ κτίριον, ὅπερ διὰ τοῦ ὑπὲρ αὐτῶν ἑκάστοτε προσενεχθέντος χρήματος ἀνηγέρθη.

Κατὰ τῆς τοιαύτης σκανδαλώδους πλέον καταστάσεως, ἐξεφράσθησαν ἔντονοι παραστάσεις καὶ διαμαρτυρήσεις διὰ νὰ ἐπαναφέρουν τὴν Σ. Ἐφορείαν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῶν ἱερῶν καθηκόντων Της. Καὶ ἐπετεύχθη μὲν ὁ καθαρισμὸς καὶ ἡ ἀπόδοσις εἰς τὴν χρῆσίν των τῶν ὑπὸ τὸ Ἐγχειρητήριον χώρων, εἰς τὴν ἄμεσον κένωσιν ὅμως τῶν λοιπῶν χώρων, διὰ μεταφορᾶς τῶν ἀρρώστων εἰς τοὺς δι' αὐτοὺς προωρισμένους χώρους τῆς πρώτης ὀροφῆς, ἀντέστη ἡ Σ. Ἐφορεία, προβάλουσα πάντοτε τὸ πολύτιμον (δηλαδὴ τὸ ***ἀρνητικὸν*** ὡς ἀπεδείχθη) εἰσόδημα ἐκ τῶν ἐν τῇ πρώτῃ ὀροφῇ ἐνοικισθέντων ἐπὶ πληρωμῇ. Ἐν τούτοις τὸ κτίριον τῶν γυναικῶν ἠπείλει κατάπτωσιν, ὁ δὲ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος ὑποδεικνύων τὸ ***κατὰ τὰς διαβεβαιώσεις*** τῆς Σ. Ἐφορείας σπουδαῖον εἰσόδημα ἐκ τοῦ νέου κτιρίου καὶ τὸν ἐκ τούτου πλοῦτον τῶν Καταστημάτων ἐπρότεινεν, ὡς λογικὸν συμπέρασμα, αὐτὸς μὲν νὰ κτίσῃ τὸ τμῆμα τῶν γυναικῶν ἡ δὲ Σ. Ἐφορεία, ἐπανερχομένη εἰς συναίσθησιν τῶν καθηκόντων της, νὰ κτίσῃ ἴσον τμῆμα διὰ τοὺς δυστυχεῖς ἄνδρας. Τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, ἥτις ἐγένετο πρὸς σωφρονισμὸν τῆς παρεκτραπείσης Σ. Ἐφορείας, ἀμέσως παρεδέχθη Αὕτη ἐκ τύψεων συνειδήσεως βεβαίως πιεζομένη. Εἶναι ***βέβαιον*** ὅτι ἂν ἡ Σ. Ἐφορεία δὲν παρεγνώριζε τὰ κύρια καθήκοντά της, οὐδέποτε θὰ ὑπέβαλεν ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος τοιαύτην πρότασιν, ἀλλὰ θὰ ἔκτιζε τὸ τῶν γυναικῶν τμῆμα ἄνευ οὐδενὸς ὅρου, ἴσως καὶ μετὰ τῆς μικρᾶς δευτέρας ὀροφῆς, ὅπως εἶχε πρὸ καιροῦ σχεδιάσῃ καὶ ἀποφασίσῃ.

Ἐρωτῶ τώρα πάλιν πταίουν οἱ Μεγάτιμοι Δωρηταί, πταίουν τ' ἄψυχα κτίρια ἢ πταίει ἡ Σ. Ἐφορεία ἥτις διὰ τῶν παραλόγων ἀποφάσεών Της ἐπέβαλε ποινὰς Αὐτῇ Ἑαυτῇ;

Προβῶμεν παραιτέρω εἰς τὴν ἱστορίαν.

Εἶχεν ἀναλάβει ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἡ Σ. Ἐφορεία πρὸς τὴν εὐγενεστάτην χήραν τοῦ ἀοιδήμου Μεγάλου τοῦ Ἔθνους Εὐεργέτου Στεφάνου Ζαφειροπούλου Κας Χαρίκλειαν νὰ κτίσῃ μολυσματικὸν τμῆμα ἀντὶ δωρεᾶς 600 ἢ 800 λιρῶν Τουρκίας τὰς ὁποίας ἐχορήγησε προθύμως φιλάνθρωπος κυρία, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς Σ. Ἐφορείας, πρὸς ἀνέγερσιν ἐγχειρητηρίου. Ἡ μεταβολὴ τοῦ σκοποῦ, εἰς ἣν ἀμέσως συνήνεσεν ἡ Σεβαστὴ Λέσποινα, ἐγένετο διότι ἀπεδείχθη κ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἀνακριβὲς τῶν ὑπολογισμῶν τῆς Σ. Ἐφορείας καὶ τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ ποσοῦ.

Ἔκτισε λοιπὸν ἡ Σ. Ἐφορεία τὸ νῦν καταρρέον ἀρχαῖον Ζαφειροπούλειον, περὶ οὗ ἐν τῇ ἀρχῇ ἐγένετο λόγος, ὑποσχομένη τὴν ἐν προσεχεῖ μέλλοντι ἀνέγερσιν ἄλλου καταλληλοτέρου χρησιμεύσοντος ὁριστικῶς διὰ μολυσματικὰ νοσήματα. Ἐπιστάσης τῆς **ἀνάγκης** ἀνεγέρσεως κτιρίου τῶν εὐλογιώντων ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος ἀνεδέχθη προθύμως τὴν ἀνέγερσιν αὐτοῦ, ὑπέδειξεν ὅμως ὅτι αὐτὸς μὲν δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ προσκρούσῃ εἰς δικαιώματα ἄλλων μεταβάλλων ἓν Ζαφειροπούλειον κτίριον εἰς Μαυρογορδάτειον ὅτι δὲ ἡ Σ. Ἐφορεία ἀνέλαβεν ἱερὰν ὑποχρέωσιν ἀνεγέρσεως μολυσματικοῦ τινὸς Ζαφειροπουλείου. Πρὸς λύσιν τῶν ἐγερθέντων οὕτω ζητημάτων ἐπρότεινεν αὐτὸς μὲν ν' ἀνεγείρῃ τὸ τῶν εὐλογιώντων, ἡ δὲ Σ. Ἐφορεία ἄλλο μικρότερον Ζαφειροπούλειον μολυσματικὸν διὰ διφθερίτιδα καὶ ὀστρακιάν. Τὸ τῶν εὐλογιώντων ἔχει τὰς διαστάσεις καὶ τὸν ἀριθμὸν κλινῶν, ἃς ἀπῄτησεν ἡ Σ. Ἐφορεία ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μέσου ἀριθμοῦ τῶν ἀρρώστων τῶν δέκα τελευταίων ἐτῶν, ὧν πίνακα ἀπέστειλέ μοι ὁ τότε Διευθυντὴς ἰατρὸς Σαββαΐδης. Ἐν τούτοις ἐσχεδιάσθη τοιουτοτρόπως καὶ ἡ θέρμανσίς του διηρέθη οὕτως ὥστε νὰ χρησιμοποιῆται, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀρρώστων, τὸ μικρότερον ἥμισυ ἢ τὸ μεγαλείτερον ἥμισυ ἢ καὶ τὸ ὅλον. Ταῦτα σημειῶ ἐν παρεκβάσει, διότι ἠκούσθη ὅτι ἡμεῖς ἐκτίσαμεν αὐτὸ ἀσκόπως μέγα. Σύνηθες τῇ Σ. Ἐφορείᾳ, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, νὰ ὑποβάλῃ ἄλλοις τὰς ἰδίας διαγνώμας καὶ ἀποφάσεις. Τὸ νέον Ζαφειροπούλειον, κατὰ

πολὺ μικρότερον, ἐσχεδιάσθη ὑπὸ τοῦ Κου Π. Φωτιάδου κ' ἐμοῦ τῇ συνεργασίᾳ τῶν Κων Ι. Σιώτη καὶ Στ. Ναρλῆ ἐδόθη δὲ κατὰ μειοδοσίαν ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας τῷ ἀρχιτέκτονι Κῳ Κουλούθρῳ πρὸς οἰκοδόμησιν. Ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος θὰ ἐδαπάνα καὶ ἐδαπάνησε τριπλάσιον τοῦ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας προϋπολογισθέντος, ὡς δαπανηθησομένου διὰ τὸ νέον Ζαφειροπούλειον ποσοῦ. Τὸ τῶν εὐλογιώντων θεμελιωθὲν τῇ 14 Μαΐου 1907 παρεδόθη πρὸ καιροῦ εἰς χρῆσιν, τὸ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ὅμως οἰκοδομούμενον νέον Ζαφειροπούλειον, ταυτοχρόνως θεμελιωθέν, παραμένει ἔτι ἀτελὲς καὶ ἄχρηστον.

Τώρα ἐρωτῶ πάλιν πταίουν οἱ δωρηταί, πταίει τὸ συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Σ. Ἐφορείας ἀνεγερθὲν τῶν εὐλογιώντων κτίριον, ἢ πταίει ἡ Σ. Ἐφορεία, ἥτις ἀναλαμβάνουσα, ἰδίᾳ διαγνώμῃ καὶ ἀποφάσει, ἱερὰς ὑποχρεώσεις, δυσανασχετεῖ εἶτα ὅταν ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν, κατὰ δίκαιον λόγον, ἐπιβληθῇ κ' ἐκ παντὸς τρόπου προσπαθεῖ νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην εἰς ἀθώους ;

Ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει καὶ λεβητοστάσιον καὶ ἀτμολέβης ὅστις ἐν ἔτει 1903 (ἂν δὲν ἀπατῶμαι) παλαιωθεὶς κάπως ἐκ τῆς χρήσεως καὶ καταστὰς ἀνεπαρκὴς τὸ μέγεθος ἕνεκα τῆς αὐξήσεως τῆς ἐργασίας τοῦ πλυντηρίου καὶ ἀπολυμαντηρίου ἐδέησε νὰ ἀντικατασταθῇ ὑπ' ἄλλου. Παρενθέτω ἐνταῦθα ὅτι ἐν τῇ Λογοδοσίᾳ τοῦ 1903 τῆς Σ. Ἐφορείας **ἐξέφυγεν** αὐτῇ (ἐν σελίδι 14) ὁμολογία ὁριστικῶς ἀποδεικνύουσα ποία **ἀρνητικὰ** εἰσοδήματα ἀπέφερον τὰ ἐπὶ πληρωμῇ τμήματα καὶ πόθεν τὰ ἐλλείμματα. Ἀναφέρουσα ὡς αἰτίαν τῶν ἐλλειμμάτων κυρίως τὴν αὔξησιν τῶν ἀρρώστων, ὁμολογεῖ ἡ Σ. Ἐφορεία ὅτι οἱ ἐπὶ πλέον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο (τὸ πρῶτον τῆς μεγαλεπιβούλου ἀλλὰ καὶ ὅλως αὐτοβούλου τῆς Σ. Ἐφορείας χρήσεως τοῦ νέου κτιρίου, τοῦ Συγγραίου τοῦ τότε ἄνευ κεντρικῆς θερμάνσεως) νοσηλευθέντες ἄρρωστοι ἦσαν οἱ πεντήκοντα (50) καθ' ἑκάστην ἐπὶ πληρωμῇ κυρίως (σχεδὸν ὅλοι δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν) χειρουργικοί. Πόθεν ἡ περισσοτέρα ἐργασία τοῦ πλυντηρίου καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ λέβητος, φανερόν.

Ἐπρομηθεύθη λοιπὸν νέον λέβητα ἡ Σ. Ἐφορεία καὶ ἤχθη οὗτος εἰς τὸ μηχανοστάσιον, ἀλλ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπεδείχθη ὅτι ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ μεγέθους αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχε χῶρος πρὸς τοποθέτησίν του ἐν τῷ λεβητοστασίῳ. Ἐκτίσθη ὅθεν παράπηγμα ἰδιαίτερον, ὑφ' ὃ ἤρξατο ἡ θέρμανσις αὐτοῦ, ἥτις ὅμως ἀμέσως ἀπεκάλυψεν ὅτι ὁ λέβης οὗτος ἦτο θηρίον ἐξερευγόμενον λάβαν, μετὰ βρυχηθμῶν, ἐκκωφαινόντων ὑγιεῖς καὶ ἀσθενεῖς, καὶ δονήσεων συνταρασσουσῶν πᾶσαν τὴν περιοχὴν τῶν καταστημάτων. Ἡ δὲ λάβα, ὁ καπνός, φερομένη ὑπὸ τοῦ ἀνέμου πρὸς τὰ κτίρια, ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως καταλλήλου καπνοδόχου, ἔβλαπτεν αὐτὰ ἐνοχλοῦσα καὶ τοὺς ἐνοίκους. Ὅτι τοιαύτη κατάστασις καὶ εἰς ὑγιεῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον εἰς ἀσθενεῖς, ἦτο ἀφόρητος, αὐταπόδεικτον τυγχάνει. Μάρτυρες πάλιν ὁ πρώην Διευθυντὴς ἰατρὸς Σαββαΐδης καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἰατροί.

Ἀπήτησε λοιπὸν ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος θεραπείαν καὶ ἀπήτουν ὅλοι οἱ ἐν τοῖς Καταστήμασιν εὑρισκόμενοι, ἡ Σ. Ἐφορεία ὅμως προέβαλλε τὴν ἀνέχειαν κ' ἐπὶ τέλους ἀπεφάσισε τὴν δαπάνην 600 λ. τ. ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου ὅτι τὸ ποσὸν θ' ἀρκέσῃ διὰ νέαν καπνοδόχον καὶ νέον λέβητα καὶ ὅτι ἄν τι ἐπὶ πλέον δαπανηθῇ θὰ καταβάλῃ αὐτὸ ἐξ ἰδίων του ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος. Τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ ὅλου ἀνέλαβεν, ***ἀπολυταρχικῶς ἐκ συνενοήσεως μετὰ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου,*** ὁ ἐκ τῶν Ἐφόρων Κος Σ. Παντερμαλῆς, εἰς ὃν ὀφείλεται ἔπαινος διὰ τὴν καλὴν ἐκτέλεσιν.

Τί συνέβη ὅμως πάλιν; Μολονότι ἐδόθησαν αἱ διαστάσεις τοῦ λέβητος κ' ἐπανειλημμένως ἠρωτήθη ἂν τὸ λεβητοστάσιον παρέχῃ ἀρκετὸν χῶρον διὰ τὸν παλαιόν, μικρὸν (ὥστις ἐπισκευαζόμενος θὰ ἐχρησίμευεν ἐν καιρῷ καθαρισμοῦ ἢ ἐπισκευῆς τοῦ μεγάλου) καὶ τὸν νέον, μεγαλείτερον, ἀπήντησε δὲ ἡ Σ. Ἐφορεία καταφατικῶς, ἐν τούτοις ἅμα τῇ ἐπὶ τόπῳ μεταφορᾷ τοῦ λέβητος ἤρξατο, διαγνώμῃ καὶ διαταγῇ τῆς Σ. Ἐφορείας, ἡ οἰκοδομὴ νέου λεβητοστασίου ἤρξαντο δὲ συγχρόνως ἀκουόμενα τὰ κατὰ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου

παράπονα, ὡς παραιτίου περισσῆς δαπάνης, καὶ αἱ διαφοραὶ καὶ ἀντεγκλήσεις καὶ λοιπά. Ἴσως δὲ καὶ ποσόν τι ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς βάρος τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου ὑπολογιζομένων, προέρχεται ἐκ τῆς δαπάνης τοῦ νέου λέβητοστασίου, τῆς τοποθετήσεως ἠλεκτρομηχανῶν καὶ λοιπῶν εἰς ἃ οὐδόλως ἐνέχεται ὁ φιλογενὴς ἀνήρ. Ἂν ἡ Σ. Ἐφορεία ἕνεκα τῆς τοποθετήσεως τῆς ἠλεκτρικῆς μηχανῆς ἐν τῷ παλαιῷ λεβητοστασίῳ, ἢ καὶ δι' ἄλλας προβλεπομένας ἀνάγκας, ἀπεφάσισε τὴν οἰκοδομὴν νέου λεβητοστασίου, διατί νὰ ζητῆται ἀλλοῦ ὁ ὑπεύθυνος τῆς ἐκ τούτου δαπάνης καὶ νὰ μὴ ὁμολογοῦνται μετὰ παρρησίας τὰ αἴτια καὶ ὑποδεικνύεται ὁ πραγματικὸς ὑπεύθυνος; Πρὸς βεβαίωσιν τῶν γεγονότων παραπέμπω εἰς τὴν ἐν τῷ Βφ Μέρει ὑπ' ἀρ. 4 δημοσιευομένην ἐπιστολὴν τοῦ Κου Σ. Παντερμαλῆ.

Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ὁ λέβης εἶναι ***ἔκτακτος*** καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ Κου Π. Φωτιάδου ***θεμελιωθεῖσα*** ὑπὸ εἰδικῶν δὲ τῇ φροντίδι τοῦ Κου Σ. Παντερμαλῆ μετακαλεσθέντων τεχνητῶν κτισθεῖσα καπνοδόχος ***ἵσταται, ὀρθὴ εἰς ὕψος τριάκοντα δύο*** (32) ***μέτρων*** ἀναγομένη. Ὁ βουλόμενος πείθεται δι' ἁπλῆς ἐπισκέψεως.

Γ΄.

Ἡ ἔκθεσις τῆς πρὸς μελέτην τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ἐθνικ. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων Ἐπιτροπῆς.

Τῆς λίαν ἀνωδύνου κ' ἐντελῶς ἀσημάντου ἐκθέσεως ταύτης οὐδὲ κἂν μνείαν θὰ ἐποιούμην, ἂν μὴ διὰ τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς ἐν μέρει ἐξ Ἐφόρων καὶ διὰ τῆς ἐνυπογράφου δημοσιεύσεως ὅλων τῶν κατὰ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου αἰτιάσεων καὶ καταγγελιῶν ἐπισήμως πλέον ἐκυροῦτο ὅτι

αὗται ἀπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας προέρχονται. Μέχρι τῆς ἐπισήμου δημοσιεύσεως ταύτης, διαδόσεις ἐγένοντο διὰ λόγων καὶ διὰ τοῦ τύπου (βεβαίως ἐκ τῶν ἐν συνεδρίαις τῆς Σ. Ἐφορείας λεγομένων καὶ δι' ἀλληλογραφίας ἀνταλλασσομένων) μὴ ὑπαρχούσης ὅμως ἀπτῆς ἀποδείξεως, εἰς πᾶσαν τυχὸν γενομένην παρατήρησιν περὶ τοῦ ἀτόπου, ἐχαρακτηρίζοντο αὗται ὡς συνήθεις καὶ μέχρι τοῦ τύπου ἐξικνούμεναι διαδόσεις δι' ἃς ἡ Σ. Ἐφορεία οὐδεμίαν ἔφερεν εὐθύνην. Τοιαύτη ὑπεκφυγὴ μετὰ τὴν ἐν λόγῳ δημοσίευσιν εἶναι πλέον ἀδύνατος.

Προβῶμεν λοιπὸν εἰς ἐξέτασιν καὶ δὴ πρῶτον τοῦ ἱστορικοῦ τῆς συστάσεως τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς.

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1908 κορυφωθείσης πλέον τῆς διὰ πτεροέντων λόγων καὶ δημοσιευμάτων διὰ τοῦ τύπου διαδόσεως τῶν ἄνω αἰτιάσεων καὶ καταγγελιῶν συγχρόνως δὲ καὶ τοῦ ἐξ αὐτῶν συμπεράσματος τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι αἱ μεγάλαι οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι τῶν πρὸς βέβαιον ὄλεθρον ἀγομένων Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων προέρχονται ἐκ τῶν ***ἀρνητικῶν δωρεῶν*** καὶ ***τῶν ἀδώρων δώρων*** τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, συνεκινήθη, καὶ λίαν δικαίως, ἡ ἀνωτάτη τοῦ γένους ἀρχή, ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης καὶ τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον καὶ ἀπεφάσισαν διὰ τῆς συστάσεως ἐπιτροπῆς νὰ ἐξετάσουν τὰ αἴτια καὶ εὕρωσιν ἴσως φάρμακον πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἦν δεδικαιολογημένη ἡ ἀπόφασις καθόσον προκειμένου, πρὸ ἔτους περίπου, περὶ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς Ζερβουδακείου πτέρυγος τοῦ Γηροκομείου τοῦ τμήματος τῶν εὐλογιώντων καὶ τῶν διὰ ψυχοπαθεῖς οἰκίσκων, ἠρωτήθη παρὰ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἡ Σ. Ἐφορεία μήτοι προκύψει βλάβη ἐκ τῆς Μεγάλης αὐτῆς Δωρεᾶς τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου καὶ τῶν συναφῶν αὐτῇ ὑποχρεώσεων τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἡ δὲ Σ. Ἐφορεία ἀπήντησεν διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ἰανουρίου 1907 ἐκθέσεως ὅτι ὄφελος μᾶλλον ἐκ τούτων θὰ προήρχετο, ἐφ' ᾧ κ' ἐξεδόθη ἡ ἀπαιτουμένη περὶ ἀποδοχῆς τῆς δωρεᾶς ἄδεια. Κ' ἐν τούτοις ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐντονώτερον ἠκούσθησαν τὰ παράπονα. Τὸ μέτρον παρὰ παντὸς ἐχέφρονος ἐθεωρήθη λίαν λογικὸν καὶ ὁ ὁμογενὴς τύπος ἐπεκρότησεν ὅλος, οὐχ οὕτως

ὅμως ἔδοξε καὶ τῇ Σ. Ἐφορείᾳ, ἥτις θεωρήσασα αὐτὸ ὡς βαρεῖαν προσβολήν . . . ***παρητήθη.*** Πότε δὲ νομίζετε ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία ἀπέσυρε τὴν παραίτησίν της; Ὅτε ***τρία ἐκ τῶν μελῶν Αὐτῆς περιελήφθησαν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ.*** Εὔκολον νὰ μαντευθῇ ποῖον θὰ ἦτο τὸ συμπέρασμα τῆς Ἐκθέσεως τοιαύτης Ἐπιτροπῆς.

Ἐξετάσωμεν ἐν τούτοις πρὸ παντὸς ἂν ὑπῆρχε λόγος παραιτήσεως. Τὸ δικαίωμα πάσης ἐξελέγξεως ἀνήκει ἀναμφισβητήτως εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, οὐδεμία δὲ ἀνάγκη προειδοποιήσεως ἢ αἰτήσεως γνώμης Ἐφορείας ἡ Ἐπιτροπῆς τινὸς πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου· ἄλλως τε οὐδεμία ἐξέλεγξις θὰ ἦτο τοιαύτη, ἂν προηγουμένως ἐζητεῖτο ἡ συναίνεσις τοῦ διαχειριζομένου. Ἐπὶ δὲ τοῦ προκειμένου ἡ ἐνάσκησις τοῦ ἀπολύτου τούτου δικαιώματος ἦτο κατὰ τοσοῦτον μᾶλλον ἐνδεδειγμένη καὶ ὤφειλε μετὰ χαρᾶς νὰ γίνῃ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ἀποδεκτή, καθόσον Αὕτη κατήγγειλε ὡρισμένα γεγονότα (ἐπισήμως ἀναφερθέντα ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ ἤτοι τὰς Λωρεὰς τοῦ οἴκου Μαυρογορδάτου) ἅτινα περιήγαγον Αὐτὴν εἰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, ἡ δ' ἀνωτάτη Ἀρχὴ ἐπήρχετο οὕτως εἰπεῖν ἀρωγὸς τῇ Σ. Ἐφορείᾳ. Σημειωτέον δ' ὅτι δὲν ἐπρόκειτο καὶ περὶ ἐξελέγξεως χρηματικῆς διαχειρίσεως περὶ τοῦ τακτικοῦ τῆς ὁποίας ***οὐδεμία ποτὲ ἀμφιβολία ἐξεφράσθη,*** ἀλλὰ περὶ ζητήματος ***ἀρχῆς ἐξ ἧς ἐπήγαζον αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι.*** Μολονότι καὶ περὶ διαχειρίσεως ἂν ἐπρόκειτο, ὁ καλῶς διαχειριζόμενος, χαίρει ἐν παρομοίᾳ περιπτώσει, διότι ἡ ἐξέλεγξις θὰ τῷ ἀπονείμῃ ἐπαίνους ὡς ἀγαθὰ πράξαντα. Ὥστε διὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς οὐ μόνον οὐδὲν παράνομον ἐτελέσθη, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν κακὸν ἠδύνατο νὰ προέλθῃ, μᾶλλον δὲ καλόν.

Τί κακὸν ὅμως ἐκ τῆς παραιτήσεως τῆς Σ. Ἐφορείας καὶ τοῦ ἐπελθόντος συμβιβασμοῦ προέκυψεν; Πρῶτον τὸ παράνομον τῆς συστάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν ᾗ παρεκάθηντο ὡς διαιτηταὶ οἱ καταγγέλλοντες, ἐνῷ οἱ καταγγελλόμενοι (ἦσαν δὲ γνωστότατοι οὗτοι καθὼς καὶ οἱ ὁμοφρονοῦντες αὐτοῖς) οὔτε κἂν προσεκλήθησαν διὰ νὰ δώσωσι τοὐλάχιστον πληροφορίας.

Λεύτερον ὅτι οἱ καταγγέλλοντες ἔχοντες ἤδη μεμορφωμένην γνώμην, ὄντες δὲ καὶ οἱ μόνοι ἁρμόδιοι νὰ δώσωσι πληροφορίας, ὅσον καὶ ἂν θέλωσιν ἀμερολήπτως νὰ προσφερθῶσι (τοιούτους δὲ ἀμερολήπτους θεωρῶ αὐτοὺς) ἐν τούτοις παρασυρόμενοι ὑπὸ τῆς ἐσχηματισμένης γνώμης παρέχουσιν ἀκουσίως πληροφορίας τεινούσας νὰ παρασύρωσι τοὺς ἀγνοοῦντας τὰ πάντα συναδέλφους αὐτῶν εἰς ἀποδοχὴν καὶ κύρωσιν τοῦ προεσχηματισμένου συμπεράσματος αὐτῶν. Τοῦτο δὲ κ' ἐγένετο.

Καὶ μόνον ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ' ἀγορεύων κατὰ τὸ ἐτήσιον συμπόσιον τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων τῇ 18 Μαΐου 1908 ἐκήρυξεν, ὡς ἀγαθὸς Λευΐτης καὶ καλὸς ποιμὴν θυσιάζων Ἑαυτὸν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του, ὅτι αὐτὸς ὁ προτείνας τὴν σύστασιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο ὁ αἴτιος τῆς δυσαρεσκείας καὶ παραιτήσεως τῆς πολυτίμως ἐργαζομένης Σ. Ἐφορείας, ἥτις διὰ τῆς πεφρονοίας Αὐτῆς ἐπανόρθωσε τὸ λάθος Αὐτοῦ. Βεβαίως ὑποθέτετε ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία ἀπαντῶσα, ἐξῆρε τὴν ἐθελοθυσίαν αὐτήν . . . ***καί . . . Ἀπατᾶσθε οἰκτρῶς !*** Ἁπλούστατα ηὐχαρίστησε διὰ τοὺς ἀνταξίους τῶν κόπων Της ἐπαίνους !

Ἐξετάζων νῦν ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως τὴν Ἔκθεσιν τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς (χάριν συντομίας ὀνομάσωμεν αὐτὴν οὕτω), παρατηρῶ ὅτι ἂν αὕτη ἐξήταζε τὴν ἱστορίαν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἐπισταμένως, θὰ εὕρισκεν ὅτι ἐλλείμματα πάντοτε ὑπῆρχον πρὸ πάντων ὅμως ἂν συνεβουλεύετο τὴν Ἔκθεσιν τοῦ Κου Στ. Καραθεοδωρῆ (τῆς 16 Ἰουνίου 1904) θὰ εὕρισκεν ὅτι κατὰ τὴν ἑξαετῆ διαχείρησιν τοῦ 1898—1903 τὰ ἐλλείμματα ἀνῆλθον εἰς 13.000 λιρῶν ὀθ. περίπου, ἤτοι, ὅπως δεικνύει τὸ λογιστήριον, 6900 λιρῶν ἐξ ἐτησίων ἐλλειμμάτων καὶ 6015 ἐκ καθυστερουμένων φόρων, προσωρινῶν δανείων καὶ λοιπῶν τὰ ὁποῖα καὶ αὐτὰ ἀποτελοῦσιν ἐλλείμματα· ὥστ' ἐν συμπεράσματι ἀπὸ τοῦ 1898 ὑπῆρχεν ἔλλειμμα 2000 λιρῶν ὀθ. καὶ πλέον ἐτησίως. Τὸ κυμαινόμενον τοῦτο χρέος ἐπληρώθη, τότε ἐκ τοῦ κληροδοτήματος τοῦ ἀ-

οιδίμου Α. Συγγροῦ. Κατὰ τὴν **Ἔκθεσιν** τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ κατὰ τὸ πενταετὲς ὑπ' αὐτῆς ἐξεταζόμενον διάστημα (1903—1907) πάλιν ὑπὲρ τὰς 2000 λ. ἐτήσιον ἔλλειμμα **διεπιστώθη.** Ἂν δ' ἐξετασθῶσι καὶ αἱ πρὸ τοῦ 1898 χρήσεις κ' ἐκεῖ θὰ **εὑρεθῶσιν ἐλλείμματα.** Ἐκ τοῦ μεγάλου λοιπὸν αὐτοῦ διδασκάλου, τῆς ***ἱστορίας,*** **μανθάνομεν** ὅτι ἐλλείμματα, ἴσα τῶν νῦν, ὑπῆρχον καὶ πρὸ τῶν δωρηθέντων **νέων κτιρίων.** Ἐκ τούτου ὁδηγουμένη δὲν ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ ἡ Ἐπιτροπὴ μήτοι ἄλλα τὰ αἴτια τῶν ἐλλειμμάτων, ἤτοι ἡ ***ἀσυλλόγιστος χρῆσις*** καὶ οὐχὶ οἱ δωρηταὶ καὶ τὰ κτίρια ;

Ἐξετάζουσα ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ τὴν πενταετῆ αὐτὴν διαχείρησιν, συμφύρει ὅλα τὰ ἔτη εἰς ἓν καὶ συμπεραίνει ὅτι τὰ ἐλλείμματα προῆλθον ἐκ τῶν δωρεῶν τῶν νέων κτιρίων, τῆς **κεντρικῆς** θερμάνσεως, τοῦ φωτισμοῦ αὐτῶν καὶ λοιπῶν τὰ ὁποῖα κατωτέρω εἰδικώτερον θὰ συζητήσωμεν. Ἐπὶ τούτου παρατηρῶ, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἀναφέρον, ὅτι ἂν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐμελέτα τὰ γεγονότα θὰ εὕρισκεν ὅτι κατὰ **τὰ δύο** καὶ ἥμισυ πρῶτα ἔτη (Ὀκτώβριος 1902 — Ἀπριλίου 1905) ἢ μᾶλλον **κατὰ τὰ τρία** πρῶτα ἔτη (Ὀκτώβριος 1902 — Ὀκτωβρίου 1995 ὁπότε τὸ πρῶτον **ἐχρησιμοποιήθησαν** αἱ κεντρικαὶ θερμάνσεις) τὰ ὑπ' αὐτῆς ἀναφερόμενα **αἴτια** τῶν ἐλλειμμάτων **δὲν** ὑπῆρχον. Τὰ κτίρια ἐγκαινιάσθησαν κατ' Ἀπρίλιον 1905 αἱ θερμάνσεις κατ' Ὀκτώβριον 1905. Τοὺς ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς **ἐπὶ** τούτων δύναται **νὰ** καταστρώσῃ τὸ λίαν τακτικὸν λογιστήριον. Ἐγὼ **ἀναφέρων** τὰς ἡμερομηνίας ὁρίζω περίπου τὰ χρονικὰ διαστήματα. Ταῦτα **πρὸς ἀποφυγὴν** μικρολογικῶν παρατηρήσεων. Πρὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1905 τί ὑπῆρχε, θ' ἀναφέρω κατωτέρω σημειῶν καὶ τί δαπάνην τοῦτο ἀπῄτει. Ὥστε τὸ **πενταετὲς** ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐλεγχόμενον **διάστημα** ἀποτελεῖται ἀναντιρρήτως **ἐκ** δύο ἴσων μέν, ὅλως ὅμως ἀνομοίων κατὰ τὴν χρῆσιν, χρονικῶν διαστημάτων, εἶναι δ' ὅλως παράλογον νὰ παραδεχθῇ τις, ὅπως ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή, πρὸς ἐξήγησιν τῶν δυσχερειῶν τοῦ ὅλου, αἰτίας ἐντελῶς ἀνυπάρκτους **διὰ** τὸ ἕτερον ἥμισυ. Μόνον κοινὰς καὶ εἰς τὰ δύο ἥμισυ αἰτίας ὤφειλε νὰ λάβῃ **ὑπ'** ὄψιν ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή· τοιαύτη δὲ κοινὴ αἰτία εἶναι μόνον ἡ ***ἀσυλλόγιστος χρῆσις.***

Ἐὰν κἄπως ἠρεύνα ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ εὕρισκεν ἐν σελίδι 14 τῆς Λογοδοσίας τοῦ 1903 τὴν ὁμολογίαν αὐτῆς ταύτης τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι κυρία αἰτία τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἔτους ἐκείνου ἦσαν οἱ καθ' ἑκάστην 50 ἐπὶ πληρωμῇ. Δὲν ὤφειλεν ἡ οἰκονομικὴ ἐπιτροπὴ νὰ ***προσέξῃ ἰδιαίτατα*** εἰς τὴν ὁμολογίαν ταύτην καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἐρωτῶσα εἰδήμονας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ; Δὲν ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ διὰ ποίαν αἰτίαν οἱ ἐπὶ πληρωμῇ μένουν κατὰ μέσον ὅρον 11 ἡμέρας ὑπὸ θεραπείαν ἐνῷ οἱ δωρεὰν τριάκοντα καὶ τρεῖς, ἐρωτῶσα κ' ἐπὶ τούτου εἰδήμονας ; Δὲν ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ καὶ ζητήσῃ νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς διαρκοῦς αὐξήσεως τῶν νοσηλίων μέχρι τριπλασιάσεως αὐτῶν ; Δὲν ὤφειλε πρὸ παντὸς νὰ τονίσῃ τὴν ἀπτὴν ταύτην αἰτίαν τῶν ἐλλειμμάτων τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας ἐγκαινιασθείσης, ***παρὰ τὰς φρονίμους συμβουλάς,*** μεγαλεπιβόλου χρήσεως καὶ ἀκολουθήσῃ σοβαρὰς ἐρεύνας ποιουμένη καὶ διὰ τὰ δύο ἑπόμενα ἔτη, παρὰ νὰ προβάλῃ καὶ ὑποστηρίξῃ αἰτίας ἐλλειμμάτων ἀνυπάρκτους κατ' αὐτὸ τὸ χρονικὸν διάστημα, οἷον κεντρικὰς θερμάνσεις, φωτισμοὺς καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ; Ὤφειλε περαιτέρω ἐρευνῶσα ἡ ἀξιότιμος Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ νὰ εὕρῃ καὶ τὴν ἄλλην τῆς αὐξήσεως τῶν δαπανῶν αἰτίαν, ἣν καὶ ἀνωτέρω ἀνέφερον, τὴν διατήρησιν δηλαδὴ τῶν τε παλαιῶν κτιρίων καὶ τὴν ὑπερπλήρωσιν τῶν νέων, ἐνῷ ταῦτα ἐκτίσθησαν εἰς ἀντικατάστασιν ἐκείνων. Πρὸς δικαιολογίαν ἴσως ἐπικαλεσθῇ τὴν φράσιν της περὶ ***δημιουργίας νέων τμημάτων.*** Αὕτη ὅμως ἐκφέρεται πάντοτε ἐν ἀμέσῳ συναφείᾳ μετὰ τῶν νέων κτιρίων ὥστε ὁ ἀναγινώσκων ἀναποφεύκτως θὰ συμπεράνῃ ὅτι τὰ νέα τμήματα εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῶν νέων κτιρίων. Παντοῦ γράφεται ἡ «οἰκοδομὴ νέων κτιρίων καὶ ἡ δημιουργία ΤΩΝ νέων τμημάτων» χωρὶς οὐδαμοῦ ὁριστικῶς νὰ χωρισθῶσι τὰ δύο καὶ τονισθῇ ὅτι διὰ τὴν δημιουργίαν ***νέων τμημάτων*** ἔν τε τοῖς νέοις καὶ παλαιοῖς κτιρίοις ***μόνη ὑπεύθυνος*** εἶναι ἡ Σ. Ἐφορεία καὶ ὅτι αἰτία δαπάνης εἶναι ***αὐτὰ τὰ νέα τμήματα*** καὶ οὐχὶ οἱ δωρηταὶ καὶ τ' ἄψυχα κτίρια. Παρομοία λοιπὸν δικαιολογία τῆς ἀξιοτίμου οἰκονομικῆς ἐπιτροπῆς θὰ ἦτο καθαρὰ ὑπεκφυγή.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐπὶ πληρωμῇ τμημάτων εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐφέστησα τὴν προσοχὴν τῆς Σ. Ἐφορείας, ὡς ἔχων πεῖραν οὐ τὴν κοινὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προεῖπον ὅτι μεγάλη θὰ ἐπέλθῃ ζημία διότι τὰ νοσήλια πολύ, πάρα πολύ, ἀπέχουσι τοῦ ἐπαρκοῦς ποσοῦ ἵνα προκύψῃ καὶ κέρδος, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ μετέπειτα πολλάκις ἐπρότεινα ν' ἀνατεθῇ τὸ ζήτημα πρὸς μελέτην εἰς ἐπιτροπὴν εἰδημόνων περὶ τὰ τοιαῦτα, ἤτοι ἰατρῶν, πάντοτε δυστυχῶς ἄνευ ἐπιτυχίας μέχρι καὶ τῆς τελευταίας, κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1907 διὰ τοῦ Ἐφόρου ἰατροῦ Κου Μανουηλίδου, ὑποβληθείσης τῇ Σ. Ἐφορείᾳ σχετικῆς προτάσεώς μου.

Ἀναγκάζομαι νῦν νὰ περιαυτολογίσω καὶ εἴπω ὅτι ἡ Ὁμολογία τοῦ 1903 τῆς Σ. Ἐφορείας καὶ ἡ τριπλασίασις τῶν ἀρχικῶν νοσηλίων μ' ἐδικαίωσαν, ἀνεκκλήτως καταδικάζουσαι τὴν Σ. Ἐφορείαν παρ' ὅλους τοὺς ὑπολογισμούς, ἰσολογισμούς, προϋπολογισμούς, ἀπολογισμοὺς καὶ διαφόρους ἄλλους λογισμοὺς τῆς Σ. Ἐφορείας, οἵτινες ἀσφαλῶς δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ψευδαισθήσεων φαντασιολογισμοί.

Ἡ χρῆσις αὕτη ἤρξατο κ' ἐξηκολούθησε, πρὸς μεγάλην βλάβην τῶν οἰκονομικῶν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Σ. Ἐφορείας (στηριζομένης ἐπὶ τῆς σαθρᾶς βάσεως τοῦ ὅτι τὰ ***νοσοκομεῖα*** τῶν ***ξένων παροικιῶν πλουτίζουσιν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πληρωμῇ νοσηλευομένων ὁμογενῶν ἡμῶν)*** καὶ τῇ συμπράξει ἁπαξάπαντος τοῦ ὁμογενοῦς κοινοῦ, ὅπερ ἐκ τῆς σφαλερᾶς ταύτης γνώμης τῆς Σ. Ἐφορείας, ἀπέκτησε στερεῶς ἐρριζωμένην παρομοίαν πεποίθησιν. Καὶ ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι οὐδεὶς τῶν Κυρίων Ἐφόρων ἐξήτασε ποτὲ τὰς Λογοδοσίας τῶν Καταστημάτων τούτων, οὔτ' ἐπεσκέφθη αὐτά, οὔτ' ἠθέλησε νὰ πεισθῇ ἐκ τῆς εἰλικρινοῦς διαβεβαιώσεως τῶν ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων, οἵτινες ἐθεωροῦντο ὕποπτοι καὶ κἄπως καὶ ὡς ἐκ συμφέροντος μεροληπτοῦντες. Παραιτούμενος λοιπὸν πάσης ἀποπείρας ὅπως πείσω τὴν Σ. Ἐφορείαν θὰ ἐκθέσω ὀλίγα τινα πρὸς γνῶσιν τοῦ ὁμογενοῦς κοινοῦ.

Πρῶτον : Τὸ Αὐστρο-Οὐγγρικὸν Νοσοκομεῖον ἐξ ὁλοκλήρου συντηρεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Δεύτερον : Τὸ Ἰταλικὸν λαμβάνει πρὸς συντήρησίν του 50,000 φρ. ἐτησίως παρὰ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως κ' ἐπισκευάζεται, ἢ βελτιοῦται διὰ προσθηκῶν, ἐκ κληροδοτημάτων, δωρεῶν, ἢ ἐκτάκτων Κυβερνητικῶν πιστώσεων, οἷον 15,000 φρ. τὸ ἔτος τοῦτο διὰ τὴν κεντρικὴν θέρμανσιν.

Τρίτον : Τὸ Γαλλικὸν λαμβάνει ἐτήσιον ἐπιχορήγησιν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδων (18,000) φράγκων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἔχει καὶ δωρεάς, ὅπως πᾶν παρόμοιον ἵδρυμα, καὶ ***μόλις σώζεται ὁ δίκαιος.***

Τέταρτον : Τὸ Ἀγγλικὸν καὶ Ρωσσικὸν συντηροῦνται ἐκ Ναυτιλιακῆς καὶ Προξενικῆς φορολογίας.

Πέμπτον : Τὸ τοῦ Ἱερεμία, τὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τὸ τῶν παίδων (τοῦ ἰατροῦ Βιόλη) ἔχουσι διαρκῆ ἐλλείμματα, καλυπτόμενα ἐκ συνεισφορῶν ἀδελφάτων ἢ καθολικῶν καλογηρικῶν ταγμάτων καὶ προϊόντων ἐτησίων χορῶν καὶ συναυλιῶν.

Τέλος τὸ Γερμανικὸν Νοσοκομεῖον, οὗ γνωρίζω ἀκριβῶς τὴν πᾶσαν διαχείρησιν ὡς ἐκ τῆς ἐν αὐτῷ θέσεώς μου, ἔχει μεγάλην, οὐχὶ ***μόνον ἐξ ὁμογενῶν,*** ἀλλὰ ***διεθνῆ*** πελατείαν ***πρώτης θέσεως*** ἕνεκα τῆς ἐκτάκτου τοποθεσίας του μετὰ μαγευτικῆς πρὸς τὸν Βόσπορον καὶ τὸ Βυζάντιον θέας, ἕνεκα τῶν εὐρυχώρων δωματίων του καὶ τῶν λοιπῶν προσόντων εὐμαρείας. Ἐκ τῆς πελατείας ταύτης πρώτης θέσεως, ἥτις διὰ τῶν ἐν συγκρίσει λίαν σεβαστῶν νοσηλίων κέρδος προσκομίζει, τὰ τακτικὰ ἔσοδα ὑπερβαίνουν τὰ τακτικὰ ἔξοδα· τὸ ἐτήσιον ὅμως τοῦτο περίσσευμα ἀπορροφᾶται ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας, τῶν ὁποίων τὰ βαραθρώδη χάσματα οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον πληροῦνται ἐκ τῶν περισσευμάτων τούτων, θὰ ἐπέφερον δὲ τὴν κατάπτωσιν τοῦ ὅλου ἄνευ τῶν ἐκτάκτων γενναίων δωρεῶν. Ἀπόδειξις μαθηματικὴ ἡ διαχείρησις τῆς τελευταίας πενταετίας καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο δωρεαί. Ἀναφέρω ταύτην διότι πρόκειταί μοι πρόχειρος, βεβαιῶ δ' ὅτι καὶ πρὸ αὐτῆς ἡ κατάστασις ἦν ἀπαράλλακτος.

Λοιπὸν τῇ 31 Δεκεμβρίου 1908 τὸ Γερμανικὸν Νοσοκομεῖον εἶχε ***χρέος*** ἐννέα χιλιάδων λιρῶν Τουρκίας. Ἀκούετε ! χρέος !

Ἐκτὸς τούτου ἐδαπανήθησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο αἱ ἑξῆς δωρεαί :

1 Ἀπριλίου 1904	—	31 Μαρτίου 1905.	Ἡ Α. Μ. ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας	Λ. Τ.	2000
1 Ἀπριλίου 1905	—	31 Μαρτίου 1906	Διάφοροι . . .	»	3500
» 1906	—	» 1907	Διάφοροι . . .	»	1847
» 1907	—	» 1908	Διάφοροι . . .	»	6123
» 1908	—	31 Δεκεμβρ. 1908	Διάφοροι . . .	»	8010
			Τὸ ὅλον	Λ. Τ.	21.480

Προστιθεμένου τοῦ χρέους τῶν 9000 ἔχομεν ἐκτάκτους δαπάνας 30.489 λ. Τ. Ἐκ τούτων ἀφαιρουμένων 8000 λ. περίπου αἱ ὁποίαι ἐδαπανήθησαν δι' ἀγορὰν οἰκοπέδων τινῶν ἐνσφηνομένων ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Νοσοκομείου καὶ ἀνέγερσιν τμήματος ὀρφανῶν (ὅπερ μένει εἰσέτι κενόν), τὰ λοιπὰ ἐδαπανήθησαν πρὸς ριζικὴν ἐπισκευήν, καὶ βελτίωσιν καὶ προσθήκας τοῦ ὅλου Νοσοκομείου ***ἄνευ αὐξήσεως αὐτοῦ.*** Διότι τοιαῦτα καθιδρύματα διὰ νὰ διατηρῶνται εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν αὐτοῖς θέσιν, ἔχουσιν ἀνάγκην τοιαύτης δαπάνης δι' ἐπισκευάς, ἐγκαταστάσεις τῶν νέων ἐφευρέσεων, προσθήκας κτιρίων πρὸς τοῦτο ἀναγκαιούντων καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀπόδειξις πάλιν αὐτὸ τοῦτο τὸ Γερμανικὸν Νοσοκομεῖον ὅπερ κατὰ τὸ διάστημα τῶν πρώτων 25 ἐτῶν τῆς ὑπάρξεώς του εἶχεν ἀνάγκην ἐτησίων δωρεῶν (οὐχὶ βεβαίως τόσον σπουδαίων, ὡς αἱ ἄνω, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀπὸ δὲ τοῦ 26 μέχρι τοῦ 30 ἔτους τῆς ὑπάρξεώς του ἀπερρόφησε 22,489 λιρῶν διὰ νὰ εἰσαγάγῃ βαθμηδὸν ὅλα τὰ ὑπὸ τῶν νέων ἐφευρέσεων τῆς ἐπιστήμης ἀπαιτούμενα. — Ἰδοὺ τὰ κέρδη τῶν ξένων Νοσοκομείων ! Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ φωτισθῇ τὸ ἀποπλανηθὲν καλὸν ὁμογενές μας κοινόν. Πρέπει νὰ μάθῃ ὅτι αὐτὰ ἐλέχθησαν μυριάκις τῇ Σ. Ἐφορείᾳ, ἥτις χωρὶς νὰ εὐδοκήσῃ ν' ἀναγνώσωσι τὰς σχετικὰς Λογοδοσίας, χωρὶς κἂν ἁπλῶς νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ ξένα αὐτὰ καθιδρύματα, κατελήφθη ὑπὸ μεγαλομανίας κ'

ἐρρίφθη ἀσυλλογίστως, ***παρὰ τὰς φρονίμους συμβουλὰς τῶν εἰδημόνων,*** εἰς παραλόγους ἐπιχειρήσεις ἐξ ὧν προέκυψεν ἡ μεγάλη ζημία, τὴν ὁποίαν ἡ Σ. Ἐφορεία, πρὸς ἄλλην μείζονα ζημίαν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ἐπιρρίπτει παραλόγως καὶ ἀγνωμόνως εἰς τοὺς Δωρητὰς καὶ τ' ἄψυχα κτίρια, καθιστῶσα οὕτω λίαν ἐφεκτικοὺς τοὺς γενναιόφρονας ἡμῶν ὁμογενεῖς, ἀναλογιζομένους ὅτι ἂν δωρήσουν, θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὸν κίνδυνον ν' ἀκούσουν τὸν ἐξάψαλμόν των.

Καὶ τώρα, ὅτε ἡ Σ. Ἐφορεία ***ἐτριπλασίασε*** ἢ κ' ***ἐτετραπλασίασε*** τὰ νοσήλια, ὅτε δηλαδὴ ἤρχισε νὰ ἐφαρμόζῃ ὅ,τι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς χρήσεως ὑπέδειξαν οἱ εἰδήμονες, θὰ δημοσιεύσῃ ἀναμφιβόλως ἐν τῇ νέᾳ Αὐτῆς Λογοδοσίᾳ τὰ προκύψαντα κέρδη, ἐντέχνως ὑπεμφαίνουσα ὅτι ἄδικον εἶχον οἱ ἀντιφρονοῦντες καὶ συκοφαντήσαντες Αὐτήν. Ἰδοὺ ἡ λογικὴ τῆς Σ. Ἐφορείας !

Αἱ γενικαὶ αὗται παρατηρήσεις θὰ ἤρκουν καὶ ὑπερήρκουν πρὸς ὁρισμὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἔργου τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ καταδίκην ὁριστικὴν αὐτοῦ. Θὰ ἐξετάσω ὅμως καὶ κἄπως εἰδικώτερον τὴν περίεργον Ἔκθεσιν ταύτην, (τὴν ὁποίαν νομίζω ὅτι καὶ Αὐτὴ αὕτη ἡ σημερινὴ Σ. Ἐφορεία ἀποδοκιμάζει, καταδικάζουσα οὕτω τὸ ἴδιον ἔργον) διότι πολλὰ τὰ παράδοξα θὰ ἔλθουν ἐκ τούτου εἰς φῶς.

Ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς ἐν σελίδι 10 ἀναφερομένης «καταπληκτικῆς αὐξήσεως τῆς δαπάνης διαφόρων εἰδῶν ἐμβαλλούσης εἰς σοβαρὰς σκέψεις πάντα ***πονοῦντα*** (ἰδία ἔκφρασις τῆς Σ. Ἐφορείας ἴση τῷ ***συμπαθεῖν καὶ συμπάσχειν)*** τὰ Ἐθν. Φιλ. Κατάστήματα» εὑρίσκω συγκριτικὸν πίνακα τῆς δαπάνης κατὰ τὸ 1898 καὶ 1907 τοῦ φωτισμοῦ,τῆς θερμάνσεως, τῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐπίπλων, μεθ' ὃν συμπεραίνει ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι ἡ αὔξησις αὕτη «ὀφείλεται εἰς τὰ νέα τμήματα, τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις κλ.» ἤτοι μὲ ἄλλους λόγους εἰς τοὺς Δωρητὰς καὶ τὰ κτίρια αὐτῶν. Συμποσοῦται δ' ἡ αὔξησις αὕτη κατὰ τὴν Ἐπιτροπὴν εἰς λ. τ. παρὰ τέσσαρας 3000 (ἀκριβῶς 2996) ἤτοι εἰς ποσὸν ὑπερβαῖνον τὸ ἐτήσιον ἔλλειμμα.

Ἂν ἐρωτήσωμεν διότι ἐλήφθη τὸ ἔτος 1898 ἀντὶ τοῦ 1901 ἢ 1902 πρὸς παραβολὴν δυσκόλως θὰ εὕρωμεν τὸν λόγον, θ' ἀναγκασθῶμεν δὲ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐγένετο τοῦτο διότι τὸ ἔτος 1908 δεικνύει τὴν ἐλαχίστην δαπάνην ἐπὶ τῶν εἰδῶν τούτων ἐξ οὗ ἡ διαφορὰ μεγαλειτέρα καὶ ἡ κατηγορία βαρυτέρα.

Πρῶτος ἀναφέρεται ὁ φωτισμὸς μὲ δαπάνην 390 λ. ἀντὶ 87 λ. τοῦ 1898 ἀποδίδεται δ' ἡ αὔξησις εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ἀεριόφωτος ἀντὶ τοῦ πετρελαίου ***ἕνεκα τῶν νέων κτιρίων.*** Ἂν ὅμως ἠρεύνα ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ θὰ εὗρισκεν ὅτι τὸ ἀεριόφως εἰσήχθη ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας, οἰκίᾳ βουλήσει, ***εἰς ὅλα τὰ παλαιὰ κτίρια*** ἐν ἔτει 1901-1902 παρὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ γράφοντος καὶ τοῦ ἰατροῦ Κου Ἰω. Κωνσταντινίδου ὅτι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ φωτισμοῦ εἶναι βεβαίως ὑπέρτερον τοῦ πετρελαίου διὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, ἀλλὰ καὶ πολὺ δαπανηρότερον αὐτοῦ. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις. Κτιζομένου τοῦ Μαυρογορδατείου ἐγχειρητηρίου ἐν ἔτει 1901—2 ὑπεδείχθη ἡ ἀνάγκη τῆς διοχετεύσεως ἐν αὐτῷ τοῦ ἀερίου πρὸς λειτουργίαν ***οἰκονομικὴν*** τῶν διαφόρων ἀπολυμαντικῶν ἢ ἀποστειρωτικῶν συσκευῶν, τὰς ὁποίας ἐδώρουν ἐπίσης οἱ Υἱοὶ Μαυρογορδάτου, διότι ἄλλως θὰ ἦτο ἀνάγκη ἐγκαταστάσεως ἰδιαιτέρου ἀτμολέβητος μὲ πίεσιν, τοῦ ὁποίου ἡ συντήρησις θὰ ἦτο δαπανηροτέρα. Ἡ Σ. Ἐφορεία συνήνεσε εἰς τοῦτο, καταβαλοῦσα λίρ. 40 (ἂν δὲν ἀπατῶμαι) εἰς τὴν Ἑταιρείαν τοῦ ἀεριόφωτος, ἥτις ἀπήτησε τὸ ἥμυσι τῆς δαπάνης τῆς ὅλης διοχετεύσεως ἐπειδὴ τὸ Νοσοκομεῖον κεῖται ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως. Τὸ ζήτημα ἐθεώρησα ὡς λελυμένον ὅτ' αἴφνης ἔμαθον παρὰ τοῦ συναδέλφου Κου Ἰω. Κωνσταντινίδου, ἐφόρου ἰατροῦ τότε, ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία ἀπεφάσισε τὸν δι' ἀερίου φωτισμὸν ὅλων τῶν Καταστσμάτων. Παρετήρησα ἀμέσως ὅτι καλὸν μὲν τοῦτο ἀλλὰ δαπανηρόν, ἀπήντησε δ' ὁ συνάδελφος ὅτι καὶ αὐτὸς τοῦτο εἶπεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ. Καὶ σήμερον ἔτι ἐπαναλαμβάνω ὅτι πᾶσα Ἐφορεία εἶναι λίαν ἀξιέπαινος ὅταν εἰσάγῃ βελτιώσεις εἰς τὰ ὑπ' Αὐτῆς διοικούμενα καθιδρύματα, ὀφείλει ὅμως ἀπαραιτήτως νὰ σκεφθῇ ἐκ τῶν προτέρων ἂν ἔχῃ καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἐξ ἅπαντος δὲ οὐδεμία Ἐφορεία, ἢ ὑπὸ Ἐφορείας λαμβανούσῃ πληροφορίας Ἐπιτροπῇ, ἔξεστιν ἀβασανίστως ἀποδίδειν εἰς ἀθώ-

ους τὰ ἴδια ἀνομήματα, διότι τὸ τοιοῦτό κακόβουλον καὶ ἀξιόποινον τυγχάνει.

Ἐν ἔτει 1901 καὶ 1902 νέα κτίρια ἀκόμη δὲν ὑπῆρχον, ὡς εἶπον ἀνωτέρω· τὸ ἀεριόφως ἐφώτισε κατ' ἀρχὰς τὸ παλαιὸν Νοσοκομεῖον καὶ τὸ φρενοκομεῖον· ἂν εἰσήχθη κατόπιν εἰς τὰ νέα κτίρια, ἐν οἷς διὰ τὴν ἐσωτερικὴν ἐγκατάστασιν ὁ δωρητὴς ἐδαπάνησε, τοῦτο ἐγένετο διότι αὐτὸ ἦν τὸ ἀνεξαρτήτως δωρεῶν καὶ κτιρίων παραδεδεγμένον σύστημα φωτισμοῦ. Ἰδοὺ ἄλλη καταδίκη τῆς Σ. Ἐφορείας ὑπὸ τῆς Ἱστορίας.

Καὶ σύ, δυστυχὴς Ἱστορία, τί ἁμαρτίας εἶχες διὰ νὰ βασανίζεσαι μὲ αὐτὴν τὴν Σ. Ἐφορείαν !

Δευτέρα ἀναφέρεται ἡ ***θέρμανσις*** μὲ τὸ ποσὸν 2440 ἀπὸ 744 λίρ. ἤτοι μὲ αὔξησιν 1700 λιρῶν ὀθωμανικῶν. Πᾶς τις ἀναγινώσκων τοὺς ἄνω ἀριθμοὺς θὰ ξενισθῇ βεβαίως καὶ μετὰ φόβου, μήτοι καὶ αὐτὸς καταβροχθισθῇ, θὰ ἐρωτήσῃ τί εἴδους θηρία ἀχόρταγα εἶναι αὐταὶ αἱ κεντρικαὶ θερμάνσεις, αἱ ἀπαιτοῦσαι ἐτησίως τόσας χρυσᾶς, οὐχὶ παρθένους ὡς ὁ Μινώταυρος, ἀλλὰ λίρας λαμπερὰς τῆς θεοφρουρήτου Αὐτοκρατορίας πρὸς κορεσμὸν τῆς ἀδηφάγου πείνης των ; Ὅταν δέ τις ἀναγνώσῃ μετὰ τὸν ἄνω μνημονευθέντα πίνακα τὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ***(ἐπὶ λέξει)*** : «Λόγος τῶν σημαντικῶν τούτων αὐξήσεων εἶναι πάντοτε ἡ δημιουργία τῶν νέων τμημάτων, ἡ χρῆσις τοῦ ἀεριόφωτος ἀντὶ πετρελαίου καὶ ἡ ἐγκατάστασις κεντρικῶν θερμάνσεων πολλῷ μᾶλλον δαπανηρῶν εἰς τὰ διάφορα τμήματα» (*) τότε βεβαίως θ' ἀναμνησθῇ τοῦ φίλου μου Σ. Ἀποστολίδου, φανταζόμενος ὅτι τὸ φάσμα τοῦ μακαρίᾳ τῇ μνήμει ρωσσικοῦ στόλου μετὰ τοῦ μακαρίτου Ναυάρχου του Ροζδεστβένσκη εἰσέπλευσεν εἰς τὰ Ἐθν. Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα καὶ ὅτι ἀσφαλῶς πρὸς Τσουσίμαν πλέομεν.

Ἀλλ' ἠρέμα ἄγε, φίλε ἀναγνώστα ! Αἱ λέξεις ἀλλάζουν φαίνεται κατὰ τὴν Σ. Ἐφορείαν σημασίαν ἀναλόγως τῆς περιστάσεως. Φαίνεται ὅτι ἡ Σ.

(*) Κεντρικαὶ θερμάνσεις ὑπάρχουν μόνον εἰς τὰ νέα κτίρια· ὥστε κ' ἐκ τούτου ἀναμφισβητήτως καταφαίνεται ὅτι ***νέα τμήματα*** καὶ ***διάφορα τμήματα*** σημαίνει ***νέα κτίρια*** κατὰ τὴν Ἐπιτροπήν.

Εφορεία εἶναι ἔνθερμος ὑπαδὸς τοῦ γνωστοῦ ἀξιώματος : «ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα.» Πᾶς τις ἀκούων περὶ δαπάνης ***θερμάνσεως*** ἐννοεῖ τὴν καταναλωθεῖσαν ποσότητα καυσίμου ὕλης διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ διατηρηθῇ ἡ κατάλληλος θερμότης ἐν χώρῳ κατοικουμένῳ ὑπὸ ἀνθρώπων ἢ καὶ ζώων. Μετὰ κοπιώδεις ὅμως ἐρεύνας καὶ παραβολὰς ἐν ταῖς Λογοδοσίαις τῆς Σ. Ἐφορείαις ἀνεκαλύφθη ὅτι ***θέρμανσις*** σημαίνει κατὰ τὴν Σ. Ἐφορείαν ***καύσιμος ὕλη καταναλισκομένη*** διὰ ***παραγωγὴν ἀτμοῦ πρὸς κίνησιν μηχανῶν, ἀντλιῶν, ἠλεκτρομηχανῶν καὶ λοιπῶν, πρὸς λειτουργίαν τοῦ μαγειρείου, τοῦ πλυντηρίου, τοῦ χαμαμίου*** (τουρκικοῦ λουτροῦ) ***καὶ τοῦ ἀρτοποιείου*** πρός . . . πρὸς πᾶν ἄλλο ***κυρίως*** παρὰ πρὸς ***θέρμανσιν.***

Μὴ θέλων νὰ ἐξετάσω τί τὸ σκότιον ἐνέχει ἡ χρῆσις αὕτη τῆς λέξεως, ἢ νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἀπὸ σκοποῦ ἐγένετο αὕτη, προβαίνω εἰς ἀνάλυσιν τοῦ κεφαλαίου «καύσιμος ὕλη» συμπεραίνων ὅτι ἐξ ἀγνοίας τὰ πάντα ἐγράφησαν καὶ παραπέμπων, ἕνεκα τῆς ἀμαθείας ταύτης, τήν τε Σ. Ἐφορείαν καὶ τὴν ἀξιότιμον Οἰκονομικὴν Ἐπιτροπήν, εἰς τὸ Ἀλληλοδιδακτικὸν διὰ νὰ μάθωσι τὴν σημασίαν τῶν λέξεων, ἀποστηθίζουσαι τὰ γνωστά : Ἡ χελιδὼν εἶναι πτηνόν· καὶ ὁ πετεινὸς εἶναι πτηνόν. Ὁ ὄνος εἶναι ζῶον τετράποδον κ. τ. λ.

Ἐκ τῶν γενομένων ἐρευνῶν διεπιστώθη ὅτι ἐκ τῶν 2440 λιρ. μόνον 414 ἐδαπανήθησαν διὰ τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις· διότι τόσον ποσὸν κατεβλήθη δι' ἀγορὰν κόκ, χρησιμοποιουμένου ἀποκλειστικῶς ἢ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις, τὸ δ' ἐπίλοιπον ποσὸν τῶν ὑπερδισχιλίων λιρῶν, ἤτοι σχεδὸν τριπλάσιον τοῦ πρίν, ἐδαπανήθη διὰ θέρμανσιν τῶν παλαιῶν κτιρίων καὶ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας. Καθῆκον τῆς Ἐπιτροπῆς ἦτο νὰ ἐξετάσῃ πόθεν ἡ ὑπερβολικὴ αὕτη αὔξησις, ἣν ἀβασανίστως ἀπέδωκε εἰς τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις τῶν νέων κτιρίων. Ἂν μικρόν τι διεπυνθάνετο θὰ ἐμάνθανε ὅτι τὸ πλυντήριον ἐργάζεται τριπλασίως ἢ πρίν. Τὸ πλυντήριον δὲν πλύνει οὔτε λούει τὰ νέα κτίρια ἀλλὰ τ' ἀσπρόρρουχα, τὰς σινδόνας καὶ λοιπὰ τῶν πλεονασάντων ἐνοίκων· ποῖοι δ' οὗτοι οἱ πλεονάσαντες, ὁμολόγησεν ἡ Σ. Ἐφορεία ἐν τῇ Λογοδοσίᾳ τοῦ 1903. Τὰς ἠλεκτρομηχανὰς δὲν τὰς ἀπῄτησαν τὰ νέα κτίρια· ἦτο βεβαίως ἀνάγκη

νοσοκομειακὴ καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς τὸν ἀοίδιμον Χρύσανθον καὶ τὸν θεῖον αὐτοῦ Παπάζογλου, διότι πρῶτοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐγκατάστασιν αὐτῶν. Εἶναι ὅμως ἀδικώτατον νὰ καταλογίζεται εἰς βάρος τῶν δωρητῶν τῶν νέων κτιρίων ἡ ἐκ τούτου προκύπτουσα δαπάνη συντηρήσεως, ἡ καὶ κἄπως πλουσιοπαρόχως ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας θεσπισθεῖσα· τοὐναντίον εὐγνωμοσύνη μεγάλη ὀφείλεται εἰς αὐτοὺς καὶ τοὺς σχεδιάσαντας, διότι προβλέψαντες οἱ τελευταῖοι δι' ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ τε παρόντος καὶ μέλλοντος ἐφρόντισαν διὰ τὴν ὕπαρξιν χώρων ἐν αἷς ἐγκατέστη τὸ ἠλεκτρολογικὸν τμῆμα, ὅπερ ἄνευ τούτου θ' ἀπῄτει δαπάνην χιλίων περίπου λιρῶν πρὸς ἀνέγερσιν καταλλήλου δι' αὐτὸ κτιρίου.

Αἱ ὑδαταντλίαι, αἵτινες αὐξηθεῖσαι φέρουσιν, ὡς ἤκουσα, ὄφελος διὰ τῆς παροχῆς ποσοῦ ὕδατος, ὅπερ πρὶν διὰ πολυδαπανοτέρου τρόπου προσεκομίζετο, ἔχουσιν ἀνάγκην καυσίμου ὕλης, ἡ ὁποία καὶ αὕτη δὲν πρέπει νὰ καταλογίζεται ἀποκλειστικῶς εἰς βάρος τῶν νέων κτιρίων.

Καὶ τὸ μαγειρεῖον ;

Καὶ οὕτω ἐφεξῆς καὶ διὰ τὰς λοιπὰς χρήσεις.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ δαπάνη τῆς θερμάνσεως ηὔξησεν, ἀλλὰ πρῶτον, ὡς ἀποδείξαμεν, οὐχὶ τόσον καταπληκτικῶς, ὡς λίαν ἐσφαλμένως ἀναφέρει ἡ Ἔκθεσις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ δεύτερον κυρίως διότι ἡ Σ. Ἐφορεία ἀντὶ νὰ μεταφέρῃ τοὺς ἐνοίκους τῶν παλαιῶν κτιρίων εἰς τὰ νέα καὶ ἀφήσῃ τὰ πρῶτα ἄχρηστα, διετήρησε καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα, ἐγκαταστήσασα, ἐπ' ἐλπίδι ἀπατηλῇ κέρδους, καὶ εἰς τὰ νέα κτίρια καὶ εἰς τὰ παλαιὰ (δωμάτια τῶν παθολογικῶν) ἀρρώστους ἐπὶ πληρωμῇ, δαπανήσασα πρὸς διασκευὴν (ἀλλὰ κακήν, κακίστην) μέρους τῶν παλαιῶν διὰ κατοικίαν τῶν ἐσωτερικῶν ἰατρῶν οἵτινες θὰ εἶχον (κατὰ τὰ πολλάκις παρ' ἡμῶν λεχθέντα) λαμπρὰν κατοικίαν ἐν τοῖς νέοις, καὶ ἄλλα παρόμοια θεσπίσασα. Καθῆκον ἐπίσης ἦτο τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὶν καταδικάσῃ οὕτω πομπωδῶς τὰς κατασυκοφαντουμένας κεντρικὰς θερμάνσεις, νὰ ἐξετάσῃ ἀπολύτως τί ἐστὶ κεντρικὴ θέρμανσις καὶ τί δαπάνην ἀπαιτεῖ. Ἡ κατανάλωσις τῆς καυσίμου ὕλης εἶναι πάντοτε ἀνάλογος

τοῦ θερμανθησομένου χώρου· τὰ νέα κτίρια ἀπαιτοῦν βεβαίως μείζονα κατανάλωσιν ἕνεκα τοῦ εὐρυχώρου αὐτῶν. Ἐξεταστέον ὅμως ἂν ἡ εὐρυχωρία αὕτη εἶναι ***ἀσυλλόγιστος σπατάλη ἢ ἀπόλυτος ἀνάγκη.*** Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἂν ἠρώτα ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐμάνθανεν ὅτι 35 κυβικὰ μέτρα κατὰ κλίνην ὑπελογίσθησαν, ὅπερ εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖον καὶ μᾶλλον οἰκονομικὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ, διότι συνήθως 40 μέχρι 50 ἐν τοῖς νοσοκομείοις ὑπολογίζουν. Ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ ψιττακίζουσα, ἀναφέρει ἀλλοῦ τῆς ἐκθέσεώς της, ὅτι βεβαίως πρέπει νὰ τηρηθῶσιν οἱ ἐπιστημονικοὶ ὅροι διὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλινῶν, τοῦθ' ὅπερ ὁ Κος Μαυρογορδάτος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως καὶ ἀπὸ οἰκονομολογικοῦ συμφέροντος τῶν Καταστημάτων ἀπῄτησε καὶ ὥρισε, πολλάκις δὲ διεμαρτυρήθη, ὅταν ἐγένοντο ὑπερβάσεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κλινῶν, διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ νόμιμον καθεστός. Ἐξήτασε λοιπὸν ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ μάθῃ τὸ ποσὸν τῶν θερμαινομένων κυβικῶν μέτρων ; ἐξήτασε νὰ μάθῃ ἢ ὑπελόγισε τί θὰ ἐδαπανᾶτο πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν δι' ἄλλου τρόπου θερμάνσεως ; Βεβαίως ὄχι· διότι ἄλλως δὲν θὰ ὑπέπιπτε εἰς ὃ ὑπέπεσε χονδροειδὲς λάθος. Καὶ ὅμως εἶχε πρόχειρον τὴν σύγκρισιν. Ἐπὶ τρία ἔτη τὸ Συγγραῖον τμῆμα ἐθερμαίνετο διὰ κοινῶν θερμαστρῶν ἐκ δὲ τῶν πινάκων τῆς Λογοδοσίας τοῦ 1904 ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ δαπάνη τῆς καυσίμου ὕλης ἀπὸ 744 λ. κατὰ τὸ 1898 ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1904 ***(ὅτε δὲν ὑπῆρχον κεντρικαὶ θερμάνσεις, τὸ ἐπαναλαμβάνω)*** εἰς λ. Τ. 1282 ἤτοι παρουσιάζει αὔξησιν 538 λιρῶν. Τότε δὲν ὑπῆρχον παρὰ τ' ἀνέκαθεν ὑφιστάμενα παλαιὰ κτίρια καὶ ἡ Συγγραία πτέρυξ, εἰς βάρος τῆς ὁποίας πρέπει νὰ καταλογισθῶσιν αἱ 538 λίρ. Βεβαίως ὅμως ὄχι ὅλον τὸ ποσὸν εἰς βάρος τῆς θερμάνσεως· διότι ἔκτοτε, ἕνεκα τῶν γνωστῶν λόγων, εἶχεν αὐξήσῃ ἡ δαπάνη τῶν λουτρῶν, τοῦ πλυντηρίου καὶ μαγειρείου. Ἠλεκτρομηχαναί, νέαι ἀντλίαι, ἀρτοποιεῖον καὶ λοιπὰ δὲν ὑπῆρχον τότε. Δὲν εἶναι ὅμως λίαν λογικὸν νὰ ὑπολογίσωμεν 200 λίρας διὰ τὴν θέρμανσιν τῆς πτέρυγος αὐτῆς; Ἂν τὸ λογιστήριον ἔχει ἀκριβεστέρας πληροφορίας ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἂς δημοσιεύσῃ αὐτὰς εἰμὶ δὲ πρόθυμος πρὸς ἐπανόρθωσιν. Εἶναι λοιπὸν σπατάλη ἢ οἰκονομία ἂν διὰ τὴν

θέρμανσιν διὰ τοῦ κεντρικοῦ συστήματος τετραπλασίου χώρου ἐδαπανήθη κατὰ τὸ 1907 μόνον τὸ διπλάσιον ποσὸν χρήματος. Ἀλλ' ἂς παραδεχθῶμεν ὅτι μόνον 100 λίραι διὰ θέρμανσιν τοῦ Συγγραίου ἐδαπανήθησαν ἐν ἔτει 1904 καὶ ὅτι ἡ δαπάνη διὰ τοῦ ἑνὸς ἢ ἄλλου συστήματος εἶναι ἡ αὐτὴ ἢ ὅτι εἶναι καὶ κἄπως δαπανηροτέρα διὰ τοῦ κεντρικοῦ συστήματος. Ἐρωτῶ κ' ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει: τὰ προτερήματα τοῦ κεντρικοῦ συστήματος, καὶ δὴ τοῦ δι' ὕδατος, δὲν ἀντισταθμίζουν καὶ δὲν δικαιολογοῦν πληρέστατα, προκειμένου μάλιστα περὶ Νοσοκομείου, τὴν μικρὰν ἐπὶ πλέον δαπάνην ; Οὐδεὶς ἐχέφρων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν θὰ διστάσῃ ν' ἀπαντήσῃ ὅτι ἀναμφιβόλως τὸ κεντρικὸν σύστημα εἶναι τὸ προτιμώτερον. Μόνον ἡ Σ. Ἐφορεία ἔχει διάφορον ἐπὶ τοῦ προκειμένου γνώμην καὶ τοῦτο βεβαίως ἕνεκα τῶν ἁμαρτημάτων, ἃ διέπραξεν ἐπὶ τῶν κεντρικῶν θερμάνσεων.

Διότι ὅτε μετὰ τριετῆ χρῆσιν τοῦ Συγγραίου κατεῖδεν ὅτι τὸ κεντρικὸν σύστημα εἶναι ὑπέρτερον, συνῆψε συμβόλαιον πρὸς ἐγκατάστασιν τῆς κεντρικῆς θερμάνσεως ἐν τῷ Συγγραίῳ καὶ Ζαριφείῳ τμήματι. Οἱ ὅροι τῆς συγγραφῆς καὶ τὸ τίμημα ἦσαν τοιαῦτα ὥστ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς προείπομεν τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐγχειρήματος. Ἡ Σ. Ἐφορεία ὑπεμειδία, ὑπεμφαίνουσα ὅτι ἡμεῖς σπαταλοῦμεν τὸ χρῆμα ἐν τῇ κεντρικῇ θερμάνσει τοῦ ταὐτοχρόνως κτιζομένου τμήματος τῶν γυναικῶν. Ἡ πρόρρησις ὅμως δυστυχῶς ἐπληλήθευσε, τὰ δ' ἐν λόγῳ τμήματα μ' ὅλας τὰς διαρκεῖς ἐπισκευὰς οὐδέποτε ἐθερμάνθησαν ἄχρις οὗ κατὰ τὸν δριμὺν χειμῶνα τοῦ 1907—8 οἱ ἄρρωστοι μονονοὺκ ἐπάγωσαν. Συνέβη τότε ἡ ***γνωστὴ ἀπαγωγὴ*** τοῦ λέβητος ἐνὸς τῶν περιπτέρων τῶν στηθικῶν, οὗ ἡ θέρμανσις εἶχε βλαβεῖ ἕνεκα ἀμελείας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Σ. Ἐφορείας, ἥτις μετὰ μακρὰς ὑπεκφυγάς, ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τῷ Κῳ Μαυρογορδάτῳ τὸ σφάλμα καὶ ὑποσχεθῇ ἐπανόρθωσιν. Ἐνῷ λοιπὸν τὸ ζήτημα τοῦτο εἶχε σχεδὸν κανονισθῇ, παραπονουμένης πάντοτε τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτι θ' ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐκ νέου ὅλην τὴν θέρμασιν τοῦ περιπτέρου αὐτοῦ διότι ἐκτὸς τῆς βλάβης ἡ ὅλη ἐγκατάστασις εἶναι κακὴ καὶ ἄχρηστος μηδ' αὐτοῦ τοῦ λέβητος ἐξαιρουμένου, ἐνῷ ταῦτα ἐγὼ αὐτὸς

παρ' Ἐφόρου ἔλαβον εἰς ἀπάντησιν ὅτ' ἐπρότεινα νὰ συμβουλευθῶσι τὸν ἐγκαταστήσαντα μηχανικὸν ὅστις, ὡς γνωρίζων ὅλας τὰς λεπτομερείας, συμφερώτερον ἴσως ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον, ὁ λέβης ***ὁ κακὸς αὐτὸς λέβης*** εἶχεν ἤδη ***ἀπαχθῇ*** πρὸς σύζευξιν μετὰ τῆς ἄχρις ἐκείνης τῆς ὥρας στείρας θερμάνσεως τῆς Σ. Ἐφορείας διὰ νὰ γεννοβοληθῇ θερμαντικόν. Ὅτε δὲ μαθὼν τὰ γεγονότα τὴν μετεπιοῦσαν ἐπηρώτησα τὸν αὐτὸν Κον Ἔφορον, ἔλαβον ὡς ἀπάντησιν ὅτι ἀγνοεῖ τὸ γεγονός· τὸ δὲ περίεργον εἶναι ὅτι οὐδὲ εἷς ἐκ τῶν Κων Ἐφόρων εὑρέθη γνωρίζων αὐτό· ἄλλοι προέβαλον ἐντελῆ ἄγνοιαν, ἄλλοι εἶπον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ στοιχείων μόνον, ἄλλοι, περὶ *éléments*, οὐδεὶς ὅμως ἐγνώριζε τί εἴδους στοιχειὰ εἶναι αὐτὰ τὰ στοιχεῖα. Κ' ἐν τούτοις εἶχον ψηφισθῇ καὶ ἐδαπανήθησαν διακόσιαι λίραι δι' αὐτὰ τὰ στοιχειά, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν κατώρθωσαν νὰ θερμάνουν, καὶ οὕτως ἀπὸ τὰ στοιχειὰ κατέφυγεν ἡ Σ. Ἐφορεία διὰ δαπάνης 90 περίπου λιρῶν ὀθ. εἰς τὰς Σαλαμάνδρας καὶ ἤκουον οἱ δυστυχεῖς ἄρρωστοι νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν τὸν ἀπαίσιον κρότον τῶν ἀπὸ αἰθούσης εἰς αἴθουσαν κυλιομένων αὐτῶν θηρίων, χωρὶς ὅμως νὰ αἰσθανθῶσι ἔστω καὶ μικρὸν θάλπος. Ἰδοὺ ἡ ψυχολογικὴ αἰτία τῆς ἀποστροφῆς τῆς Σ. Ἐφορείας πρὸς τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις. Νὰ καταντήσῃ ἡ Σ. Ἐφορεία νὰ μεσολαβήσῃ πρὸς γάμον, νὰ διοργανώσῃ ἀπαγωγὴν πρὸς σύζευξιν οἰκτρῶς ἀποτυχοῦσαν, ν' ἀνακαλυφθῇ καὶ τιμωρηθῇ διὰ προστίμου . . . αἲ ! ποιὰ ψυχὴ τὸ ὑποφέρει.

Διότι ὁ Κος Μαυρογορδάτος μαθὼν τὰ γενόμενα ἀπήτησε κ' ἔλαβεν ἀμέσως 400 λίρας διὰ τὴν ***ἐντελῆ καταστροφὴν*** τῆς θερμάνσεως τῆς ὁποίας τὴν ἐπιδιόρθωσιν μόνον εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ εἶχεν ὑπολογίσει ὁ ἐγκαταστήσας μηχανικός. Εἶχε δὲ γνῶσιν αὐτοῦ ἡ Σ. Ἐφορεία ὅτι ***προέβη εἰς τὴν τελείαν καταστροφὴν*** καὶ ὅτε ὁ Κος Ἔφορος μ' ἐβεβαίου ὅτι τὰ ***πάντα*** ἦσαν ***ἄχρηστα*** καὶ λίαν δικαίως ἀφοῦ τὰ εἶχε καταστρέψῃ ἀνωφελῶς ἡ Σ. Ἐφορεία, τεμάχια δὲ σωλήνων εἶχον μετακομισθῇ καὶ μέχρι Γαλατᾶ διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ὑδραγωγοὶ τῶν ὀμβρίων ἐκ τῶν στεγῶν ὑδάτων.

Τὸ ποσὸν ἀπήτησεν ἐπιμόνως ὁ Κος Μαυρογορδάτος πρῶτον ὡς ἀποζη-

μίωσιν δικαίαν τῆς πρυσγενομένης καταστροφῆς καὶ δεύτερον ὡς **πρόστιμον** πρὸς σωφρονισμὸν ἐν τῷ μέλλοντι. Ἰδοὺ τὰ αἴτια τῆς ἐπιμόνου αἰτήσεως ταύτης, τὰ ὁποῖα οὔτε ὁ τύπος γράφων καὶ συζητῶν οὔτ' οὐδεὶς ἄλλος ἐμάντευσε τότε, ὅλοι δ' ἀπέδωκαν εἰς ἰδιοτροπίαν χαρακτῆρος. Ἐν τούτοις λυπούμενος τοὺς δυστυχεῖς ἀρρώστους, ὑπέσχετο ὁ Κος Μαυρογορδάτος ν' ἀναλάβῃ τὴν διόρθωσιν τῆς ἀποτυχούσης θερπάνσεως τῆς Σ. Ἐφοπείας ἀντὶ ἄλλου προστίμου 100 λιρῶν, κατέβαλεν ἐξ ἰδίων του τὰ ἱκανὰ περὶ πλέον δαπανηθέντα κ' ἐξετελέσθη ἡ ἐπιδιόρθωσις ὑπὸ τοῦ ἀσυμπαθοῦς τῇ Σ. Ἐφορείᾳ μηχανικοῦ καὶ θερμαίνονται οἱ δυστυχεῖς ὅμοιοί μας, εὐλογοῦντες τὸνομα τοῦ φιλανθρώπου ὁμογενοῦς. Καὶ ἵσταται ἡ θέρμανσις αὕτη τώρα ὡς κάρφος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῆς Σ. Ἐφορείας.

Καὶ μεθ' ὅλ' αὐτὰ τὰ γεγονότα θέλετε καὶ ἀπαιτεῖτε νὰ συμπαθῇ ἡ Σ. Ἐφορεία τὰς κεντρικὰς θερμάνσεις. Οὔτε **ζουγραφιστὰς** νὰ τὰς ἰδῇ.

Ὁ δὲ κωμικώτατος ἐπίλογος τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἶναι ὁ τρόπος δι' οὗ ἡ Σ. Ἐφορεία ἐν σελίδι 10 τῆς Λογοδοσίας τοῦ 1908 ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα γράφουσα ἐπὶ λέξει «Κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1907 ***καταστραφΕΝΤων*** τῶν συσκευῶν θερμάνσεως τοῦ Ε'. Εἰδικοῦ Νοσηλευτηρίου ὡς ἐκ τῶν παγετῶν τοῦ δριμυτάτου χειμῶνος, τῇ μεσολαβήσει τοῦ φιλογενεστάτου Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου καὶ Λαπάναις τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἐκ λ. τ. 500 ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐγένετο ἐντὸς τοῦ ἔτους 1908 ἡ τελεία ἀνακαίνισις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος συσκευῶν τοῦ Νοσηλευτηρίου τούτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ συνεπληρώθη ἡ ἀτελὴς μηχανικὴ θέρμανσις τῶν χειρουργικῶν κλινικῶν Συγγροῦ καὶ Ζαρίφη.» Περὶ τῆς περιπλέον δαπάνης οὐδὲ γρῦ. Ἡ Σ. Ἐφορεία ἡ ὑπολογίζουσα καὶ καταστρώνουσα γελοίους πίνακας κ' εὑρίσκουσα τί φαντασιώδη ζημίαν ἐπέφερον αἱ δωρεαὶ Μαυρογορδάτου, ἡ Σ. Ἐφορεία ἡ δαπανήσασα 200 λίρ. ἐπὶ ματαίῳ δι' ἐπισκευὴν οἰκτρῶς ἀποτυχοῦσαν τοῦ Συγγραίου καὶ Ζαριφείου τμήματος, ἡ Σ. Ἐφορεία αὕτη ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν ὑπελόγισε καὶ δὲν ἐννόησεν ὅτι 100 λ. τ. δὲν ἤρκουν πρὸς ριζικὴν ἀνακαίνισιν καὶ ἄμεμπτον λειτουργίαν τοῦ ὅλου. Ἡ Ἀθῴα ! Ἀλλὰ μεσολαβήτρια οὖσα Αὐτὴ Αὕτη, ὡς

ἄνω κατεδείχθη, ἀποδίδει ***(διὰ τῆς λέξεως μεσολαβήσεως)*** τὸ ἴδιον ἐπάγγελμα εἰς ἄλλους, ἀφίνουσα νὰ ἐξυπονοηθῇ ὅτι καὶ κἄτι ἐκέρδησεν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος.

Ἰδοὺ πῶς γράφει τὴν ἱστορίαν ἡ Σ. Ἐφορεία ! Αἰδὼς Ἀχαιοί !

Τρίτ' ἀναγράφονται τὰ φάρμακα μετ' αὐξήσεως 705 λ. ὀθ. ἤτοι καὶ αὐτὰ μετὰ τριπλασίου σχεδὸν ποσοῦ. Ἐπὶ τούτου δὲ ρητῶς ἀναφέρεται ὅτι μόνον ὁ βάμβαξ καὶ ἡ γάζα ἀπῄτησαν δαπάνην 600 λιρ. ὀθ. Φάρμακα δὲν τρώγουν τ' ἄψυχα κτίρια οὐτ' ἐπιδέσμων διὰ τὰς πληγάς των ἔχουν ἀνάγκην. Ἄρα ἡ δαπάνη προεκλήθη ἐκ τῶν ἐμψύχων ἐν αὐτοῖς θεραπευομένων. Τίς δ' ὁ εἰσαγαγὼν αὐτούς ; Οἱ Λωρηταὶ ἢ ἡ Σ. Ἐφορεία, παρὰ τὰς παραινέσεις τῶν μεγατίμων Λωρητῶν ; Ἡ ἐν τῇ Λογοδοσίᾳ τοῦ 1903 εὑρισκομένη ὁμολογία τῆς Σ. Ἐφορείας ὁριστικῶς ὑποδεικνύει τὸν ὑπεύθυνον. Διατί δὲν ἐξήτασε καὶ δὲν ἐπραγματεύθη τὰ περὶ τούτου ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή ; Ἂς ἀπαντήσῃ πρὸς τὸ διαβουκοληθὲν ὁμογενὲς κοινόν.

Τέταρτα καὶ τελευταῖα ἀναφέρονται τὰ ἔπιπλα μετὰ ποσοῦ 450 λιρ. ὀθ Ἐδῶ τὸ μυστήριον καθίσταται καὶ τῆς κολάσεως ἐρεβωδέστερον. Ὁ ἀναγνώστης δικαίως θὰ ὑποθέσει ὅτι Κος Μαυρογορδάτος παραδίδει τῇ Σ. Ἐφορείᾳ τέσσαρας γυμνοὺς τοίχους τῶν κτιρίων, Αὕτη δὲ ***πονοῦσα*** τ' ἀτυχῆ ταῦτα ὄντα φροντίζει νὰ τὰ ἐνδύσῃ μ' ἔπιπλα διὰ νὰ μὴ ***κρυώνουν, ἴσως ἐκ τῆς κεντρικῆς θερμάνσεως.*** Πολλοῦ γε καὶ δεῖ, φίλτατε ἀναγνώστα καὶ φίλον κοινόν ! Τὰ κτίρια παραδίδονται μεθ' ὅλων τῶν χρειωδῶν, μηδ' αὐτῶν τῶν εὐωνύμων καὶ λίαν ἀναγκαίων δοχείων ἐξαιρουμένων. Περὶ τούτου παραπέμπω καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Δευτέρῳ Μέρει ὑπ' ἀρ. 5 δημοσιευομένην ἐπιστολήν. Τί ἔπιπλα λοιπὸν εἶναι αὐτά ; τίνος ἆρά γε νέας καὶ μεγαλεπιβόλου ἢ μᾶλλον παραβόλου ἐπιχειρήσεως τῆς Σ. Ἐφορείας ἐξαρτήματα ἀποτελοῦσιν ; Ἡ ἀξιότιμος Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ὤφειλε νὰ ἐξετάσῃ καὶ μάθῃ πρὶν ἐγγράψῃ καὶ αὐτὰ εἰς βάρος τῶν δωρεῶν καὶ τῶν νέων κτιρίων ;

Ἰδοὺ μετὰ πόσης ἐπιπολαιότητος, ἢ παντελοῦς ἀγνοίας τῶν ὅρων λειτουργίας νοσοκομείου, ἐπραγματεύθη ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τὰ κατ' αὐτὴν σπουδαιότερα αἴτια τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν, ἀποδίδουσα αὐτὰ εἰς τοὺς Δωρητὰς καὶ τὰ κτίρια ἐνῷ **κατεδείχθη ἐπαρκῶς ἐν τοῖς ἄνω** ὅτι οὐχὶ αὐτὰ κ' αἱ δωρεαὶ ἀλλ' ὁ τρόπος τῆς χρήσεως ἐκείνων ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας εἶναι ἡ μόνη καὶ πραγματικὴ αἰτία τῶν οἰκονομικῶν δυσχερειῶν. Ἐὰν ἀνεπηρεάστως καὶ σοβαρῶς ἐμελέτα τὸ ζήτημα βεβαίως θὰ μετέτρεπε τὴν γνωστήν της φράσιν εἰς τὴν ἑξῆς «Αἰτία τῶν σημαντικῶν τούτων αὐξήσεων εἶναι οὐχὶ τὰ κτίρια καὶ οἱ δωρηταὶ ἀλλ' ἡ Σ. Ἐφορεία, ἥτις κακῶς χρωμένη τοῦ δωρηθέντος αὐτῇ τελειοτάτου κατὰ παντὸς λοιμοῦ, λιμοῦ, πνιγμοῦ καὶ καταποντισμοῦ ἀμυντικοῦ ὅπλου, ***ηὐτοκτόνησε*** δι' αὐτοῦ.» Ὁ Θεὸς συγχωρέσ' Την !

Μετ' ἴσης ἐπιπολαιότητος συμπεραίνει ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν παρατιθεμένων δύο πινάκων Α. καὶ Β. ὅτι αἱ Δωρεαὶ τοῦ Οἴκου Μαυρογορδάτου ἐπεβάρυνον τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα ἐτησίως διὰ 1600 λιρ., προστιθεμένων δὲ καὶ τῶν τόκων τῶν ἕνεκα (;!) τῶν Δωρεῶν ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας δαπανηθέντων ποσῶν, διὰ 2000 λιρ. ἐν συνόλῳ (Σελὶς 12 τῆς Ἐκθέσεως). Σημειωτέον ἐπὶ τούτου ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας γενόμεναι δαπάναι ἐγένοντο πρὸς ἐκπλήρωσιν ἢ ***ἀπαραιτήτων ἀναγκῶν*** ἢ ***ἱερῶν ὑποχρεώσεων,*** ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις πολλαχοῦ κατεδείχθη, ἐγγράφονται ὅμως εἰς βάρος τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, διότι οὗτος ὑπεχρέωσε τὴν Σ. Ἐφορείαν εἰς ***ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων της.*** Τῶν δὲ δαπανῶν τούτων καταλογίζονται καὶ οἱ τόκοι εἰς βάρος τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, ἐνῷ ὅταν ἡ Σ. Ἐφορεία πρόκειται νὰ μᾶς δείξῃ κέρδη τῶν μεγαλεπιβόλων Ἐπιχειρήσεών Της οὔτε τόκους τῶν καταβληθέντων κεφαλαίων, οὔτε χρεωλύσιον τῶν κτιρίων, οὔτε δαπάνας ἐπισκευῶν οὔτ' οὐδὲν ἄλλο ἀναγράφει, ἀλλὰ μόνον εἰσπράξεις, ἀπέναντι δ' ὅλως φαντασιώδεις δαπάνας καὶ τὴν διαφοράν . . . εἰς κέρδος. Αὐτὰ πλέον καταντοῦν λογαριασμοὶ τοῦ Λεπρέντη !

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τοὺς περιφήμους πίνακας ! Ἐν τῷ πρώτῳ παρατηροῦμεν πρὸ παντὸς τὴν πολλάκις ἀναφερθεῖσαν αὔξησιν τῶν ἀρρώστων. Δὲν ὤφειλε πρὸ παντὸς νὰ ἐξετάσῃ ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ εἰς βάρος τίνος πρέπει νὰ καταλογισθῇ ἡ κυρία αὕτη αἰτία δαπάνης ; Παρατηροῦμεν εἶτα τετραπλασίασιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας (ἐννέα τῷ 1902, τῷ δὲ 1907 τριάκοντα τέσσαρες). Βεβαίως ἡ κατὰ καθῆκον βελτίωσις τῆς περιθάλψεως τῶν ἀρρώστων, ἥτις ***μόνον διὰ τῶν νέων κτιρίων κατέστη δυνατή,*** ἀπῄτει αὔξησίν τινα τοῦ προσωπικοῦ· ἀλλὰ τετραπλασίασιν ἐνῷ οἱ ἄρρωστοι ἀπὸ 90 τοῦ 1902 ἀνῆλθον εἰς 140 μόνον τῷ 1907 ; Δὲν ὤφειλε νὰ ζητήσῃ καὶ δώσῃ ἐξήγησίν τινα τοῦ γεγονότος ἡ Ἀξιότιμος Ἐπιτροπή : Μετέπειτα καὶ οἱ ἰατροὶ ἀπὸ τεσσάρων κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ἐν ἔτει 1902 ὑπογραφὲν πρωτόκολλον (ἴδε Μέρος Λεύτερον ἀρ. 11) ἀνῆλθον εἰς ἕξ. Πόθεν τοῦτο ; Τὴν λύσιν κ' ἐξήγησιν παρέχει ἡ ἄνω μνημονευθεῖσα ὁμολογία τῆς Σ. Ἐφορείας (Λογοδοσία τοῦ 1903 Σελὶς 14) τὴν ὁποίαν ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ ἢ δὲν ἀνέγνωσεν ἢ ἀπέφυγε νὰ δημοσιεύσῃ.

Ἀνάλογος καὶ ὁ Πίναξ Β'. — Ἀρκετὰ καὶ πολλὰ μάλιστα τὰ λεχθέντα διὰ τοιούτους πίνακας.

Ἐν τῇ αὐτῇ 12ᾳ σελίδι τῆς Ἐκθέσεως, ἀμέσως μετὰ τοὺς ἀναφερθέντας ***λογαριασμοὺς τοῦ Λεπρέντη,*** μονονοὺχ ***ὀδυρομένη*** ἀναφωνεῖ βαρυστενάζουσα ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ «Μὲ τί θέλουν ἐπιβαρυνθῇ αἱ μέλλουσαι χρήσεις συνεπείᾳ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν νέων τούτων τμημάτων (Γηροκομεῖον, Ζερβουδάκειον, τμῆμα εὐλογιώντων, μολυσματικὸν καὶ ***οἰκίσκοι Φρενοβλαβῶν)*** ἀδύνατον ἀπὸ τοῦδε νὰ προϋπολογισθῇ». Οἱ ὀδυρμοὶ οὗτοι ἀναμιμνήσκουν ἡμῖν τὰ δάκρυα τῆς Σ. Ἐφορείας ὅτε κλαίουσα Αὕτη ἀπέρριψε τὴν περὶ περισυλλογῆς πρότασιν τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου (ἴδε Μέρος δεύτερον ἀρ. 3). Ἂν ἀντὶ νὰ ὀδύρεται ἠρεύνα καὶ σοβαρῶς ἤλεγχε τὰ τοῦ ζητήματος θὰ εὕρισκεν ἡ Ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ τὴν ἄνω ἀναφερθεῖσαν ἀπαντητικὴν

Ἔκθεσιν τῆς Σ. Ἐφορείας πρὸς τὸ Λ. Ε. Μ. Συμβούλιον ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ἰανουαρίου 1907, ἐν ᾗ ἡ Σ. Ἐφορεία συμπεραίνει μετὰ διαφόρους λογαριασμοὺς ὅτι κατ' οὐδὲν θὰ ἐπιβαρυνθοῦν τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα ἐκ τῶν Δωρεῶν τούτων. Τὸ δὲ περιεργότερον ὅτι ὁ ἐκ τῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἷς Κύριος Ἔφορος ὑπέγραψε τὴν Ἔκθεσιν ἐκείνην. Καὶ βεβαίως ἐπιτρέπεται μετὰ νέαν συζήτησιν καὶ σκέψιν νὰ μεταβάλλῃ τις γνώμην ἐπὶ ζητήματός τινος, ***ὀφείλει ὅμως ἀπαραιτήτως,*** ἐξαγγέλων δημοσίᾳ τὴν νέαν γνώμην του, ν' ἀναφέρῃ ἐκτενῶς τὰ τῆς πρώτης καὶ δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολήν. Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν Κων Ἐφόρων συγχρόνως δὲ κ' Ἐπιτρόπων, δέν εἶχε καθῆκον ἀπαραίτητον ἡ Ἐπιτροπὴ ν' ἀναφέρῃ τὴν ἐν λόγῳ Ἔκθεσιν ἀφοῦ διὰ τῆς βραχείας ἀλλὰ ***βαρυσημάντου*** δημοσίας δηλώσεώς της ὑποτίθεται ὅτι ἐπραγματεύθη τὸ ζήτημα;

Σφίγγες σιγῶσαι, ἀλλὰ καὶ δαιμόνιοι οἱ ἄνδρες μὴ ἐπιλαθόμενοι ἐν τῷ σοβαρῷ καὶ τοῦ κωμικοῦ, ὡς ἄλλοι Σαίξπηρ. Διότι κ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὡς κ' ἐπὶ ἄλλων ἀνωτέρω μνημονευθέντων θεμάτων, λίαν κωμικῶς ἀπαριθμοῦσι, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν ἐκ τῆς χρήσεως τῶν διὰ φρενοβλαβεῖς οἰκίσκων προκύψουσαν ἄγνωστον ζημίαν. Ἐν τούτοις εἶναι γνωστόν, πασίγνωστον καὶ αὐτὴ δ' ἡ Σ. Ἐφορεία ἀνέφερεν αὐτό, ὅτι ὅταν εἷς οἰκίσκος ἐνοικιασθῇ ἀποφέρει εἰσόδημα κ' ἐκ τούτου κέρδος μικρὸν ἢ μέγα· ὅταν δὲ μένει κενὸς οὐδεμίαν ἀπαιτεῖ δαπάνην. Τί εἴδους λογαριασμοὺς κατέστρωσε λοιπὸν ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ νὰ πιθανολογήσῃ κ' ἐπὶ τούτου ζημίας εἰς βάρος τοῦ Κου Θ. Ἀ. Μαυρογορδάτου; Βεβαίως οὐχὶ τοῦ Λεπρέντη, διότι καὶ αὐτὸς θὰ ἐντρέπετο νὰ συντάξῃ τοιούτους, ἄλλ' ἴσως Ἐξηνταβελώνη τινός.

Ἱκανὰ καὶ ταῦτα διὰ τὸν θέλοντα νὰ φωτισθῇ καὶ πεισθῇ περὶ τοῦ ὅλως ἀσημάντου τῆς Ἐκθέσεως ὥστ' ἂς κλείσωμεν τὸν γενικὸν καὶ μερικὸν ἔλεγχον αὐτῆς ἀναφέροντες δύο ἔτι ἀξιοπερίεργα, διὰ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰ συμπεράσματα τῆς Ἐκθέσεως καὶ τὰ πρὸς θεραπείαν προτεινόμενα μέτρα.

Εἶναι δὲ πρῶτον ἡ ἀντίφασις μεταξὺ τῆς εὐθὺς ἐν τῇ ἀρχῇ ὑποδεικνυομένης ἀνάγκης τῆς ἀνεγέρσεως νέων παθολογικῶν αἰθουσῶν, τῶν νῦν χαρακτηριζομένων ὡς ***στίγμα τῶν Καστημάτων,*** αἱ τῆς ἀμέσως ἐν τῇ ἀκολούθῳ σελίδι ἐξαγγελομένης προφητείας τοῦ ἀφεύκτου καὶ προσεχοῦς ὀλέθρου τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἂν ***μὴ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν Αὔξησιν τῶν Οἰκοδομῶν.*** Βεβαίως ἂν ἐν τῷ μέλλοντι φιλογενὴς καὶ φιλάνθρωπός τις ἀποφασίσῃ τὴν ἀνέγερσιν νέων παθολογικῶν τμημάτων ***(καὶ τοιοῦτος θὰ εὑρίσκετο ἴσως μέχρι τοῦδε, ἄκουε κοινόν! ἄνευ τῆς ἀλλοπροσάλλου πρὸς τοὺς Δωρητὰς καὶ τὰ δῶρα συμπεριφορᾶς τῆς Σ. Ἐφορείας)*** ἡ δὲ Σ. Ἐφορεία τοὺς μὲν παθολογικοὺς ἀρρώστους καταλείψῃ ἐν τοῖς παλαιοῖς κτιρίοις, τὰ δὲ νέα πληρώσῃ ψιττακῶν, πιθήκων καὶ ἄλλων ζώων μικρῶν μετὰ μεγάλων ἵνα προσπορίσῃ εἰς τὰ Καταστήματα πολύτιμον εἰσόδημα ἕνεκα τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως ζωολογικοῦ κήπου ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, ὦ τότε! βεβαίως θὰ ἐνσκήψῃ πανωλεθρία εἴς τε τοὺς ἐν ταῖς παλαιαῖς αἰθούσαις μαραινομένους ἀρρώστους καὶ εἰς τὰ Οἰκονομικὰ τῶν Καταστημάτων. Ἂν ὅμως συνετισθῶσι Σ. Ἐφορεία τε κ' Ἐπιτροπαὶ καὶ παύσουσι κατασυκοφαντοῦσαι τοὺς εὐεργέτας τῶν Καταστημάτων καὶ χρῶνται λογικῶς τῶν δώρων, τότε ***βεβαίως θὰ εὑρεθῶσι φιλογενεῖς διὰ ν' ἀνεγείρωσιν νέα κτίρια*** ἐξ ὧν οἱ μὲν ἄρρωστοι θὰ εὕρωσι σωτηρίαν τὰ δ' οἰκονομικὰ οὐδεμίαν βλάβην.

Τὸ δὲ δεύτεραν ἢ ἔτι γελοιωδεστέρα ἀντίφασις τῆς Σ. Ἐφορείας ἥτις προκειμένου περὶ ἐλλειμμάτων ἀποδίδει ταῦτα ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ ***νέα κτίρια.*** Προκειμένου δὲ περὶ σοβαρῶν προτάσεων περισυλλογῆς διὰ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ἐν τοῖς ***νέοις κτιρίοις ἐγκαταστάντων*** (τῶν 50 τῆς Ἐκθέσεως τοῦ 1903 ἐν σελίδι 14) ἀπορρίπτει μετὰ πολλῶν ἐπαίνων τὰς προτάσεις, προβάλλουσα ὅτι θὰ ἐστερεῖτο πολυτίμου εἰσοδήματος παραδεχομένη αὐτάς. Ἂν λοιπὸν ***τὰ νέα κτίρια*** ἀναφέρουσιν ***πολύτιμον εἰσόδημα*** πῶς εἶναι ***αἰτία ζημιῶν;***

Ὡς ***συμπέρασμα*** παντοῦ ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ προοιονίζεται τὸ ***μέλλον ζοφερὸν καὶ προβλέπει οἰκονομικὸν ναυάγιον*** (Σελὶς 15 τῆς Ἐκθέσεως). Ἂς μοὶ ἐπιτρέψουν οἱ κύριοι οἰκονομολόγοι νὰ παρατηρήσω πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ τὸ κυμαινόμενον χρέος τῶν 13.000 λιρ. (ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ ἠλαττώθη εἰς τὸ ἥμισυ διὰ δωρεῶν) ὅτι οὐδὲ τὴν παραμικρὰν σημασίαν ἔχει τοῦτο, ἀφοῦ μετὰ τετραετίαν, ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκθέσεως, ἐλευθεροῦνται ἐτησίως 1800 λίρ. τ. ἐκ τῆς πρὸς τ' Ὀρφανοτροφεῖον τῶν ἀρρένων χορηγείας. Οἱ Κύριοι τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι δεινοὶ Οἰκονομολόγοι, ἂς ὑπολογίσουν καὶ ἂς εἴπουν ἂν κράτος ἢ ἄτομον ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἐπιτρέπεται νὰ φοβῆται χρέος τόσον ἀσήμαντον ; Ἐκτὸς ἐὰν ἀποκρύπτεται ἀπὸ τοῦδε ἀποφασισθεὶς προορισμὸς τοῦ ποσοῦ τούτου (νέα τις ἐπιχείρησις ἢ δημιουργία θέσεων ἢ νέα διοργάνωσις διὰ τῆς γνωστῆς μεταφορὰς τῶν γραφείων εἰς Ἑπταπύργιον) καὶ τότε βεβαίως τὰ πάντα θαλασσοποιοῦνται. Διότι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1907 καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1908 διετυμπανίσθη αἴφνης ὅτι εὑρηκεν! εὑρηκεν! ὡς ἄλλος Ἀρχιμήδης ἡ Σ. Ἐφορεία, πρόσοδον ἐκ 500 ἢ 800 κατὰ τοὺς μὲν 1500 ἢ 1800 κατ' ἄλλους λιρῶν τουρκίας ἐτησίως ! Ἦν δ' ἡ πρόσοδος αὕτη ἡ ἐκ τῆς σχεδιασχείσης καὶ κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1908 ἀποφασισθείσης ***μεταφορᾶς τῶν γραφείων εἰς Ἑπταπύργιον ἐντὸς τοῦ Νοσοκομείου*** προκύψουσα οἰκονομία. Ἔκπληξις γενικὴ διεδέχθη τὸν πρῶτον ἐνθουσιασμὸν ὅτ' ἐγνώσθη ὁ τρόπος τῆς προσπορίσεως τοῦ εἰσοδήματος, ἀπόρια δ' ἀνεξαιρέτως παρ' ὅλων ἐξεδηλώθη πῶς ἄνθρωποι ἄλλως λογικοὶ δύνανται ***ὡς Ἔφοροι*** νὰ λάβουν τοιαύτας ἀποφάσεις. Κ' ἐν τούτοις Ἔφορος ἐν ἰδιωτικῇ συνδιαλέξει μ' ἐβεβαίου σοβαρῶς ὅτι ἡ ἐπιχείρησις θὰ ἦτο λίαν ἐπωφελής ! Τὸ Λ. Ε. Μ. Συμβούλιον μόνον δοκιμαστικῶς ἐπέτρεψε τὴν ἐφαρμογὴν τοιούτου μέτρου, ὅπερ εὐθὺς ἅμα τῇ ἀποπείρᾳ τῆς ἐφαρμογῆς ἐγκατελείφθη καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς δογματισάσης Σ. Ἐφορείας. Εὐτυχῶς ! διότι τότε δὴ θὰ συνετελεῖτο ἡ Τσουσίμα τοῦ φίλου μου Σ. Ἀποστολίδου ἐντὸς τῶν μεταξὺ τειχῶν καὶ τῶν Καταστημάτων τελμάτων τοῦ Ἑπταπυργίου.

Δεύτερον ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐλλείμματα τῆς κοινῆς χρήσεως ταῦτα θὰ

παύσουν ὑπάρχοντα, παρευθὺς ἅμα παύσῃ ἡ Σ. Ἐφορεία δημιουργοῦσα ἄνευ λόγου νέας θέσεις καὶ νέα τμήματα, ἀποφασίσῃ δὲ νὰ ἐφαρμόσῃ οὐχὶ τὴν περισυλλογὴν τῆς ἀξιοτίμου Ἐπιτροπῆς ἥτις προτείνει πρὸς τοῦτο τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δωρεὰν νοσηλευομένων καὶ τῆς προσελκύσεως ἀντ' αὐτῶν πολλῶν ἐπὶ πληρωμῇ ἀρρώστων δι' εἰσαγωγῆς ***λεπτευγεύστου*** μαγειρικῆς, ἀλλὰ τὴν πραγματικὴν περισυλλογήν, οἵα καθωρίσθη ἐν τῷ ὑπομνήματί μου τοῦ 1902 καὶ οἵαν καθώρισεν ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος διὰ τῆς Ἐπιστολῆς του τῆς 20 Μαΐου 1908, ἥτις δημοσιεύται νῦν ἐν τῷ Β'. Μέρει ὑπ' ἀρ. 3, ἄνευ οὐδεμίας βλάβης τοῦ κυρίου προορισμοῦ τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ὅστις εἶναι ἡ κατὰ δύναμιν περίθαλψις τῶν ἀπόρων ὁμογενῶν μας. Ἀπαιτεῖται ὀλίγη ***παρρησία εἰς τὰς συνδιαλέξεις καὶ συσκέψεις, ὀλίγον θάρρος πρὸς ὁμολογίαν γενομένου σφάλματος*** καὶ τὸ ἐτήσιον ἔλλειμμα θὰ ἐκλείψῃ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν πολλάκις μέχρι τοῦδε προταθέντων οὐδέποτε δ' ἀποδεκτῶν γενομένων μέτρων. Ἰδοὺ ἡ Ρόδος ἰδοὺ καὶ τὸ πήδημα !

Ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς προτεινομένων πρὸς θεραπείαν μέτρων ***τὰ μὲν ψιττακισμοί, τὰ δ' ἄτεχν' ἀναμασσήματα, ἄλλ' ἀσύμφορα καὶ ἀπαράδεκτα καὶ τὰ τελευταῖα ἀνέφικτα.***

Ψιττακισμοὺς θεωρῶ ὅλα τὰ λεγόμενα περὶ ὁρισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἀρρώστων ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν χώρων συνῳδὰ τοῖς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ὁριζομένοις, διότι τοῦτ' αὐτὸ ἐγένετο εὐθὺς ἀπὸ τῆς σχεδιογραφήσεως τῶν νέων κτιρίων. Περὶ παλαιῶν δὲν ὁμιλῶ διότι πᾶσα ἐπ' αὐτῶν προτεινομένη μεταρρύθμισις ***κινεῖ κακὸν εὖ κείμενον.*** Ὡς καὶ ἄνω διὰ βραχέων ἀνέφερον, ὁ Κος Μαυρογορδάτος προνοῶν ἀπό τε ἐπιστημονικῆς ὡς καὶ ἀπὸ οἰκονομολογικῆς ἀπόψεως, ὥριζε τὸν ἀριθμὸν τῶν κλινῶν εἰς τὰς ἐγγράφους πρὸς τὴν Σ. Ἐφορείαν προτάσεις του, πάντοτε ὁσάκις προσεφέρετο ν' ἀνεγείρῃ κτίριόν τι. Καὶ μετὰ δὲ τὴν παράδοσιν πρὸς χρῆσιν, πάντοτε ἐπέβλεπε διὰ νὰ τηρηθῶσιν οἱ ὅροι ἀπαράβατοι εἴδομεν δ' ἐν τοῖς ἀνωτέρω ποσάκις

διὰ παραινέσεων, ἀπαιτήσεων, διαμαρτυριῶν καὶ προστίμων ἀκόμη ἐπέμενε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν καὶ νὰ ὑποχρεώσῃ ὅπως κενωθῶσι χῶροι μὴ προορισμένοι δι' ἀρρώστους. Ἂν ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ ἐμελέτα τὸ ζήτημα, θ' ἀπέτεινε διὰ βραχέων τὰς παρατηρήσεις της ἀπ' εὐθείας πρὸς **ὃν δεῖ,** ὅπως τὰς περὶ λογιστικοῦ συστήματος καὶ λογιστικῶν διαρρυθμίσεων (Σελὶς 4 τῆς Ἐκθέσεως) ἀποφεύγουσα νὰ μακρηγορῇ ἀτέχνως ἐπὶ ζητημάτων πρὸ καιροῦ λελυμένων.

Ἄτεχν' ἀναμασήματα χαρακτηρίζω ὅλα τὰ περὶ περισυλλογῆς γραφόμενα τῆς ἀξιοτίμου Ἐπιτροπῆς. Διότι ἂν ἐμελέτα τὰ γεγονότα θὰ ἐμάνθανεν ὅτι πολὺ πρὸ αὐτῆς προετάθη ἡ περισυλλογή, ἡ **πραγματικὴ περισυλλογή,** (Βλέπε Ὑπόμνημά μου τοῦ 1902 κ' ἐπιστολὴν τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, Μέρος Β'. 3.) καὶ δὲν θὰ ὑπέπιπτε εἰς τὸ σφάλμα τοῦ νὰ προτείνῃ περισυλλογὴν βασιζομένην εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῶν δωρεὰν περιθαλπομένων ἀρρώστων καὶ τὴν αὔξησιν τῶν ἐπὶ πληρωμῇ πρὸς βλάβην τῶν πρώτων καὶ εἰς βάρος τῶν διὰ τοὺς πρώτους δωρουμένων ποσῶν, ὡς μέχρι τοῦδ' ἐγένετο. Ἂν ἐμελέτα τὸ ζήτημα δὲν θὰ ὑπέπιπτε καὶ εἰς τὸ ἄλλο σπουδαῖον λάθος νὰ προτείνῃ, χάριν αὐτῶν, τῶν ἐπὶ πληρωμῇ, τὴν οἰκοδομὴν νέου μαγειρείου διότι ἐν τῷ νῦν ὑπάρχοντι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρασκευασθῶσι τὰ λεπτεπίλεπτα καὶ λεπτεύγευστα ἐδέσματα δι' ὧν θὰ προσελκυσθῇ ἡ πελατεία αὕτη. Ἐξήτασεν ἆρά γε ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ τί δαπάνη ἀπαιτεῖται πρὸς τοῦτο καὶ ὑπελόγισε καὶ τοὺς τόκους τοῦ ἀναγκαίου κεφαλαίου, ὅπως διὰ τὰ κατὰ φαντασίαν ἐξ αἰτίας τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου δαπανηθέντα ποσά; Ἐπὶ τοῦτου σιγᾷ ἡ Ἔκθεσις, ἀπεκδεχομένη τὴν δωρεὰν φιλανθρώπου ὁμογενοῦς, **ὅστις θ' ἀκούσῃ εἶτα καὶ αὐτὸς τὸν ἀναβαλλόμενον,** διότι φυσικὰ τοιοῦτο μαγειρεῖον καὶ τοιαύτη λουκούλλειος μαγειρικὴ ἀπαιτοῦσι δαπάνην συντηρήσεως. Ἂν εἰλικρινῶς ποθοῦσι περισυλλογήν, τὸ μέσον κεῖται πρόχειρον· ἂς ἐφαρμόσουν τὰ ἐν τῇ ἄνω μνημονευθείσῃ ἐπιστολῇ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου προτεινόμενα. (Μέρος Δεύτερον ἀρ. 3).

Ἀσύμφορα καὶ ἀπαράδεκτα εἶναι τὰ περὶ τοῦ ταμείου τῶν συντάξεων καὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου προτεινόμενα.

Ἀνέφικτα δ' ὅλα τὰ λοιπά, ὥστε περὶ ὅλων αὐτῶν οὐδένα ποιοῦμαι λόγον. Νομίζω δ' ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ Σ. Ἐφορεία ἐπὶ τοῦ προκειμένου ταὐτὰ περίπου φρονεῖ.

Περαίνων οὕτω τὰ περὶ τῆς Ἐκθέσεως ταύτης, προβαίνω νῦν νὰ ὑποδείξω ποίαν ἀναγκαίαν ἐπὶ πλέον δαπάνην θ' ἀπῄτουν τὰ νέα κτίρια, ἂν ἐγένετο οὐχὶ **ἀσυλλόγιστος** ἀλλὰ **περιεσκεμμένη** χρῆσις, ὅπως ἐπρότεινα ἅμα τῇ ἀνεγέρσει καὶ πρὸ τῆς ἐγκαινιάσεως αὐτῶν.

Δ'.

Ἡ ἐκ τῶν νέων Κτιρίων κατ' ἀνάγκην ἐπὶ πλέον δαπάνη.

Πρῶτον τὸ ἐγχειρητήριον ἀπαιτεῖ βεβαίως δαπάνην τινα συντηρήσεως διὰ τὴν θέρμανσιν, ὑπηρεσίαν, κατανάλωσιν ἀερίου διὰ τοὺς διαφόρους κλιβάνους κ. λ. Ἡ δαπάνη ὅμως αὕτη οὔτε τόσον ὑπερβολικὴ εἶναι, διότι πλουσιπαρόχως ὑπολογιζομένη οὔτε εἰς 100 λιρ. ἐτησίως δύναται ν' ἀνέλθῃ, οὔτ' εἶναι παραδεκτὸν νὰ ἐγγραφῇ εἰς βάρος τοῦ δεῖνα ἢ τάδε, διότι εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς ὑπάρξεως χειρουργικῶν ἀρρώστων ἔν τινι Νοσοκομείῳ. Εἶναι τροφὴ ἐκ τοῦ μαγειρείου, εἶναι φάρμακον ἐκ τοῦ φαρμακείου· δὲν εἶναι δαπάνη δημιουργίας θέσεων καὶ διοργανώσεων ἐκ συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν. Ἢ ὀφείλει πᾶσα Διοίκησις νὰ στέρξῃ τὴν δαπάνην ταύτην, καὶ νὰ ᾖναι εὐγνώμων καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἐκδηλώνῃ τὴν εὐγνωμοσύνην ταύτην πρὸς τοὺς δωρήσαντας τὸ ὅλον κτίριον καὶ προικίσαντες αὐτὸ δι' ὅλων τῶν

ἀναγκαίων ἢ πρέπει νὰ κλεισθῇ τὸ χειρουργικὸν τμῆμα, καὶ τότε θὰ εἶχε καὶ περισσεύματα ἡ Σ. Ἐφορεία ἵνα διανείμῃ εἰς ἱεροὺς ναοὺς κ' εὐαγεῖς Μονὰς ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ σωτηρίας τῆς ψυχῆς Αὐτῆς. Ἀμήν !

Παρομοίας φύσεως εἶναι καὶ αἱ λοιπαὶ αὐξήσεις, ὅπως ἀμέσως θὰ ἴδωμεν.

Δεύτερον ἡ θέρμανσις τῶν νέων κτιρίων εἶναι πολυδαπανωτέρα οὐχὶ ὅμως ἕνεκα τοῦ συστήματος τῆς θερμάνσεως, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ μείζονος θερμαινομένου χώρου. Καὶ τοῦτο ὅμως εἶναι ἀνάγκη ἀπαραίτητος ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ φιλανθρωπίας ἐπιβαλλομένη, ὡς δ' ἄνω κατεδείχθη εἶναι καὶ δαπάνη οὐχὶ τόσον φοβερὰ καὶ τρομερά, ὅσον ἐντέχνως παρεστάθη. Διότι ἐκ τῶν 400 λιρ. πρὸς ἀγορὰν κὸκ πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ τὸ διὰ τὰ εἰδικὰ νοσηλευτήρια ἀναγκαῖον ποσόν, ν' ἀφαιρεθῇ τὸ διὰ θέρμανσιν τοῦ παλαιοῦ χειρουργικοῦ τμήματος ἀναγκαιοῦν, τὸ δ' ὑπερβάλλον θ' ἀπετέλει τὴν περίσσειαν τῆς δαπάνης, ἥτις βεβαίως δὲν θὰ ὑπερβαίνει τὰς 100 λίρ. ἐτησίως. Φαντασθῆτε ἐν τούτοις τί ἀναβαλλόμενον θὰ ἠκούομεν ἂν δὲν ὑπελογίζωμεν κ' ἐσχεδιάζαμεν ὡς ἐπράξαμεν· σᾶς λέγω δὲ ὅτι θὰ μᾶς ἔψαλλον καὶ τὰ κάλλανδα μας, ἂν δὲν ἐφροντίζαμεν καὶ δι' αὐτὰς τὰς τόσον κακολογουμένας κεντρικὰς καὶ θὰ ἐχαρακτηριζόμεθα ὡς ἀμαθεῖς καὶ ἀνίκανοι.

Τρίτοι προσέρχονται ὡς αἴτιοι τοῦ κακοῦ, δειλοὶ καὶ συνεσταλμένοι, οἱ δυστυχεῖς συνάδελφοι. Ἐπὶ τοῦ κονδυλίου τούτου συμβαίνει παράδοξόν τι (οὐχὶ βεβαίως διὰ τὴν Σ. Ἐφορείαν ἀλλὰ διὰ πάντ' ἄλλον) ἐξ οὗ ἡ Σ. Ἐφορορεία διὰ τῆς ὑπ' αὐτῆς ἀποφασισθείσης παραλόγου καὶ ἀνηκούστου, δῆθεν οἰκονομικῆς, ὑπηρεσίας καὶ διορισμοῦ ἑνὸς μόνον προσώπου, ἀντὶ τῶν πλειοτέρων ὑφ' ἡμῶν ὑπολογισθέντων, θὰ ἐδαπάνα ἂν ὄχι πλειότερα, ἀλλὰ βεβαίως τὰ ἴσα τῶν ὑφ' ὑμῶν ὑπολογισθέντων. Ἰδοὺ δὲ πῶς. Ὑπῆρχε τότε τάσις παρὰ τῇ Σ. Ἐφορείᾳ νὰ βαθμολογῇ ***στρατηγοὺς*** οἵτινες ἐπρόκειτο νὰ καταπολεμήσουν ***ἄνευ στρατιωτῶν*** ὅλους τοὺς γνωστοὺς καὶ ἀγνώστους ἐχθροὺς τῆς ἀνθρωπίνου ὑγείας. Ὑπῆρχον τότε τρία ἀνεξάρτητα παθολογικὰ τμήματα μετὰ τριῶν ἀρχηγῶν καὶ ἑνὸς κοινοῦ εἰς τοὺς τρεῖς βοηθοῦ. Πῶς ἐτελεῖτο ἡ ὑπηρεσία, πρόβλημα. Ὑπῆρχεν καὶ εἷς ἀρχηγὸς χειρουργὸς μεθ' ἑνὸς καὶ

μόνου βοηθοῦ, ἡ δὲ Σ. Ἐφορεία ἐθέσπισε τὴν δημιουργίαν δευτέρου χειρουργικοῦ τμήματος καὶ τὸν διορισμὸν δευτέρου ἀρχηγοῦ χειρουργοῦ, οἱ δὲ δύο οὗτοι ἀρχηγοὶ θὰ εἶχον ἕνα κοινὸν βοηθόν, ὅστις ἦν, ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἔργου, ἀνεπαρκὴς καὶ εἰς τὸν ἕνα ἀρχηγόν. Ἀποφάσεις δῆλά δὴ ἔξω φρενῶν. Διὰ τῆς ἐπεμβάσεως ἡμῶν παρὰ τῇ ἀνωτάτῃ ἀρχῇ, δὲν ἐκυρώθη τότε ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Σ. Ἐφορείας κ' ἐσχηματίσθη Ἐπιστημονικὴ ὀργανωτικὴ ἢ διοργανωτικὴ Ἐπιτροπή, ἥτις, ὡς ἐκ τῶν ἐν τῷ Δευτέρῳ Μέρει δημοσιευομένων ἐγγράφων καταφαίνεται, μόλις καὶ μετὰ κόπου ἐπέτυχε τὴν λογικὴν διακανόνισιν τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Νοσοκομείων. Παρακαλῶν τὸν εὐμενῆ ἀναγνώστην νὰ μελετήσῃ διὰ τὰ καθέκαστα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, (Μέρος Δεύτερον 7 ἕως 11) παραθέτω ἐνταῦθα τὸν διδακτικώτατον σχετικὸν λογαριασμόν.

Ἡ Σ. Ἐφορεία ἐψήφισε διὰ τοὺς δύο χειρουργικοὺς ἀρχηγοὺς λίρ. ὀθ. 31 κατὰ μῆνα (16 διὰ τὸν ὑπάρχοντα καὶ 15 διὰ τὸν νέον) διὰ δὲ τὸν μοναδικὸν βοηθόν, ἕνεκα τῆς πολλῆς αὐτοῦ ἐργασίας, λίρ. 5 ἤτοι ἐν συνόλῳ λίρ. 36 κατὰ μῆνα. Διὰ τῆς ἡμετέρας (τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς) Διοργανώσεως ὑπελογίσαμεν 15 λ. τ. διὰ τὸν ἀρχηγὸν 12 λ. τ. διὰ τοὺς δύο ὑποχειρουργοὺς καὶ 9 διὰ τρεῖς βοηθοὺς ὧν εἷς τοῦ χειρουργικοῦ καὶ δύο τοῦ παθολογικοῦ ἤτοι ἐν συνόλῳ λίρ. τ. 36 κατὰ μῆνα οὐ μόνον διὰ τὸ χειρουργικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ παθολογικὸν καὶ διὰ διοργάνωσιν οὐχὶ ἔξω φρενῶν, ἀλλὰ σύμφωνον πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὰς στοιχειώδεις ἐπιστημονικὰς ἀρχάς. Τὸν παλαιὸν ἀρχηγὸν τῆς χειρουργικῆς δὲν ὑπολογίζω διότι ἡ θέσις ἐκείνη ***ἐκηρύχθη*** ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ***προσωρινή,*** ἐνῷ ἡ διαίρεσις τῶν τμημάτων καὶ ἡ ***δημιουργία*** ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας ***δύο ἀρχηγῶν, ἦν ὁριστική.*** Ἐπὶ πλέον ἡ Σ. Ἐφορεία εἶχε καὶ ὑπὲρ τῆς προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς δέκα λίρας τ. κατὰ μῆνα ἐπὶ τριετίαν χορηγουμένας ὑπὸ τοῦ Φιλανθρώπου Κυρίου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, ὥστ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπέτυχε κ' ἐπικερδῆ ἐπιχείρησιν, ἐξ ἧς ὅμως κατώρθωσε νὰ δημιουργήσῃ καὶ κωμικὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπεισόδιον μετὰ τῶν

συνήθων δικαιολογιῶν, ὡς ἐκ τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων ἀποδεικνύεται (Μέρος δεύτερον 12—16).

Ἡ διοργάνωσις αὕτη ἐλειτούργει μέχρις 1905 ἢ καὶ 1906. Ἔκτοτε βαθμηδὸν οἱ ἰατροὶ τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος ἀπὸ τεσσάρων ἐδιπλασιάσθησαν εἰς ὀκτώ· περὶ τούτου ἡ Σ. Ἐφορεία ἂς ὁμιλήσῃ. Ἐκ τῶν ἄνω καταδείκνυται τί ἀξίας εἶναι καὶ ὁ πίναξ Α΄. τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅστις ἀβασανίστως ἀναφέρει λίρ. τ. 228 ὡς μισθοὺς 2 ἰατρῶν τῷ 1902 καὶ λ. τ. 436 ὡς μισθοὺς 6 ἰατρῶν τῷ 1907.

Θαρρεῖτε λοιπόν, ἀγαπητοὶ συνάδελφοι! Σεῖς βεβαίως δὲν εἶσθε οἱ αἴτιοι ἀλλὰ τὰ θύματα τῶν ἐλλειμμάτων τῆς Σ. Ἐφορείας, διότι ἕνεκ' αὐτῶν κατοικεῖτε εἰς δωμάτια μὴ κατοικήσιμα.

Τετάρτη πηγὴ δαπάνης εἶναι ἡ κατ' ἀνάγκην ἐκ τῶν εὐρυτέρων διαστάσεων (ἕνεκα ἐπιστημονικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν λόγων, ὡς κατεδείξαμεν) τῶν χώρων καὶ τῆς ἐν γένει βελτιώσεως τῆς τῶν ἀρρώστων περιθάλψεως αὔξησις τοῦ προσωπικοῦ τῶν Νοσοκόμων. Ἐν τούτοις ἡ τετραπλασίασις τοῦ ἀριθμοῦ (ἀπὸ 9 εἰς 34) δὲν ἐξηγεῖται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναποφεύκτων καὶ ἀναγκαίων ἀναγκῶν, πρέπει δὲ νὰ ζητηθῇ ἀλλοῦ τὸ αἴτιον κ' εὑρίσκεται εὐκόλως ἐν τῇ παραβόλῳ ἐκμεταλεύσει τοῦ ὅλου ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας. Ὑπολογίζων ἐν τούτοις καὶ διακοσίας λ. τ. δι' αὐτὴν τὴν αὔξησιν καταλήγω εἰς λίρ. 400 ἐν συνόλῳ, ἐξ ὧν βεβαίως ἀρκεταὶ θὰ ἐκαλύπτοντο ἐκ τῶν προσόδων τῶν δωματίων τῆς δευτέρας ὀροφῆς ἄν, ὡς εἶχον προτείνει, ἐνοικιάζοντο αὐτὰ καὶ μόνα εἰς λογικὰς τιμάς.

Ἰδοὺ ποῖαι θὰ ἦσαν αἱ περὶ πλέον δαπάναι ἐν περιπτώσει λελογισμένης χρήσεως τῶν κτιρίων, ὅπως ἀνέκαθεν ὑπεδείξαμεν, δαπάναι ἀναπόφευκται δι' αὐτὴν τὴν ὕπαρξιν Νοσοκομείου. Ἕκαστος εὐκόλως δύναται νὰ ὑπολογίσῃ καὶ κατίδῃ ὅτι τοιαῦται, σχετικῶς ἀσήμαντοι, αὐξήσεις εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιφέρουσιν οἰκονομικὸν ναυάγιον καθιδρύματος, ὅπερ χαίρει τῆς συμπαθείας καὶ ὑποστηρίξεως ἀπαξάπαντος τοῦ ὁμογενοῦς κοινοῦ, ἔχει δὲ καὶ τακτικὰς κ' ἐκτάκτους

προσόδους δυναμένας εὐκόλως νὰ καλύψωσι παρομοίας αὐξήσεις, αἱ ὁποῖαι πρὸς τοῖς ἄλλοις θὰ ἐπήρχοντο οὐχὶ ὅλαι διὰ μιᾶς, ἀλλὰ βαθμιαίως καθόσον ἐκτίζοντο τὰ διάφορα τμήματα. Ἀναφέρω δὲ πρὸς πρόχειρον ἀπόδειξιν μίαν μόνην καὶ ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς ἀναφερομένην πρόσοδον, τὸ γενναῖον ἐτήσιον κληροδότημα τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδου, οὗτινος ἡ τακτικὴ διανομὴ ἤρξατο μικρὸν μετὰ τὴν χρῆσιν τοῦ Συγγραίου τμήματος καὶ ὅπερ ἐπαρκεῖ οὐ μόνον πρὸς κάλυψιν τῶν ἄνω μνημονευομένων κατ' ἀνάγκην αὐξήσεων, ἀλλὰ κατὰ μέγα μέρος καὶ τῆς ἐκ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν τροφίμων περισσῆς δαπάνης.

Τοῦ λόγου γενομένου περὶ τοῦ κληροδοτήματος τούτου, ἀναγκάζομαι νὰ προβῶ εἰς παρέκβασιν πρὸς ***κατηγορηματικὴν διάψευσιν ὅλως ἀνυποστάτου δηλώσεως*** τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς ἥτις ἀναφέρουσα αὐτό, ***ὅλως ἀκαίρως κ' ἐσφαλμένως*** παρενθέτει (ἀπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας βεβαίως μαθοῦσα) ὅτι «καίτοι ἀνέρχεται ὁ πόρος οὗτος εἰς λ. ὀθ. 1100 ὑπὲρ τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων δὲν διατίθεται ἢ τὸ ποσὸν λ. ὀθ. 900 ἤτοι τὰ $^5/_6$ τοῦ ὑπολοίπου $^1/_6$ διατιθεμένου ***ὑπὸ τῶν ἐκτελεστῶν τῆς διαθήκης*** τοῦ μακαρίτου ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου. Κατὰ πόσον ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι δικαία δὲν ἀπόκειται ἡμῖν νὰ ἐξετάσωμεν.» (Σελὶς 9 τῆς Ἐκθέσεως τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς).

Γνωρίζει ἡ Σ. Ἐφορεία, ὤφειλε δὲ νὰ πληροφορήσῃ καὶ τὴν Ἐπιτροπήν, διὰ τῶν τριῶν ἀπαιτήσει τῆς Σ. Ἐφορείας ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ περιληφθέντων Κυρίων Ἐφόρων, ὅτι οἱ Ἐκτελεσταὶ τῆς διαθήκης τοῦ Μεγάλου Εὐεργέτου Ἀλ. Γεωργιάδου εἶναι ὅλως ἀθῷοι ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Διότι, ὅτ' ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἡ πρώτη διανομή, πρὸ ἑξαετίας περίπου, ἡ Ἐφορεία τοῦ Ὀρφανοτροφείου τῶν ἀρρένων, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ γράμματος τῆς Διαθήκης, ἤγειρεν ἀπαίτησιν ἐπὶ τοῦ κληροδοτήματος κ' ἐπέδωκε διαμαρτύρησιν πρὸς τοὺς ἐκτελεστὰς καθιστῶσα αὐτοὺς ὑπευθύνους διὰ τὸ ἀναλογοῦν τ' Ὀρφανοτροφείῳ ποσόν. Οἱ ἐκτελεσταὶ οὐδετέραν τηρήσαντες στάσιν, διεμήνυσαν εἰς ἀμφοτέρας τὰς Ἐφορείας (τὴν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων καὶ τὴν τοῦ

Ὀρφανοτροφείου) νὰ συμφωνήσουν καὶ νὰ δώσουν πρὸς τοὺς ἐκτελεστὰς ἀπόδειξιν ἀπαλάττουσαν αὐτοὺς πάσης εὐθύνης, οἱ δ' ἐκτελεσταὶ εἶναι πρόθυμοι ν' καταβάλωσι τὸ ποσὸν ὅπως αἱ δύο Ἐφορείαι ἤθελον ὑποδείξει αὐτοῖς. Συμφωνίας μὴ ἐπελθούσης ἡ λύσις τῆς διαφορᾶς ἀνετέθη ὑπὸ τῶν Ἐφορειῶν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ, ὅπερ ἐπεδίκασεν τὰ $^5/_6$ τῇ πρώτῃ καὶ τὸ $^1/_6$ τῇ δευτέρᾳ Ἐφορείᾳ. (*) Ἡ Σ. Ἐφορεία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἀπεδέχθη ὑπὸ ἐπιφύλαξιν, ὡς λέγει, τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἔδωκεν ὅμως ***ἀπόδειξιν ἀπαλάττουσαν πάσης εὐθύνης τοὺς ἐκτελεστὰς*** κ' ἔλαβε καὶ λαμβάνει τὸ ἐπιδικασθὲν αὐτῇ ποσόν. Εἰς τί ἐνέχονται τώρα οἱ ἐκτελεσταὶ καὶ κατὰ τί ἔπταισαν ; Τί εἴδους λογικὴ εἶναι αὐτὴ πάλιν ; Εἶναι ἡ συνήθης, ἀπαντῶ, λογικὴ τῆς Σ. Ἐφορείας, ἥτις δι' αὐτῆς ἀποδίδει παντοῦ καὶ πάντοτε εἰς ἄλλους τὰ ἴδια ἁμαρτήματα, εἰς τοὺς Δωρητάς, π. χ., τὰς ἰδίας ἐλλείψεις καὶ τὰ ἴδια ἐλλείμματα, εἰς τοὺς ἀρχιτέκτονας τοὺς στερεῶς οἰκοδομήσαντας τὰ ἴδια ἀνομήματα περὶ τὰς οἰκοδομάς, εἰς τοὺς προκατόχους ἄλλα σφάλματα, ἐνῷ προκάτοχος εἶναι Αὐτὴ ἡ Ἰδία, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ περὶ Ἀκτινολογίας καὶ Ἠλεκτρολογίας, καὶ οὕτω ἐφεξῆς.

Καὶ μετέπειτα δίδει αἴφνης Αὐτὴ Ἑαυτῇ γενικὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν Της ἐν ἐτησίῳ Λογοδοσίᾳ τινί, κηρύττουσα ὅτι τὰ πάντα ἦσαν παρεννοήσεις παρεξηγήσεις, παραλείψεις καὶ παραδρομαί ! Τὰ τοιαῦτα οὔτε παρεξηγήσεις εἶναι οὔτε παραδρομαὶ ἀλλ' εἶναι ὁ περίβρομος τῆς Σ. Ἐφορείας, δι' οὗ συμπαρασυρθέντων καὶ τῶν ἀθώων τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου λογιστῶν, ἤχθη ἀνεπαισθήτως ἡ ὅλη Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς τὸ γνωστὸν τέρμα καὶ κατέληξεν εἰς τὸ προσφιλὲς τῇ Σ. Ἐφορείᾳ συμπέρασμα ὅτι ἄλλοι πταίουν. αὐτὴ δὲ μόνη εἶναι ἀθώα ! Καὶ βεβαίως εἶναι ἀθώα Κορασίς, ἀφοῦ φοιτᾷ εἰς τὸ Ἀλληλοδιδακτικόν.

(*) Ἀπόφασις τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου τῆς 21 Μαρτίου 1905 ἀνακοινωθεῖσα τρίς ἐκτελεσταῖς διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 6889 τῆς 18 Νοεμβρίου 1905 Πατριαρχικοῦ Πιττακίου.

Ε'.

Ἡ αἰτία τῆς ἀκαταλλήλου δράσεως τῆς Σ. Ἐφορείας καὶ τῶν παραδόξων συμπερασμάτων τῆς ἀξιοτίμου Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς.

Πρὶν κλείσω τὸ πρῶτον τοῦτο μέρος τῆς Κυανῆς Βίβλου τῆς Σ. Ἐφορείας θὰ ἐκπληρώσω καὶ τὴν ἐν ἀρχῇ ὑπόσχεσίν μου ἐκθέτων τοὺς λόγους εἰς οὓς ἀποδίδω τὴν αἰωνίως ἀκατάλληλον δρᾶσιν τῆς Σ. Ἐφορείας, ὡς καὶ τοὺς λόγους δι' οὓς ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ κατέληξεν εἰς τὸ γνωστὸν συμπέρασμα.

Αἰτία τοῦ πρώτου εἶναι ὁ Ἐθνικὸς ἡμῶν χαρακτὴρ καὶ τὸ Ἐθνικὸν ἡμῶν πνεῦμα. Ἀπ' αἰώνων ἡ Ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι ὡς ἄτομα εἴμεθα ἱκανοί, νοήμονες, φιλόπονοι, ἐπιχειρηματίαι εὐδοκιμοῦντες ἐν παντί. Ἅμα ὅμως θελήσωμεν νὰ συνέλθωμεν ***ἐπὶ ταὐτῷ*** καὶ νὰ συμπήξωμεν πρὸς συνεργασίαν Ἑταιρείαν, Σύλλογον, Κοινότητα, Δῆμον, Κράτος, τότε διὰ μιᾶς καταλαμβανόμεθα ὑπὸ μεγαλομανίας, δοκησισοφίας, ἐγωϊσμοῦ, δοξομανίας, μικρολογικοῦ παραληρήματος, μικροφιλοτιμίας, γνωσιμαχίας (ἐξ οὗ καὶ τὸ γνωστὸν ὅπου δύο Ἕλληνες ἐκεῖ καὶ τέσσαρες γνῶμαι) καὶ ἀποτυγχάνωμεν οἰκτρῶς, ἐκτὸς ἐὰν εὑρεθῇ μεταξὺ Ἐφορείας ἢ Συλλόγου τινὸς ***εἷς,*** ὅστις ἀπολυταρχικῶς ν' ἀναλάβῃ τὴν Διεύθυνσιν καὶ φέρῃ εἰς καλὸν πέρας τὸ ἔργον. Αὐτὸν τοῦτον τὸν χαρακτῆρα τῶν ὁμογενῶν μας φρονῶ ὅτι ἐγνώριζε κατὰ βάθος ὁ μέγας τῆς οἰκουμένης ἑποποιὸς ὅταν εἶπε τὸ περίφημον ἐκεῖνο «οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω.»

Κ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἀνέλαβεν ***ἀπολυταρχικῶς*** τὴν οἰκοδομὴν διαφόρων κτιρίων ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος ***(εἷς κοίρανος)*** κ' ἐγένοντο

αὐτὰ λαμπρὰ καὶ ἵστανται στερεά. Ἐξετέλεσεν καὶ ἡ Σ. Ἐπορεία οἰκοδομὰς ***Ἐφορειακῶς*** καὶ κατάρρέουσιν αὗται νῦν μετὰ μαραντικὴν ἐπταετῆ ζωήν. Ἀνέλαβεν ὁ Κος Σ. Σπυρίδωνος ***(εἷς κοίρανος)*** ἀπολυταρχικῶς τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἀρτοποιείου (Λογοδοσία 1908 Σελὶς 11) καὶ τὴν ἐποπτείαν αὐτοῦ κ' ἐπέτυχε λαμπρὰ ἡ ἐπιχείρησις. Εὖγε, Κύριε Σ. Σπυρίδωνος !

Καὶ οὕτω ἐφεξῆς πολλὰ θὰ ἠδυνάμην νὰ προσαγάγω παραδείγματα.

Τοῦ δὲ δευτέρου αἰτία εἶναι τὸ Πνεῦμα τῆς Ἐφορείας. Διότι πρόβλημά τι λύεται ἀναλόγως δεδομένων τινῶν. Τὰ δὲ δεδομένα αὐτὰ ἐχορήγησεν ἡ Σ. Ἐφορεία κ' ἐπὶ τούτων στηριζομένη ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξεπόνησε τὴν λύσιν τοῦ ὑποβληθέντος αὐτῇ προβλήματος.

Παράδειγμα : Εἶπεν ἡ Σ. Ἐφορεία ὅτι οἱ ἐκτελεσταὶ τῆς Διαθήκης τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδου ἀδικοῦσιν Αὐτήν, δίδοντες μόνον 900 ἀντὶ 1100 λ. τ. κατ' ἔτος κ' ἐπανέλαβεν αὐτὸ ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή, ἀφίνουσα ἀπὸ τὸν ***Θεὸν νὰ τὸ εὕρουν*** αὐτοὶ οἱ ἐκτελεσταί.

Ἄλλο παράδειγμα : Προκειμένου περὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐγκαταστάσεως τῶν μηχανημάτων τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος Χρυσανθείου ἀκτινολογικοῦ καὶ ἠλεκτρολογικοῦ τμήματος ἡ Σ. Ἐφορεία, ἐξέλεξε, κατὰ Ἰούλιον 1905, σὺν τοῖς συναδέλφοις Κοις Ψαλίδα καὶ Ναρλῆ κ' ἐμὲ ἵνα φροντίσωμεν τὰ δέοντα. Ἠργάσθημεν τότε, συνετάξαμεν καταλόγους, ἐμελετήσαμεν τὰς προτάσεις διαφόρων ἐργοστασίων κ' ἐπὶ τέλους, τῇ συνεργασίᾳ καὶ τοῦ Κου Π. Καμπανάκη, μηχανικοῦ καὶ ἀρχιτέκτονος, ἀπεφασίσαμεν νὰ παραδεχθῶμεν, ὡς συμφερωτέρας, τὰς προτάσεις τοῦ διασήμου ἐργοστασίου Ἐρλάγγης Ράϊνιγκερ Γκέμπερτ καὶ Σάλλ. καὶ ὑπεβάλομεν τῇ 14 Ἰανουαρίου 1906 τὴν σχετικὴν Ἔκθεσίν μας διὰ τοῦ Ἐφόρου ἰατροῦ Κου Ναρλῆ. Ὀλίγας ἡμέρας μετέπειτα περίφροντις καὶ στενοχωρημένος ὁ συνάδελφος Κος Ναρλῆς μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὅτι εἰδικὸς περὶ τὰ τοιαῦτα μηχανικὸς ἐπρότεινεν ἐγκατάστασιν ἄνευ συμπυκνωτήρων καὶ ὑπελόγισε τὴν ὅλην δαπάνην τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὸ ἥμισυ σχεδὸν τῆς ὑφ' ἡμῶν προταθείσης καὶ ὅτι ἡμεῖς βεβαίως ἠπατήθημεν καὶ

εὑρισκόμεθα ἐκτεθειμένοι εἰς ἐπικρίσεις καὶ διαφόρους κρίσεις. Ἐξεπλάγην λίαν ἐπὶ τῇ ἀνακοινώσει ταύτῃ, σκεφθεὶς ὅμως ὅτι τοιαύτη ἀπάτη εἶναι πολὺ δύσκολος, ὡς καὶ ἀδύνατος, ***διὰ τὸν ἰατρικὸν ἡμῶν σκοπόν,*** ἡ λειτουργία ἄνευ συμπυκνωτήρων, παρεκάλεσα τὸν συνάδελφον νὰ προκαλέσῃ, εἰ δυνατόν, συνέντευξιν μετὰ τοῦ ἐν λόγῳ μηχανικοῦ. Κ' ἐδέχθη προθύμως ὁ καλὸς ὁμογενὴς καὶ εἶχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ γνωρίσω τὸν ἀξιόλογον μηχανικὸν Κον Ἀλ. Ἀντωνιάδην, ὅστις ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τῶν ἰατρικῶν ἀναγκῶν τοιαύτης ἐγκαταστάσεως, ἀμέσως ἀπεφάνθη ὅτι ἡ ἡμετέρα πρότασις εἶναι ἡ μόνη λογικὴ συγχρόνως δὲ καὶ οἰκονομικωτέρα κατὰ τὴν χρῆσιν.

Καὶ εἶχε βεβαίως τὸ δικαίωμα καὶ καθῆκον ἡ Σ. Ἐφορεία νὰ συμβουλευθῇ καὶ ἄλλους ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἔπρεπεν ὅμως καὶ νὰ γνωρίζῃ περὶ τίνος πρόκειται καὶ ὑποβάλῃ τὰ σχετικὰ δεδόμενα εἰς τὸν μηχανικὸν ὅστις ἐπρόκειτο νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα. Μόνον ὁ γνωρίζων τὰ τῶν μηχανημάτων τούτων κατανοεῖ εἰς τί φοβερὸν σολοικισμὸν περιέπεσεν ὁ δυστυχὴς μηχανικός, γενόμενος θῦμα ἐσφαλμένων δεδομένων, καὶ τί βάσανα καὶ δαπάνας θὰ εἶχεν ἡ χρῆσις, ἂν ἐγένετο ἡ ἐπὶ ἐσφαλμένων δεδομένων προϋπολογισθεῖσα ἐγκατάστασις ἄνευ συμπυκνωτήρων.

Ἕνεκα τοῦ ἰδίου λόγου ἐσφαλμένων πληροφοριῶν ἐπλανήθη ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ κατέπεσεν ἡ Ἔκθεσις αὐτῆς εἰς χαῶδες βάραθρον ἐξ οὗ οὐδέποτε θὰ ἐξέλθῃ.

Καὶ τώρα ἔλθωμεν καὶ εἰς τὸ κωμικὸν τοῦ ζητήματος τῆς ἠλεκτρικῆς ἐγκαταστάσεως.

Συνεπείᾳ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας τοῦ Κου Ἀλ. Ἀντωνιάδου ἀπεφασίσθη ἡ παραγγελία εἰς τὸ ἐργοστάσιον Ἐρλάγγης, διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ ὅμως καὶ τὸ ***Ἐφορευτικὸν πνεῦμα καὶ κῦρος ἐγένετο σκέψις κ' ἐλήφθη κοινῇ διαγνώμῃ πρόνοια*** νὰ παραγγελθῇ τὸ ἠλεκτροδυναμοπαραγωγὸν μηχάνημα εἰς τὸ Κρεζὼ τῆς Γαλλίας διὰ νὰ ὠφεληθοῦν τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα τὴν προμήθειαν, τοῦ μηχανικοῦ Κου Ἀλ. Ἀντωνιάδου παρακληθέντος νὰ

φροντίσῃ τὰ περὶ τούτου ἄνευ προμηθείας. Λογαριασμὸς Ἐξηνταβελώνειος!

Ἐν τούτοις ἔφθασαν τὰ ἐξ Ἐρλάγγης μηχανήματα καὶ παρελείφθησαν ἐκ τοῦ τελωνείου, ὡς ἰατρικὰ μηχανήματα, κ' ἔμενον ἐντὸς τῶν κιβωτίων ἀναμένοντα τὴν ἐκ Γαλλίας ἄφιξιν τοῦ Λυναμοπαραγωγοῦ. Ἐπὶ τέλους ἦλθε καὶ αὐτὸς ἀλλ' ἡ Διεύθυνσις τοῦ τελωνείου ***(ἐπ' ἀπολυταρχίας)*** ἠρνήθη τὴν παράδοσιν, διατεινομένη ὅτι πρό τινος παρέδωκε τὰς ἰατρικὰς συσκευάς αὐτὸ δὲ τώρα εἶναι ἄλλο ***διαβολομηχάνημα*** καὶ εἶναι ***διαβόλου πείραξις*** ἡ παράδοσις αὐτοῦ. Ἤρξαντο λοιπὸν διαβήματα καὶ παρήρχετο ὁ καιρὸς κ' ἐπέσπευδε τὸ ἐργοστάσιον τῆς Ἐρλάγγης διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ καταλλήλου πρὸς ἐγκατάστασιν προσώπου, ἵνα μὴ παραβλαφθῶσι τὰ μηχανήματα ἀπὸ τῆς μακροχρονίου ἐν κιβωτίοις διαμονῆς κ' ἐταράσσετο ἡ Σ. Ἐφορεία κ' ἐχόλωνεν, ἀλλ' ἐπὶ ματαίῳ, διότι ἀνέκαθεν ἦτο ἀτυχὴς εἰς τὰ συνοικέσια, ὡς εἴδομεν, ἐκ τούτου δ' ὁ δυναμοπαραγωγὸς δὲν παρουσιάζετο πρὸς σύζευξιν μετὰ τῆς συσκευῆς. Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς παρήρχετο ἡ δὲ θέσις ἐδεινοῦτο. Ἠναγκάσθη λοιπὸν ἡ Σ. Ἐφορία νὰ παραγγείλῃ δεύτερον, ἐπὶ τῇ εὐκαιρείᾳ παραγγελείας παρομοίας τοῦ Γαλλικοῦ Νοσοκομείου διὰ τῆς πρεσβείας τῆς Δημοκρατίας, ἐνῷ ἐν τῷ μεταξὺ παρεκαλεῖτο ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς παράδωσιν τοῦ πρώτου καὶ κατὰ διαβολικὴν σύμπτωσιν ἔφθασεν ὁ δεύτερος ταὐτοχρόνως δ' ὁ Κος Θ. Α. Μαυρογορδάτος ἐπέτυχε τὴν ἔκδοσιν τοῦ πρώτου. Οὕτω δ' εὑρέθη αἴφνης ἡ Σ. Ἐφορεία κάτοχος δύο γαμβρῶν μιᾶς δὲ μόνης νύμφης. Καὶ τοῦ μὲν ἑνὸς γαμβροῦ ἐτελέσθησαν ἐπ' αἰσίοις οἱ γάμοι, τί ὅμως ἀπέγεινεν ὁ ἄλλος, μείνας εἰς τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ, καὶ τί ζημίαν ἐπέφερεν ἀγνοῶ· ἀνέγνωσα μόνον ἐν σελίδι 22 τῆς Λογοδοσίας τοῦ 1907 ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία ἔχει νὰ καταβάλῃ «τὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν μηχανημάτων ἀκτινοθεραπείας ἕνεκα λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς θελήσεως τῆς Ἐφορείας (ἥτις ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατὸν πρὸς βελτίωσιν τῆς ***κληροδοτηθείσης*** αὐτῇ ***δυσχεροῦς καταστάσεως).***»

Ἰδοὺ πῶς γράφει πάλιν τὴν ἱστορίαν ἡ Σ. Ἐφορεία, ***αὐτοκατηγοροῦσα*** συνάμα καὶ ***αὐτοκαταδικάζουσα*** Ἑαυτήν, καθόσον ἐκ τῶν δώδεκα ὑποφαι-

νομένων Κυρίων Ἐφόρων ***ἑπτὰ*** (5 καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ 2 κατὰ τὸ ἥμισυ) ἀνῆκον καὶ εἰς τὴν τοῦ προηγουμένου ἔτους Ἐφορείαν, ἥτις κατηγορεῖται ὅτι παρέδωκε ***δυσχερῆ κατάστασιν.***

Ἰδοὺ δὲ κ' εἰς ποῖα ἄτοπα ἄγει ἡ συστηματικὴ εἰς ἄλλους ἀπόδοσις τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δικαίωμά ἐστι καὶ καθῆκον τῆς ἀνωτάτης τοῦ Ἔθνους Ἀρχῆς, τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Δ. Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, νὰ ἐπέμβῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου οὐχὶ χάριν τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου (ὅστις ὀλίγον φροντίζει διὰ παρομοίας ἔξω φρενῶν ἀποφάνσεις) οὐχὶ χάριν τῶν κοπιασάντων, κτισάντων, σχεδιασάντων ἢ ἄλλως ἐργασθέντων (οἵτινες ἐπίσης ὀλίγον φροντίζουν) ἀλλὰ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ***μεγίστης βλάβης*** ἥτις προσγίνεται εἰς τὰ Ἐθνικὰ Πράγματα διὰ τῆς περιοδικῆς ***κατασυκοφαντήσεως*** Ἀτόμων καὶ Οἴκων τὰ ***μέγιστα τὸ Ἔθνος εὐεργετησάντων,*** ὀφείλει, λέγω, ἡ Ἀνωτάτη τοῦ Ἔθνους Ἀρχὴ νὰ ἐπέμβῃ καὶ μετὰ μελέτην τῶν ἀναμφισβητήτων ἀναφερομένων γεγονότων ν' ἀποφασίσῃ καὶ διακηρύξῃ διὰ παντὸς μέσου πρὸς τὸ Ὁμογενὲς Κοινὸν τὰ ἑπόμενα :

Αον ***Μεγάλη εὐγνωμοσύνη*** ὀφείλεται τῷ Κῳ Θ. Α. Μαυρογορδάτῳ οὐ μόνον διὰ τὰς ἡγεμονικὰς δωρεὰς αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τῆς οἰκογενείας του ὅλης, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκ παντὸς τρόπου, διὰ προτροπῶν, συμβουλῶν, παραινέσεων, διαμαρτυριῶν, ἔτι δὲ καὶ προστίμων, προσεπάθησε νὰ περιορίσῃ ἐντὸς τῆς κανονικῆς τροχιᾶς τὴν λειτουργίαν τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπ. Καταστημάτων.

Βον Ὅλα τὰ λεχθέντα καὶ τύποις διαδοθέντα περὶ τοῦ ἀσκόπου καὶ κακοῦ τῶν κτιρίων τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου, περὶ ζημίας ἐξ αὐτῶν προελθούσης, περὶ Δώρων ἀδώρων καὶ ἀρνητικῶν Δωρεῶν εἶναι ***ἐντελῶς ἀνυπόστατα.***

Γον Ἂν προέκυψαν ἐλλείμματα, ταῦτα ὀφείλονται οὐχὶ εἰς τὰ κτίρια καὶ τοὺς Δωρητὰς ἀλλ' εἰς τὴν ***παράβολον καὶ ἀσυλλόγιστον χρῆσιν*** τῶν διαχειριζομένων.

Δον Πρέπει νὰ τεθῇ φραγμὸς ***οὐχὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν*** νέων κτιρίων, ἀλλ' εἰς τὴν ***παράλογον χρῆσιν*** αὐτῶν, εἰς τὴν ***δημιουργίαν νέων θέσεων,*** καὶ εἰς τὰς ***παραδόξους κ' ἐπιζημίους νέας διοργανώσεις, διὰ τῆς μεταφορᾶς*** π. χ. ***τῶν γραφείων,*** ἕνεκα προσωπικῶν συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν.

Εον Ἡ Οἰκονομικὴ Κατάστασις τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων θὰ μεταβληθῇ εἰς εὐνοϊκὴν ἅμα τῇ ἐφαρμογῇ τῆς ἐν τῇ ***Ἐπιστολῇ τοῦ Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου καθοριζομένης περισυλλογῆς*** (Μέρος Δεύτερον ἀρ. 3).

Μετὰ τὰς ἄνω διακηρύξεις, ὀφείλει τὸ Λ. Ε. Μ. Συμβούλιον νὰ ἐπιβάλῃ τὴν ἄνω περισυλλογὴν καὶ νὰ ψηφίσῃ ἀμέσως νέον Κανονισμὸν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων περιέχοντα ἀμετάβλητον τὸ ὑπὸ τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς συνταχθὲν ἐπιστημονικὸν μέρος (ἴδε Μέρος Βον 17 ἕως 22).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τῶν εὐμενῶν ἀναγνωστῶν τινὲς ἴσως εὕρωσι τὴν κρίσιν αὐστηρὰν καὶ τὸ ὕφος ἐν πολλοῖς δριμύ, ἄλλοι δ' ὅτι πολλάκις τ' αὐτὰ ἐπαναλαμβάνονται.

Τοὺς πρώτους παρακαλῶ, πρὶν ἀπαγγείλωσι τὴν ἐτημυγορίαν των, ν' ἀναλογισθῶσι τί θὰ ἔγραφε πᾶς ἄλλος, ἀκούων τὰ ἐπὶ ἑπταετίαν ἀκουσθέντα κ' ἐσχάτως ἐπισήμως κ' ἐνυπογράφως ἐξαγγελθέντα, τοῖς δὲ δευτέροις ὑπομιμνήσκω ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία εὑρίσκεται εἰς τὸ Ἀλληλοδιδακτικὸν καὶ κατὰ συνέπειαν δεῖται πολλῶν ἐπαναλήψεων ἵνα προσκτήσηται γνώσεις ὠφελίμους καὶ προκύψουσιν ἐκ τούτου σκέψεις λογικαὶ καὶ συλλογισμοὶ ὀρθοί, ἔργα δὲ λυσιτελῆ. Γένοιτο !

Ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Ἰανουάριον τοῦ 1910.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ
Ἰατρός.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ

ΚΥΑΝΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ

ΤΩΝ

ΕΘΝΙΚΩΝ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

1.

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1909 μοὶ ἐστάλη, ἐν γνώσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἡ Ἔκθεσις τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς ἵνα πεισθῶ περὶ τῆς ἐκ τῶν νέων κτιρίων ζημίας. Κατὰ συνέπειαν ἐγράφη ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ κ' ἐξεπονήθη ἡ ὅλη Κυανῆ Βίβλος.

Α. Κ.

Ἐν Ηέραν τῇ 1 Δεκεμβρίου 1909.

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ξάνθης Ἰωακεὶμ
Προέδρῳ τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθνικ. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.
Ἐνταῦθα

Σεβασμιώτατε !

Διεξελθὼν τὴν Ἔκθεσιν τῆς πρὸς μελέτην τῆς Οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων Ἐπιτροπῆς, εἶδον ἐν αὐτῇ ὅτι ὡς πρῶτον μέτρον ἐπανορθωτικὸν τῶν Οἰκονομικῶν δυσχερειῶν συνιστᾶται ἡ περισυλλογή. Ἐκ τούτου προάγομαι ν' ἀποστείλω Ὑμῖν ὧδε τὸ ἐν μηνὶ Μαρτίῳ τοῦ 1902 ἔτους τυπωθὲν καὶ ὑποβληθὲν Ὑπόμνημά μου ἵνα πεισθῆτε ὅτι ἡ περισυλλογή, οὐχὶ ἡ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς προτεινομένη διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δι' ἀπόρους κλινῶν καὶ τῆς διὰ λεπτευγεύστου μαγειρικῆς προσελκύσεως πολλῶν ἐπὶ πληρωμῇ ἀρρώστων, ἀλλ' ἡ πραγματικὴ περισυλλογὴ συνεστήθη πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς χρήσεως τῶν νέων κτιρίων. Ἡ Σ. Ἐφορεία ὅμως ἄλλως ἔκρινε καὶ ἀπεφάσισε. Πταίουν λοιπὸν οἱ Δωρηταί, πταίουν τ' ἄψυχα κτίρια, ἢ πταίουσιν οἱ ἔμψυχοι ἰθύντορες οἱ ἐγκαινιάσαντες πολυδάπανον χρῆσιν τῶν κτιρίων, παρὰ τὰς φρονίμους συμβουλάς, παραινέσεις προτροπὰς κ' ἐντόνους διαμαρτυρίας ;

Ὅτι δ' ἐμμένουσι καὶ νῦν ἔτι ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν θὰ πεισθῆτε πάλιν ἐκ

τῆς ἀναγνώσεως τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 20 Μαΐου 1908 ἐπιστολῆς τοῦ μεγατίμου Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἐφορείαν, ἥτις ἀπέρριψε τὰς ἐν αὐτῇ προτάσεις μετὰ πολλῶν ἐπαίνων, προφασιζομένη αἰωνίως τὸ λίαν ἀβάσιμον ὅτι ἂν ἐλαττώσῃ τὰς ἐπὶ πληρωμῇ κλίνας θὰ στερήσῃ τὰ Καταστήματα πολυτίμου εἰσοδήματος.

Περὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐν ἀρχῇ ἀναφερομένης ἐκθέσεως, ἅτινα θεωρῶ ἀνακριβῆ ἢ καὶ ὅλως ἐσφαλμένα, θέλω γράψει προσεχῶς. Ἂς ἐφαρμοσθοῦν, λέγω Ὑμῖν ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὰ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Μαυρογορδάτου προτεινόμενα μέτρα, ἡ δ' οἰκονομικὴ ἐπιτυχία δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ γίνῃ τόσον κατάδηλος ὅσον καὶ τρφλῷ ἐγένετο καταφανὴς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν καταρρεόντων οἰκοδομημάτων τῆς Σ. Ἐφορείας καὶ τῶν στερεῶς καὶ ὑπερηφάνως ἱσταμένων τῶν δαπάνῃ τοῦ Μεγατίμου Κου Θ. Α. Μαυρογορδάτου καὶ τῆς Σεβαστῆς αὐτοῦ οἰκογενείας ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος Κου Π. Φωτιάδου θεμελιωθέντων καὶ κτισθέντων. Ἰδοὺ ἡ Ῥόδος, ἰδοὺ καὶ τὸ πήδημα !

Ἕνεκα δὲ τῆς κατὰ καιρὸν προϋποδειχθείσης, νῦν δὲ κυρωθείσης πλέον οἰκτρᾶς ταύτης περὶ τὰ κτίρια ἀποτυχίας, ἀποδέχεται ἡ Σ. Ἐφορεία τοὺς ὅρους τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σκυλουδείου Ὀφθαλμιατρείου, σιωπηλῶς ὁμολογοῦσα τὴν πλάνην Αὐτῆς.

Ἀσπαζόμενος τὴν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, διατελῶ

τέκνον Αὐτῆς πνευματικὸν

(Ὑπογρ.) Α. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Ἐπισυνάπτω ἐπὶ ἐπιστροφῇ :

Πρῶτον : Ἀντίγραφον τῆς Ἐπιστολῆς τῆς 20 Μαΐου 1908 τοῦ Κυρίου Θ. Α. Μαυρογορδάτου πρὸς τὴν Σ. Ἐφορείαν τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων.

Δεύτερον : Ἀντίγραφον Ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου πρὸς τὴν Λ. Θ. Π. ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Ἰουλίου 1908.

Τρίτον : Ἀντίγραφον Ἐπιστολῆς τοῦ ἰδίου πρὸς τὴν Σ. Ἐφορείαν τῶν Ε. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Ὀκτωβρίου 1909. Τῆς τελευταίας ταύτης οὔτε κἂν παραλαβὴν ἐδήλωσεν ἄχρις ὥρας ἡ Σ. Ἐφορεία.

Ἡ τελευταία ἐπιστολὴ εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθ. 2 δημοσιευομένη.

Α. Κ.

2.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 1/14 Ὀκτωβρίου 1909.

Πρὸς τὴν Ἐφορίαν
τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα

Ὡς ἐνθυμεῖσθε βεβαίως μοὶ εἴχετε ἄλλοτε ζητήσει καὶ σᾶς εἶχον ὑποδείξει τὰ ποσὰ ἅτινα ἐστοίχισαν αἱ πρῶται διάφοροι οἰκοδομαὶ — ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν — αἵτινες, δαπάναις τῶν περὶ ἐμὲ καὶ τῇ φροντίδι καὶ ἐπιμελείᾳ μου, ἀνηγέρθησαν ἐν Ἑπταπυργίοις, τοῦτο δὲ ὅπως δυνηθῆτε νὰ ἐγγράψητε καταλλήλως ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν Ἐθν. Φιλανθ. Καταστημάτων τὰ σχετικὰ ταῦτα ποσά :

Αἱ ρηθεῖσαι ἑπτὰ οἰκοδομαὶ ἦσαν :

α'. Τὸ Ἀσηπτικὸν Ἐγχειρητήριον στοιχίσαν μετὰ τῶν ἐξώδων θερμάνσεως καὶ ἀπολυμάνσεως, τῶν ἐπίπλων καὶ διαφόρων ἐργαλείων Λιρ. Ὀθ. 3459.—

β'. Ἡ Χειρουργικὴ Κλινικὴ τῶν Γυναικῶν στοιχίσασα ἐν συνόλῳ » » 5849.66

γ'. Τὰ 2 τμήματα τοῦ Ἀσύλου τῶν φθισιώντων στοιχίσαντα ὁμοῦ » » 5156.55

δ'. Τὰ 3 Νοσηλευτήρια φθισιώντων στοιχίσαντα ὁμοῦ » » 9260.05

Ὑποθέτων δὲ ὅτι τὸ ἴδιον σύστημα ἀκολουθεῖτε ἐκτοτε καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τούτου θὰ ἐπιθυμῆτε νὰ ἐγγράψητε ἐπίσης ἐν τοῖς ὑμετέροις βιβλίοις τὰ ποσὰ ἅτινα ἐστοίχισαν αἱ τελευταίως ἐπίσης ἐν Ἑπταπυργίοις ἀνεγερθεῖσαι διάφοροι οἰκοδομαί, αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ Συγγιλιώδει Πατριαρχικῷ Γράμματι Ἰνδικτι-

ὠνος Ε'. Μαρτίου 1907, Ἀριθ. $\frac{\text{Πρωτ. } 265}{\text{Διεκ. } 1331}$ προβαίνω διὰ τῆς παρούσης μου νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι αἱ περὶ ὧν πρόκειται Οἰκοδομαὶ —ἐπὶ ἐπίσης τὸν ἀριθμὸν— ἐστοίχισαν ὡς ἑξῆς :

α'. Τὸ Περίπτερον τῶν Εὐλογιώντων, μετὰ τῆς ἐγκαταστάσεως θερμάνσεως, τῶν κλινῶν, στρωμνῶν, κλινοσκεπασμάτων σινδόνων κ. τ. λ.

Λιρ. Ὀθ. 4459.83

β'. Ἡ Πτέρυξ τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς τῶν ἀνδρῶν, μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων της κ. τ. λ. . . . . » » 5582.33

γ'. Οἱ 4 Οἰκίσκοι ψυχασθενούντων . . . . . » » 1320.—

δ'. Τὸ Γηροκομεῖον μετὰ τῆς ἐγκαταστάσεως, θερμάνσεως, φωτισμοῦ, διανομῆς θερμοῦ ὕδατος, τῶν κλινῶν, στρωμνῶν, κλινοσκεπασμάτων κτλ. ὡς καὶ τῶν ἐπίπλων . . . . . » » 16357,83

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως

(Ὑπογ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

Τῆς ἄνω ἐπιστολῆς οὔτε κἂν παραλαβὴ ἐδηλώθη, ἄχρις οὗ ἐστάλη ἡ προηγουμένη (Ἀρ. 1) συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος διέταξε κ' ἐγράφη ἀπάντησις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1909.

Α. Κ.

3.

Τὴν ἀνάγνωσιν οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπισταμένην μελέτην τῆς ἑπομένης λίαν σπουδαίας ἐπιστολῆς συνιστῶ τοῖς πᾶσιν. Τὰς ἐν αὐτῇ περιεχομένας προτάσεις ἀπέρριψεν ἡ Σ. Ἐφορεία μετὰ πολλῶν ἐπαίνων.

Α. Κ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 20/2 Ἰουνίου 1908.

Πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

Ἐνταῦθα.

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἀπὸ 13 Μαΐου καὶ ὑπ' Ἀριθ. 650/544 ἐπιστολήν

σας ἐν σχέσει πρὸς τὴν προσωρινὴν χρησιμοποίησιν, δι' ὃν σκοπὸν ἀναφέρετε, τοῦ μένοντος κενοῦ Μαυρογορδατείου Περιπτέρου τῶν ἐπὶ πληρωμῇ στηθικῶν Γυναικῶν.

Ἡ δήλωσις ἣν πρὸ μηνῶν εἶχον κάμει ἐπὶ τούτῳ τῷ ὑμετέρῳ Ἀντιπροέδρῳ, ἔχει ὡς διατυποῦτε αὐτήν, ἀλλ' εἶχον συνάμα ἀναφέρει αὐτῷ (ὡς ἔπραξα βραδύτερον τόσον πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὡς καὶ πρὸς τὸν ὑμέτερον Πρόεδρον) ὅτι δέον ἐν ταὐτῷ νὰ ἐξετασθῇ παρ' ὑμῶν ἂν ὑπάρχῃ ἀνάγκη ν' αὐξηθῶσιν αἱ σχετικαὶ τιμαὶ τῶν ἐπὶ πληρωμῇ περιθαλπομένων ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν ἢ οἰκοδομουμένοις Νοσηλευτηρίοις καὶ Γηροκομείῳ ὅπως διὰ μιᾶς καὶ ἐφάπαξ ζητήσωμεν παρὰ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τὰς δεούσας προσθήκας ἢ μεταλλαγὰς τὰς ἐπενεχθησομένας εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἤδη Πατριαρχικὰ Συγιλλιώδη γράμματα. Καὶ περὶ μὲν τοῦ τελευταίου τούτου θέματος, οὐδὲν ἀνεῦρον ἐν τῇ ρηθείσῃ Ἐπιστολῇ σας· καταλήγω ὅθεν εἰς τὸ νὰ ὑποθέσω ὅτι, κατόπιν ἐξετάσεως τῶν ὡς ἄνω τιμῶν θεωρεῖτε αὐτὰς ἐπαρκεῖς, ἀφοῦ ἄλλως τε εἰσί, νομίζω, ἀνώτεραι τῶν ὑφ' ὑμῶν εἰσπραττομένων νοσηλίων.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ πρῶτον θέμα, ἐπειδὴ τὸ ὅτι μοὶ ἐκθέτετε καὶ ἡ συγκατάθεσις ἣν μοὶ ζητεῖτε ἔχουσί τι τὸ προσωρινόν, προβλέπω ὅτι οὐδεμία ὑφίσταται ἀνάγκη νὰ ἐπενεχθῇ μεταρρύθμισίς τις εἰς τὰ Πατριαρχικὰ Συγιλλιώδη Γράμματα.

Κατόπιν τῶν ὀλίγων τούτων, ἅτινα ἐθεώρησα ἀναγκαῖον ν' ἀναφέρω, προβαίνω νὰ εἴπω ὑμῖν ὅτι, ἐπειδὴ οὐδεὶς ὑπάρχει ἐπιστημονικὸς λόγος ὁ ἀπαγορεύων τὴν χρησιμοποίησιν ἑνὸς τῶν περιπτέρων πρὸς ἐγκατάστασιν ἐν αὐτῷ διαφόρων ἐπὶ πληρωμῇ ἀσθενῶν παθολογικῶν (καὶ μὴ φυματικῶν) ὡς ἐκ τούτου, ἀποδεχόμενος τὴν γνώμην τῆς πλειονοψηφίας τοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου, συναινῶ εἰς προσωρινὴν τοιαύτην χρῆσιν ἑνὸς τῶν δύο ἐπὶ πληρωμῇ Νοσηλευτηρίων, καὶ δὴ τοῦ πλησιεστέρου τῇ εἰσόδῳ κειμένου, ὡς δυναμένου ν' ἀποχωρισθῇ παρ' ὑμῶν καταλλήλως τῶν ἄλλων, δυνάμει φραγῆς ἢ ἄλλως πως, καὶ τοῦτο, συνεπείᾳ τῶν παρατηρήσεων καὶ ἐνδοιασμῶν τῶν παρὰ τῆς μειονοψηφίας τοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου ἐκφραζομένων ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς Ἐκθέσει του,

τῆς 25 Μαρτίου, ἧς ἀντίγραφὸν μοὶ ἐπέμψατε. Εἰς τὴν ἐν λόγῳ χρησιμοποίησιν συναινῶ, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους ὅρους καὶ περιορισμούς :

1ον. Ἀφοῦ ἡ χρῆσις τοῦ εἰρημένου Νοσηλευτηρίου ἔσεται προσωρινή, (ἤτοι ὡς ὑποθέτω, μέχρι τῆς ὑφ' ἡμῶν οἰκοδομήσεως ἢ ἐξευρέσεως ἄλλου μέρους πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερομένων παθολογικῶν ἀσθενῶν) καὶ ἐπειδὴ ἡ λέξις **προσωρινὴ** εἶναι λίαν ἀόριστος, θεωρῶ καλὸν νὰ ὁρίσω ἐπὶ τοῦ προκειμένου τετραετίαν, ἤ, ἐὰν προτιμᾶτε, πενταετίαν, κατ' ἀνώτατον ὅρον, καὶ τοῦτο ἀπὸ τὴν 1ην προσεχοῦς Ἰουλίου εἰς τρόπον ὥστε, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ταύτης (ἤτοι τὴν 30 Ἰουνίου 1913 κατ' ἀνώτατον ὅρον) καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ἀκόμη ὅτι δὲν ἠθέλετε ἐν τῷ μεταξὺ οἰκοδομήσει τὰ παθολογικὰ ἀναγκαῖα Νοσηλευτήρια, ὧν τὴν ἀνέγερσιν γνωρίζω ὅτι ἔχετε πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀποδοθῇ παρ' ὑμῶν τὸ ρηθὲν περίπτερον εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ Συγγλιώδους Γράμματος ὁριζόμενον προορισμόν του.

Ὁ ὁρισμὸς προθεσμίας εἶναι πρὸς τούτοις ἀναγκαῖος διὰ τὸν ἑξῆς λόγον· ἀφοῦ δηλ. τὸ Ἰατρικὸν Συμβούλιον (καὶ δικαίως νομίζω) λέγει ὅτι, σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἀριθμὸς τῶν φυματικῶν δύναται ν' αὐξήσῃ κτλ. καὶ ἐπειδὴ ἡ περίπτωσις αὕτη δύναται νὰ παρουσιασθῇ καὶ ἐντὸς 6 μηνῶν ἀπὸ σήμερον λ. χ. δὲν βλέπω πῶς ἠθέλατε δυνηθῇ νὰ ἐξοικονομήσητε τὰς περιστάσεις ἂν τοῦτο ἤθελε συμβῇ.

2ον. Οἱ ἀσθενεῖς τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου ἐπονομαζομένης δευτέρας παθολογικῆς αἰθούσης, τῆς καὶ κενωθησομένης, νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὴν Χαριτωνίδειον Αἴθουσαν, ἀποδιδομένης ταύτης εἰς τὸν προορισμόν της· λέγω δὲ τοῦτο διότι, ὡς νομίζω, ὁ ἀοίδιμος καὶ μέγας εὐεργέτης τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων, ἐσκόπει τὴν δωρεὰν περίθαλψιν ἀτυχῶν καὶ ἀπόρων ὁμογενῶν, αἱ δὲ κατὰ καιρὸν Ἐφορίαι παρεῖδον μέχρι σήμερον τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην.

3ον. Ἡ κενωθησομένη δευτέρα Αἴθουσα, ἡ τόσον ἀνθυγιεινή, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Ἰατρικοῦ Συμβουλίου, νὰ καταστῇ ἄχρηστος· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο δύναται νὰ λησμονηθῇ, θὰ ἔχητε νὰ διατάξητε ν' ἀφαιρέσωσιν οὐχὶ μόνον πᾶν χρήσιμον ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὸ ξύλινον δάπεδον αὐτῆς. (*)

(*) Διὰ νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ εἰς ἐπιχείρησίν τινα κ' ἐγγραφῇ εἶτα ἡ ἐξ αὐτῆς ζημία εἰς βάρος τοῦ κ. Θ. Α. Μαυρογορδάτου. Α. Κ.

4ον. Ὅταν, σὺν Θεῷ περατωθῇ ἡ ἀνεγειρομένη Πτέρυξ τῆς Χειρουργικῆς Κλινικῆς καὶ παραδώσω αὐτὴν πρὸς χρῆσιν κατὰ τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον, ὡς ἐλπίζω, τότε εἰς τὰς 20 ἐπὶ πληρωμῇ κλίνας τῆς Πτέρυγος ταύτης νὰ μεταφερθῶσιν οἱ ἐπὶ πληρωμῇ Ἄνδρες Β'. τάξεως (ὅπως ἐπικαλοῦνται νῦν οὗτοι παρ' ὑμῶν) οἱ νοσηλευόμενοι εἰς τὸ τμῆμα τὸ φέρον τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου Ἀνδρέα Συγγροῦ, τὰ δὲ συνεπείᾳ τοῦ μέτρου τούτου κενωθησόμενα δωμάτια, νὰ ὁρισθῶσιν ὡς ἐνδιαίτημα ἀσθενῶν Α'. τάξεως χειρουργικῶν καὶ παθολογικῶν συνάμα, **ἀδιακρίτως.**

5ον. Νὰ κενωθῇ ἐπίσης τὸ δεύτερον πάτωμα τοῦ τμήματος Συγγροῦ καὶ νὰ ὁρισθῇ ὡς κατοικία τῶν ἐσωτερικῶν ἰατρῶν, ἐντοσουμένου ὄντος ὅτι, τὰ κενωθησόμενα διαμερίσματα τῶν νῦν παθολογικῶν δωματίων καὶ τὰ τῶν νῦν κατοικίας τῶν ἰατρῶν, θὰ καταστῶσι παρ' ὑμῶν ἐντελῶς **ἄχρηστα** (καθ' ἃ ἀναφέρω ἄνω περὶ τῆς Δευτέρας Λιθούσης) καὶ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ μένωσιν ἐν τῇ παλαιᾷ Οἰκοδομῇ (καὶ προσωρινῶς ὡς εὔχομαι καὶ ἐλπίζω) εἰμὴ μόνον οἱ ὀφθαλμιῶντες ἀσθενεῖς ὡς καὶ τὸ Μικροσκοπικὸν καὶ Βακτηριδιολογικὸν Ἐργαστήριον. (*)

Τοὺς ὡς ἄνω ὅρους προβάλλω διότι θεωρῶ αὐτοὺς λυσιτελεῖς καὶ καταλλήλους τῇ **σημερινῇ** καταστάσει τῶν Κτιρίων καὶ τῇ οἰκονομικῇ θέσει τῶν Ἐθ. Φιλανθρ. Καταστημάτων· ὅταν ἐπὶ μᾶλλον εὐπορίσωσι τὰ ρηθέντα, τότε βεβαίως θὰ οἰκοδομηθῇ κατάλληλον ἐνδιαίτημα διὰ τοὺς ἰατροὺς καὶ θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν Χειρουργικὴν Κλινικὴν τὸ ἄνω πάτωμα, ὡς ἐπίσης θὰ οἰκοδομηθῶσι βεβαίως καὶ τὰ ἀναγκαῖα Περίπτερα διὰ τοὺς παθολογικοὺς ἀσθενεῖς τῶν διαφόρων τάξεων, θ' ἀποδοθῶσι τῇ Χειρουργικῇ τὰ δωμάτια αὐτῆς καὶ θὰ καταδαφισθῶσι τὰ κενούμενα παλαιὰ Κτίρια διὰ νὰ ἐκλείψῃ ἐξ ἑνὸς μὲν ἡ πιθανότης τοῦ νὰ χρησιμοποιηθῶσι ταῦτα ἐκ νέου, ἐξ ἄλλου δὲ ἡ δαπάνη τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται μόνον περὶ τῆς ἐπισκευῆς καὶ τῆς θερ-

(*) Οἱ ὀφθαλμιῶντες ἐπρόκειτο νὰ καταλάβωσι τὸ Σκουλούδειον τὸ δ' Ἐργαστήριον τὰ ἰδιαίτερα κατάλληλα διαμερίσματα ἐν τῷ Εὐγενιδείῳ Φαρμακείῳ. Τό τε Σκουλούδειον ὡς καὶ τὸ Εὐγενίδειον δὲν ἐκτίσθησαν ἄχρις ὥρας ἐξ **ὑπαιτιότητος** τῆς Σ. Ἐφορείας. Α. Κ.

μάνσεως αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἐξακολουθῶμεν ν' ἀκούωμεν τὸ παράλογον ἄκουσμα ὅτι τὰ νέα Κτίρια εἰσὶ δωρεαὶ ἄδωροι καὶ ὅτι κατατρώγουσι τὸν πλοῦτον τῶν Καταστημάτων.

Περαίνων τὴν παροῦσάν μου, ἐκφέρω τὴν εὐχὴν ὅτι θ' ἀποφασίσῃ πλέον ἡ Ἐφορεία νὰ αὐξήσῃ τὰς τιμὰς τῶν ἐπὶ πληρωμῇ ἀσθενῶν, ἐπαναλαμβάνω δὲ καὶ πάλιν ὅτι εἰμὶ πρόθυμος νὰ συναινέσω εἰς αὔξησιν τοῦ ὁρίου τῆς τιμῆς τῶν ἐπὶ πληρωμῇ ἀσθενῶν, ἣν ἀναφέρουσι τὰ Πατριαρχικὰ Συγίλλια, μολονότι τὸ ποσὸν τῶν γρ. 18 **κατὰ κλίνην** εἶναι ἐπαισθητῶς, νομίζω, ἀνώτερον τῶν νῦν νοσηλίων. Δὲν βλέπω δ' ἐπίσης διατί ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς ἐπιθυμοῦντας ἀποκλειστικὸν δι' αὐτοὺς δωμάτιον, δὲν ἀπαιτεῖτε γρ. 36 ὅταν τὸ ρηθέν, ὡς εἰς τὰ περίπτερα περιέχῃ ἢ δύναται νὰ περιέχῃ 2 κλίνας· ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς αὐξήσεως τῶν νοσηλίων ἀποβλέπει ὑμᾶς ἀποκλειστικῶς, ὅθεν εὑρίσκω ἄσκοπον ν' ἀναφέρω ὑμῖν ὁποῖον τιμολόγιον ἤθελον ὑποστηρίξει παρὰ τῇ Ἐφορείᾳ ἂν ἀπετέλουν μέλος αὐτῆς. Ἐγὼ ἤκουσα ὅτι ἀσθενεῖς ἐπὶ πληρωμῇ προμακρύνουσι πολλάκις τὴν εἰς τὰ Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήματα διαμονήν των, λέγοντες ὅτι, καὶ εἰς τὸ χειρότερον ξενοδοχεῖον τοῦ Σιρκετζῆ ἂν μετοικήσωσιν, ἢ καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ αὐτῶν ἀκόμη, μέχρις οὗ αἱ πλήρεις δυνάμεις αὐτῶν ἐπανέλθωσιν, διὰ μόνην τὴν ἡμερησίαν διατροφήν των θὰ ἐξώδευον πλειότερα ἀφ' ὅσα πληρώνουσιν εἰς τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα.

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως.

(Ὑπογρ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

4.

Ἐν Κων/πόλει τῇ 10 Δεκεμβρίου 1907.

Κύριε Θ. Α. Μαυρογορδάτε

Ἐνταῦθα

Ἀξιότιμε Κύριε,

Εἰς ἀπάντησιν τῆς προφορικῆς ὑμῶν ἐπερωτήσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸ ζήτημα τῆς δαπάνης διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς καπνοδόχου καὶ τῆς τοποθετήσεως τοῦ νέου ἀτμολέβητος ἐν τῷ πλυντηρίῳ τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς πληροφορήσω τ' ἀκόλουθα :

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι σᾶς εἶχον ὑποβάλει προϋπολογισμὸν δαπάνης ἑξακοσίων λιρῶν Τουρκίας διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς καπνοδόχου καὶ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἀτμολέβητος, ἐν ᾧ χώρῳ ὑπῆρχεν ὁ παλαιός. Ἀντὶ τούτου ὅμως ἡ Ἐφορία προέβη εἰς ἀνέγερσιν νέου κτιρίου διὰ τὴν ἐν αὐτῷ τοποθέτησιν τοῦ λέβητος καὶ εἰς ἄλλας τροποποιήσεις καὶ μεταθέσεις τῶν μηχανημάτων, αἵτινες βεβαίως συνετέλεσαν εἰς τὴν τελειοτέραν ἐγκατάστασιν καὶ τὴν σκοπιμοτέραν λειτουργίαν αὐτῶν, ἀλλ' **εἶναι ὅλως ἄσχετοι πρὸς τὴν προϋπολογισθεῖσαν δαπάνην.**

Ἐὰν αἱ ἄνω ἐργασίαι εἶχον ἐκτελεσθῇ, ὅπως ἀρχικῶς εἶχεν ἀποφασισθῇ, αἱ δαπάναι αὐτῶν βεβαίως δὲν ἤθελον ὑπερβῇ τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν τῶν ἑξακοσίων λιρῶν Τουρκίας. Ἐγὼ μάλιστα εἶχον κάμει τότε τὴν παρατήρησιν ταύτην εἰς τοὺς συναδέλφους μου, ἀλλ' εἶχεν ὑπερισχύσει ἡ γνώμη, ὅτι ἔπρεπε νὰ κτισθῇ νέον κτίριον, τοῦ παλαιοῦ ὄντος ἀνεπαρκοῦς καὶ μέλλοντος νὰ χρησιμεύσῃ δι' ἄλλας ἐγκαταστάσεις. Ὥστε τότε ἀμέσως εἶχεν ἐγκαταλειφθῇ ἡ ἰδέα τῆς δαπάνης μόνον ἑξακοσίων λιρῶν, χωρὶς ὅμως νὰ γίνῃ, ἐφ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι ρητὴ μνεία περὶ τούτου ἐν τοῖς πρακτικοῖς. (*)

Παρακαλῶ ὑμᾶς, ὅπως ἀποδεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῶν αἰσθημάτων σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, μεθ' ὧν διατελῶ ὅλως πρόθυμος

(Ὑπ.) Σ. ΠΑΝΤΕΡΜΑΛΗΣ

5.

Τὸ ζήτημα ὅπερ πραγματεύεται ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ ἐγένετο κατὰ καιρὸν ἐν μέρει γνωστὸν τῷ δημοσίῳ, ἐζητήθησαν δὲ τότε παρὰ τοῦ ὁμογενοῦς τούτου ἐξηγήσεις, τὰς ὁποίας ἀπέφυγε (δι' εὐνοήτους λόγους) νὰ δώσῃ ἡ Σ. Ἐφορεία καὶ οὕτως ἐτάφη ἡ ὑπόθεσις.

Μεταβληθέντων ἤδη τῶν ὅρων διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς Ἐκθέσεως τῆς

(*) Σύνηθες, φαίνεται, καὶ τοῦτο.

Α. Κ.

Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς, δημοσιεύω κἀγὼ τὴν ἐπιστολὴν διὰ νὰ γνωσθῇ ἡ ἀλήθεια καὶ ἀποδοθῶσιν ὅπου δεῖ αἱ εὐθύναι.

Α. Κ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 4/17 Ἰουλίου 1908.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἐν τῷ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 4 Ἰουνίου ἐ. ἔ. καὶ ὑπ' ἀριθ. Πρωτοκ. 4084 πρός με Σεπτῷ Ἱερατείῳ τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος, ἀνεγράφοντο τ' ἀκόλουθα :

« Προαγόμεθα συνοδικῇ διαγνώμῃ ἐκφρᾶσαι τὴν εὐχὴν ὅπως ἐν τῷ ἀνε-» γειρομένῳ Γηροκομείῳ ἰδιαίτερον διαμέρισμα χωρισθῇ διὰ τοὺς γεγηρακό-» τας κληρικούς. »

Κατ' ἀκολουθίαν τῆς εὐχῆς ταύτης, καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑνὸς μὲν τοιοῦτο διαμέρισμα δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ προβλεφθῇ — τῆς οἰκοδομήσεως τοῦ Γηροκομείου οὔσης ἤδη προκεχωρημένης — ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Γηροκομείου ἐκτελεῖται εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταστῇ ἐφικτὴ ἡ ἐπ' αὐτοῦ πρόσθεσις ἑτέρου πατώματος, ὡς ἐν καιρῷ εἶχον δηλώσει τῇ Ἐφορίᾳ τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων (κατὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐπιστολήν μου τῆς 22 Νοεμβρ. 1906, ἧς τὸ περιεχόμενον διεκοινώθη παρ' αὐτῆς, ὡς γνωρίζω, πρὸς τὴν Υ. Θ. Παναγιότητα) προέβην τὴν Τρίτην, 24 Ἰουνίου ἐ. ἔ. νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν Υ. Θ. Παναγιότητα ἐπιδώσας Αὐτῇ σημείωσιν, ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως :

« Τὸ ἀνεγειρόμενον νῦν Γηροκομεῖον ἔχει ἐπιφάνειαν πήχεων τετραγωνι-» κῶν 4200 ὡς ἔγγιστα.

» Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ κτιρίου καὶ ἐν τῷ μέσῳ πιθανὸν εἶναι ν' ἀποφα-» σίσω τὴν οἰκοδομὴν τρίτου πατώματος ἐπιφανείας 800 πήχεων τετραγωνικῶν » περιέχον :

» 2 αἰθούσας μὲ 8 κλίνας ἑκάστην,

» 5 δωμάτια μὲ 1 κλίνην ἕκαστον, ἐξ ὧν τὰ 3 καλλίτερα τῶν ἑτέρων 2,

» 1 αἴθουσαν δι' ἑστιατόριον κτλ.

» 2 δωμάτια διὰ νοσοκόμους ὡς καὶ ἄλλα τινὰ διαμερίσματα, ἤτοι νιπτῆρας, » ἱματιοθήκας, καὶ τὰ τοιαῦτα

» ὑπὸ τὸν ὅρον

» α'. Ὅτι τὸ πατώμα τοῦτο θὰ χρησιμεύσῃ ὡρισμένως διὰ τοὺς γεγηρακό-» τας κληρικοὺς ὡς ἀκολούθως :

» Ἡ μία αἴθουσα μὲ 8 κλίνας διὰ τοὺς ἀπόρους, ἡ ἑτέρα αἴθουσα μὲ 8 » κλίνας, ὡς καὶ τὰ 2 δωμάτια τὰ μικρότερα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ δι' ὅ,τι ἀφορᾷ » τὴν τοποθεσίαν, διὰ τοὺς ἐπὶ πληρωμῇ κληρικοὺς Β'. τάξεως, δυνάμει πληρω-» μῆς Λιρ. Ὀθ. 15 ἐτησίως, ἢ Λ. Ὀθωμ. 75 ἐφ' ἅπαξ.

» Τὰ δὲ λοιπὰ 3 καλήτερα δωμάτια διὰ τοὺς ἐπὶ πληρωμῇ κληρικοὺς Α'. » τάξεως δυνάμει Λ. Ὀθ. 24 ἐτησίως.

» β'. Ὅτι ἡ Ἐφορία ἐντὸς τριμηνίας ἀπὸ σήμερον θὰ μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ » τὸν ὀρνιθῶνα καὶ τοὺς σταύλους τῶν δαμάλεων (*) κτλ. οἵτινες νῦν εὑρίσκον-» ται παραπλεύρως τοῦ ἐγειρομένου Γηροκομείου καὶ ὅτι θὰ καταδαφίσῃ τὰς ὑ-» φισταμένας νῦν ἐγκαταστάσεις ταύτας.

» Ἡ Υ. Θ. Παναγιότης θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ συννενοηθῇ μετὰ τῆς Ἐφο-» ρείας ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ νὰ μοὶ γνωρίσῃ **ἀνεπισήμως** *ἐντὸς ὀκταημε-» ρίας ἂν* **κατ' ἀρχὴν** *εἶναι παραδεκτὴ ἡ πρότασίς μου αὕτη, ὁπότε καὶ θέλω » σκεφθῇ ὡριμώτερον· ἂν δὲ ἀποφασίσω νὰ ἐκτελέσω τὰ ὡς ἄνω, θ' ἀπευθύνω » τότε πρὸς τὴν Υ. Θ. Παναγιότητα τὴν προσήκουσαν ἐπιστολήν, διαλαμβάνου-» σαν τοὺς ὅρους, οἵτινες θὰ κανονισθῶσι διὰ Συγγιλιώδους Πατριαρχικοῦ » Γράμματος, ὅπερ θὰ περιλαμβάνῃ ὅτι ὀψέποτε ἤθελεν οἰκοδομηθῇ ἐντὸς τῆς » Πρωτευούσης ἢ πέριξ αὐτῆς, Εἰδικὸν Γηροκομεῖον διὰ τοὺς κληρικούς, τὸ » ὡς ἄνω ἀναφερόμενον πάτωμα θὰ χρησιμοποιηθῇ καὶ τοῦτο διὰ τοὺς λαϊκούς.*

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 23 Ἰουνίου 1908. »

Τὴν 31 ἰσταμένου ἔλαβον τὸ ἄνευ ἡμερομηνίας Σημείωμα τῆς Ἐφορείας

(*) Ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Σ. Ἐφορείας Ἅγιος Ξάνθης κατιδὼν τὸ ἀναγκαῖον καὶ λογικὸν τῆς προτάσεως, ἐπέτυχε τὴν ἀπόφασιν κ' ἐκτελεῖ τὴν μεταφορὰν ταύτην κατὰ τὸ ἀνέκαθεν σχέδιον τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Π. Φωτιάδου.

Α. Κ.

τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ὅπερ ἐπεδόθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς πρὸς τὴν Υ. Θ. Παναγιώτητα, "Ητις εὐηρεστήθη νὰ μοὶ πέμψῃ πρὸς γνῶσίν μου.»

Ἔχει δὲ τοῦτο ὡς ἕπεται :

«Ἡ Ἐφορεία μετὰ συζήτησιν καὶ ἐπισταμένην μελέτην τῶν ὑπὸ τοῦ Φιλο-
» γενεστάτου κ. Θεοδώρου Α. Μαυρογορδάτου, διὰ σημειώματος παραπεμφθέν-
» τος ὑπὸ τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιώτητος προταθέντων ὅρων τῆς οἰκοδο-
» μῆς τρίτου πατώματος, ἐπιφανείας 800 πήχεων, ἄνωθεν τοῦ ἀνεγειρομένου
» Γηροκομείου, διὰ τοὺς γεγηρακότας κληρικούς, ἀπεφάσισε κατ' ἀρχὴν ν' ἀπο-
» δεχθῇ τὴν δωρεὰν ταύτην, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἀκολούθους ὅρους :

» **Α**ον Ἐὰν ὁ φιλογενέστατος κύριος Θ. Α. Μαυρογορδάτος ἤθελεν ἀπο-
» δεχθῇ τὴν ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἐπιδιόρθωσιν τῆς οἰκοδομῆς, ἐν περιπτώσει καθ'
» ἣν ἤθελεν ὑποστῇ αὕτη ζημίας, συνεπείᾳ τῆς γενησομένης προσθήκης τρίτου
» πατώματος εἰς τὸ ἀνεγειρόμενον Γηροκομεῖον, ἕνεκα τοῦ τύπου τῆς θεμελιώ-
» σεως αὐτοῦ, ὅστις εἶναι διάφορος ἐκείνου ὃν ὑπέδειξεν ἡ ὑπὸ τῆς Ἐφορείας
» διορισθεῖσα ἄλλοτε εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν μηχανικῶν κυρίων Ἀνανία,
» Τεδέσκη, Ἀντωνιάδου καὶ Γρυμάνη.

» **Β**ον Ἡ Ἐφορεία λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν, ὅτι τό γε νῦν ὁ ἀριθμὸς τῶν
» ἐπὶ πληρωμῇ κληρικῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἰσοφαρίσῃ πρὸς τὰς δαπάνας
» τῶν δωρεὰν προσλαμβανομένων τοιούτων, περιορίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπό-
» ρων κληρικῶν εἰς 4.

» **Γ**ον Ἀναγνωρίζει μὲν ἡ Ἐφορεία τὴν ἀνάγκην τῆς μεταφορᾶς τῶν
» σταύλων, ὀρνιθώνων καὶ λοιπῶν πέριξ τοῦ νέου Γηροκομείου οἰκοδομῶν, ἀλλὰ
» δυστυχῶς ὡς ἐκ τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας τῶν Φιλ. Καταστημάτων οὐδεμίαν
» δύναται ν' ἀναλάβῃ ὑποχρέωσιν περὶ τῆς ἀμέσου μεταφορᾶς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπι-
» φυλάσσεται ἐν καιρῷ εὐθέτῳ νὰ προβῇ εἰς τὰ ἔργα ταῦτα, καὶ

» **Δ**ον Ἡ Ἐφορεία ὑποθέτει ὅτι ὁ ἱδρυτὴς τοῦ τμήματος τούτου θέλει εὐα-
» ρεστηθῇ ν' ἀναλάβῃ καὶ τὴν ἐπίπλωσιν αὐτοῦ.»

Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἐν τῷ Σημειώματι τούτῳ διαλαμβανομένων, προ-

βαίνω νὰ **δηλώσω ἐπισήμως** πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅτι, μὴ γενομένης παραδεκτῆς τῆς ἐπὶ τούτῳ προτάσεώς μου, ὡς διετύπωσα αὐτήν, θεωρῶ ἑαυτὸν **ἐλεύθερον πάσης τυχὸν ἠθικῆς ὑποχρεώσεως, ἣν εἶχον ἀναλάβει** λυπούμενος ὅτι ἡ ἐκφρασθεῖσα συνοδικὴ εὐχὴ δὲν θέλει οὕτω πραγματοποιηθῇ. Τὴν εὐθύνην τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης ἂς ὑπέχῃ ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ὡς ἐπίσης καὶ ἐκείνην ἥτις πηγάζει ἐκ τοῦ ὑπὸ στοιχείου Α ὅρου τοῦ Σημειώματός της, ὅστις (ἀφοῦ μάλιστα κατεῖχεν ἤδη ἡ εἰρημένη Ἐφορία τὴν ἀπὸ 6 Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἐπιστολήν μου καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὴν ἔγγραφον γνωμοδοτήσεως δύο ἀρχιτεκτόνων μηχανικῶν, ὧν ὁ εἷς εὑρίσκεται ἀκριβῶς μεταξὺ ἐκείνων οὓς ἀναφέρει ἡ Ἐφορία εἰς τὸ Σημείωμά της) μόνον κακοβουλίαν ὑπεμφαίνει ἀποτελοῦσαν πιθανῶς, ὡς θ' ἀποδείξῃ ἄλλως τε ὁ χρόνος, πόρισμα προσωπικῶν λόγων ὅλως ἀναξιοπρεπῶν εἰς ἄτομα κατέχοντα θέσιν ἐν τῇ παρ' ἡμῖν κοινωνίᾳ.

Ἐπειδὴ πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ ἐδημοσιεύθησαν, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀπίθανον νὰ δημοσιευθῇ καὶ ἡ παροῦσά μου, ἐπιτραπείτω μοι, Παναγιώτατε, νὰ ἐξετάσω καὶ τοὺς λοιποὺς ὅρους τοὺς ἐν τῷ Σημειώματι τῆς Ἐφορίας διατυπωθέντας.

Ὁ δεύτερος ἐξ αὐτῶν ἀποβλέπει τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἐὰν παρεδέχετο αὕτη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπόρων γηροκομηθησομένων κληρικῶν δύναται νὰ περιορισθῇ εἰς τέσσαρας, οὐδεμίαν θὰ εἶχον νὰ κάμω ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρατήρησιν. Ἀλλ' ὅ,τι ἐπὶ πλέον προσθέτει ἡ Ἐφορία ἀνακριβὲς τυγχάνει, ἐν ᾗ περιπτώσει παραδεχθῶμεν ὅτι ἡ τελευταία της Λογοδοσία ἔχει πραγματικὴν θεμελιώδη βάσιν. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ὅτι, κατὰ τὴν ἐν τῷ Πίνακι Ζ ἀναγραφομένην μερίδα Τροφίμων, τὸ κατὰ χρῆσιν 1907 δαπανηθὲν ποσὸν διὰ τρόφιμα ἀνελόγισεν εἰς Δ. Ὀθ. 6.50 κατ' ἄτομον ἐὰν δὲ εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθέσωμεν, δι' ἕτερα διάφορα ἔξοδα Δ. Ὀθ. 3.40 κατ' ἄτομον (τοῦθ' ὅπερ νομίζω ὑπερβολικόν) φθάνομεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἕκαστος γηροκομηθησόμενος κληρικὸς θὰ στοιχίσῃ εἰς τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα Δ. Ὀθ. 10 ἐτησίως· ἂν δὲ ὑπολογίσωμεν ὅτι αἱ 13 ἐπὶ πληρωμῇ κλίναι θὰ ὦσι κατειλημμέναι, θὰ

πηγάσῃ ἐξ αὐτῶν ὠφέλειμα ἐκ Λ. Ὀθ. 92 καθίσταται δὲ οὕτω ἐφικτή, ἄνευ δαπάνης, ἡ δωρεὰν πρόσληψις τῶν 8 ἀπόρων οὓς ἀνέφερον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Γ΄. ὅρον, ἂν καὶ ἐκτιμῶ ὅτι ἡ ἀξία τῶν νῦν ὑπαρχόντων ξυλίνων παραπηγμάτων δὲν ὑπερβαίνει τὰς Λ. Ὀθ. 150 καὶ ὅτι, ἡ κατεδάφισις, ἡ μεταφορὰ καὶ ἡ τοποθέτησις αὐτῶν ἀλλαχοῦ δὲν θὰ στοιχίσῃ ποσὸν ἄξιον λόγου, διερωτῶμαι ἂν δὲν νομίζῃ ἡ Υ. Θ. Παναγιότης ὅτι ἡ Ἐφορία θὰ ἠδύνατο (ἂν ἐσκέπτετο ὀλίγον, ἐκτὸς ἂν ἐμφορῆται ὑπὸ προσωπικῶν λόγων) νὰ προτείνῃ ὅτι, μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τοῦ νῦν Γηροκομείου ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν — ἔστω καὶ ἂν ἤθελε ἀναγκασθῇ νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ ρηθέντος, τὴν ἀξίαν τῶν παραπηγμάτων — ὅπως χρησιμοποιήσῃ αὐτὸ ὡς σταῦλον καὶ ὀρνιθῶνα κτλ. ἀφοῦ ἄλλως τε τοῦτο εἶναι, ὡς φαίνεται ἀληθὴς σταῦλος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Λον καὶ τελευταῖον ὅρον παντὸς ἀναμφισβητήτως ἐπαίνου εἶναι ἀξία ἡ πατρικὴ τρόντι μέριμνα τῆς Ἐφορίας, διότι ἡ ὑπόθεσις αὐτῆς — ἣν ἐκφράζει ὑπὸ σχῆμα ἐλπίδος — ἐμφαίνει ὅτι ὅλα τὰ παραδοθέντα ἤδη καὶ ἐν χρήσει εὑρισκόμενα ἐν γένει νέα κτίρια, ὅσα ἀφορῶσιν ἐμέ, καὶ τοὺς περὶ ἐμέ, ἐπίπλωσεν, ὡς φαίνεται, ἡ Ἐφορία, καὶ οὐχὶ οἱ δωρηταὶ ἐξ ἰδίας αὐτῶν πρωτοβουλίας. (*)

Περαίνων τὴν παροῦσάν μου, ἀφόβως προσθέτω ὅτι, τὸ κατ' ἐμέ, τὸ διέπον τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα διοικητικὸν σύστημα εἶναι σφαλερόν. Ἡ Ἐφορία ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν συστηματικῶς μελῶν, ὅθεν καὶ δύσκολον ἀποβαίνει νὰ ἐπιτυγχάνηται ἡ προσήκουσα ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν ἀπαρτία, τὸ κύριον δὲ πάντων εἶναι ὅτι οἱ Κύριοι Ἔφοροι, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν διαθέτουσι τοῦ ἀπαιτουμένου ἐλευθέρου καιροῦ διὰ τὰς συνεδριάσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ (καὶ λυποῦμαι νὰ τὸ παρατηρήσω) ἄγονται συχνὰ ὑπὸ προσωπικῶν λόγων. Ἐξ ἄλλου, ἂν ἡ Υ. Θ. Παναγιότης θελήσῃ νὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς Ἐφορίας ἀντίγραφον τῆς πρός με ἐπιστολῆς αὐτῆς τῆς 19 Ἰουνίου ἐ. ἔ. ὑπ' Ἀριθ. 1108/683 ὡς καὶ τῆς συνοδευούσης αὐτὴν Ἐκθέσεως, θ' ἀνεύρῃ μὲν τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα ὅτι τὰ νέα

(*) Οἱ δωρηταὶ ἐφρόντισαν πολὺ πρὸ τῆς μερίμνης τῆς Σ. Ἐφορείας νὰ παραδώσουν **ὅλα** τὰ κτίρια **μεθ' ὅλων τῶν ἀναγκαίων ἐπίπλων** ὅπως ἐν σελίδι 39 ἀνεφέρομεν ἤδη Λ. Κ.

κτίρια ἀπέφερον εἰς τὰ Ἐθνικὰ Φιλ. Καταστήματα κέρδη, καὶ οὐχὶ ζημίας (ὡς ἐν τούτοις πολλάκις ἐλέχθη) ἐξ ἄλλου δὲ μετ' ἀπορίας θὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ Ἐφορία ἐκφράζει εὐχὴν νὰ τῇ χορηγηθῇ ὑπ' ἐμοῦ — ἐπὶ τῇ ὑποδείξει μεγίστου καὶ ἐλαχίστου ὁρίου — πᾶσα ἐλευθερία ἐνεργείας δι' ὅτι ἀφορᾷ τὴν διακανόνισιν τῶν νοσηλίων τῶν ἐπὶ πληρωμῇ ἀσθενῶν, λησμονοῦσα ὅτι ἰσόβαθμον δικαίωμα τῇ ἐχορηγήθη ὑπὸ τῶν Συγιλλιωδῶν Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Γραμμάτων διὰ τῆς ἐκφράσεως «**κατ' ἀνώτατον ὅρον**» ἐν παρόδῳ δὲ προσθέτω ὅτι **τὸν ἀνώτατον τοῦτον ὅρον θεωρεῖ οὐχὶ ἀνεπαρκῆ, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰς περιστάσεις ἐπιζήμιον εἰς τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα.** Τοῦτο τρανῶς ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἐνεργεῖται πρὸς τούτοις ἡ δέουσα ἐξακρίβωσις περὶ τοῦ ὀρθοῦ ἢ μὴ τῶν διαλαμβανομένων ἐν ταῖς ὑπὸ τῆς Ἐφορείας ὑπογραφομέναις ἐκθέσεσι καὶ ἐπιστολαῖς.

Ἂν καὶ πολλὰ ἄλλα θὰ εἶχον νὰ προσθέσω ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου τῆς Διοικήσεως τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, προτιμῶ ἐν τούτοις νὰ παραλείψω αὐτά.

Παρακαλῶ τὴν Υ. Θ. Παναγιότητα νὰ μοὶ ἐπιδαψιλεύσῃ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς καὶ ἀσπαζόμενος τὴν σεπτὴν Αὐτῆς δεξιὰν

Διατελῶ μετ' ἄκρου σεβασμοῦ

Εὐπειθέστατος

(Ὑπογ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα

τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κον Κον Ἰωακεὶμ τὸν Γ΄.

6.

Ἐν Πέραν τῇ 3 Δεκεμβρίου 1909.

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ξάνθης Ἰωακεὶμ
Προέδρῳ τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα

Σεβασμιώτατε !

Ὑπάρχοντος μηχανικοῦ ἐν τοῖς Ἐθν. Φιλ. Καταστήμασιν, καθῆκον αὐτοῦ εἶναι νὰ ἐξετάζῃ μήτοι ὑπάρχει ἀὴρ ἐντὸς τῶν σωλήνων καὶ τῶν θερμοφόρων τῶν κεντρικῶν θερμάνσεων. Πρὸς τοῦτο ὑπάρχουσιν ἰδιαίτεροι στρόφιγγες, ὧν τὴν κλεῖδα κατέχει ὁ μηχανικός. Παραλειπομένου τοῦ καθήκοντος τούτου, ὁ ἀὴρ ἐμποδίζει τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν τοῦ ὕδατος, γίνεται δὲ κατανάλωσις μεγάλη καυσίμου ὕλης χωρὶς νὰ θερμαίνονται αἱ αἴθουσαι κ' ἐκτὸς τούτου βλάπτεται καὶ ὁ χρωματισμὸς τῶν σωλήνων καὶ θερμοφόρων.

Ἐν τῷ γηροκομείῳ ἐτοποθετήθησαν οἱ γέροντες λίαν ἀκαταλλήλως ἐντὸς διαμερισμάτων προωρισμένων δι' ἀποθήκας καὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν· οἱ δ' ἀνάπηροι ἢ ἀσθενεῖς ἐξ αὐτῶν, οἱ διαρκῶς κλινήρεις ὄντες, ἐν τῷ ἀκαταλληλοτέρῳ συγκοιμητηρίῳ. Ταῦτα καὶ ὁ ἐξοχώτατος ἰατρὸς Κύριος Ε. Ζῶτος εἶδε κατὰ τὴν μετ' ἐμοῦ ἐπίσκεψίν του. Ἐπικράτει εἰσέτι τὸ ἴδιον σύστημα τὸ ἐφαρμοσθὲν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῷ χειρουργικῷ τμήματι, τὸ προκαλέσαν τὴν πρώτην δικαίαν ἐπέμβασιν τοῦ Κυρίου Θ. Α. Μαυρογορδάτου καὶ ἀναγκάσαν τὴν Σ. Ἐφορείαν ***ἐκ τύψεων συνειδήσεως,*** *νὰ προβῇ εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῆς Ζαριφείου πτέρυγος.*

Ἀσπαζόμενος τὴν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, διατελῶ

τέκνον Αὐτῆς Πνευματικὸν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Μετὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παρούσης διέταξεν ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος, ἐξετέλεσε δ' ὁ ἐν τῷ μεταξὺ ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντά του διευθυντὴς τοῦ Γηροκομείου Κος Παππακωνσταντίνου, ἰατρός, καὶ οὕτως ἐτοποθετήθησαν δεόντως οἱ γέροντες.

Α. Κ.

Ἔγγραφα περὶ Ὀργανώσεως τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ περὶ ἰατρῶν.

7.

Ἕνεκα τοῦ ἐγερθέντος μεγάλου πατάγου καὶ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἠναγκάσθη ἡ Σ. Ἐφορεία ν' ἀνακαλέσῃ τὴν γνωστὴν περὶ διαιρέσεως τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος καὶ διορισμοῦ δευτέρου ἀρχηγοῦ, ἄνευ βοηθῶν, ἀπόφασίν της καὶ ν' ἀναθέσῃ τὴν ἐν γένει διαρρύθμισιν τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων εἰς ἰατρικὴν Ἐπιτροπὴν κληθεῖσαν ***Ὀργανωτικήν.***

Α. Κ.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 21 Μαΐου 1902.

Ἀριθμ. $\frac{\text{Πρωτ. } 1127}{\text{Διεκπ. } 120}$

Τῷ Ἐξοχωτάτῳ Κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Καμπούρογλου
Ἀρχιχειρουργῷ τοῦ Γερμανικοῦ Νοσοκομείου,
Ἐνταῦθα.

Ἐξοχώτατε !

Ἡ Ἐφορεία τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῆς συνεδρίαν ἀπεφάσισεν ὅπως ἀναθέσῃ εἰς εἰδικὴν ἐξ ἐπιστημόνων

ἐπιτροπὴν τὴν ἐπιτόπιον μελέτην περὶ τῶν ἀναγκῶν κ' ἐν γένει τῆς διοργανώσεως τῆς τακτικῆς λειτουργίας τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰρημένων Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ὡς καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως τοῦ προσληφθησομένου διὰ διαγωνισμοῦ ἑτέρου χειρουργοῦ ἐν τοῖς Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήμασιν.

Γινώσκουσα δὲ καλῶς τὰ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν τούτων τοῦ Γένους Καθιδρυμάτων ἀγαθὰ Ὑμῶν αἰσθήματα, ἔλαβε τὸ θάρρος, ὅπως ὀνομάσῃ Ὑμᾶς μέλος τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐπιστημονικῆς Ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης οὕτως ἐξ ὑμῶν καὶ τῶν ἐξοχωτάτων ἰατρῶν Κυρίων

Ἀλεξάνδρου Ζωηροῦ Πασᾶ

Μιχαὴλ Ψαλίδα

Δημητρίου Εὐθυβούλη

καὶ τοῦ Ἐφόρου ἰατροῦ Ἐξοχωτάτου Κυρίου Σιώτη.

Ἑπομένως ἡ Ἐφορεία παρακαλεῖ Ὑμᾶς θερμῶς ὅπως ἀποδεχόμενος τὸν διορισμὸν τοῦτον χάριν τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων συνεννοηθῆτε μετὰ τῶν εἰρημένων συναδέλφων Ὑμῶν καὶ ἐπιληφθῆτε τοῦ ἔργου τούτου, μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὁποίου διὰ γραπτῆς ἀπὸ κοινοῦ Ἐκθέσεως εὐαρεστηθῆτε νὰ διατυπώσητε τὸ πόρισμα τῆς γενησομένης μελέτης διὰ τὰ περαιτέρω.

Εὐχαριστοῦσα δ' ὑμᾶς ἐκ τῶν προτέρων ἡ Ἐφορία διατελεῖ μετ' ἄκρας τιμῆς καὶ ὑπολήψεως

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς — Ὁ Πρόεδρος

(Υπ.) ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ — (Υπ.) † *Ὁ Προύσης* ΝΑΘΑΝΑΗΛ

Τ. Σ.

Ὅμοιαι ἐπιστολαὶ ἐστάλησαν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Συναδέλφους.

Α. Κ.

8.

Σεβασμιώτατε,

Συνελθόντες δὶς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Ε. τοῦ Α. Ζωηροῦ Πασσᾶ,

καθ' ἣν ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τῆς Σ. Ἐφορείας τῶν Ἐθ. Φιλ. Καταστημάτων, ὅπως μελετήσωμεν τὰς ἀνάγκας καὶ ἐν γένει τὴν διοργάνωσιν τῆς τακτικῆς λειτουργίας τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν εἰρημένων Φιλανθ. Καταστημάτων, ὡς καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως τοῦ προσληφθησομένου ἑτέρου χειρουργοῦ, μετὰ πολλῶν σκέψεων ἀνταλλαγήν, κατελήξαμεν ὁμοφώνως εἰς τὰ παρὰ πόδας συμπεράσματα, ἅτινα καὶ θεωροῦμεν ὡς θεμελιώδεις ἀρχὰς πρὸς ἀπρόσκοπτον πορείαν τῆς ἰατρικῆς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Νοσοκομείῳ ὑπηρεσίας.

Αον. Ὅπως ἕκαστος τῶν ἀρχηγῶν τοῦ παθολογικοῦ τμήματος (ἐξωτερικῶν ἰατρῶν) ἔχῃ ἀνὰ ἕνα ἴδιον ἐσωτερικὸν βοηθόν.

Βον. Ὅπως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ φρενολογικοῦ τμήματος ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸς πλέωνας τοῦ ἑνὸς ἐσωτερικοὺς βοηθούς, βαθμηδὸν προσλαμβανομένους, ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν περιθαλπομένων φρενοβλαβῶν.

Γον. Ὅπως ἕκαστος ἀρχηγὸς χειρουργικοῦ τμήματος ἔχῃ ἀνὰ τρεῖς ἐσωτερικοὺς βοηθούς, ὧν ὁ εἷς ἀνώτερος μὲ τὸν τίτλον Ὑποχειρουργοῦ (chef de Clinique), οἱ δὲ δύο ἄλλοι ἁπλοῖ βοηθοί.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄμεσος τῶν θεμελιωδῶν τούτων ἀρχῶν, ἐφαρμογή, δύναται δι' ἕνα ἢ ἄλλον λόγον νὰ προσκόψῃ, προτείνομεν ὅπως ἀμέσως καὶ ἀπαραιτήτως ἡ Ἐφορία προβῇ.

α'. Εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν βοηθῶν τοῦ παθολογικοῦ τμήματος, προσλαμβάνουσα δύο ἔτι τοιούτους, ἵνα ἕκαστος τῶν ἰατρῶν ἔχει καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ βοηθόν.

β'. Νὰ καταρτισθῇ τελεία χειρουργικὴ κλινικὴ ἔχουσα ὡς ἀρχηγὸν τὸν διὰ διαγωνισμοῦ προσληφθησόμενον ἕτερον χειρουργὸν μεθ' ἑνὸς ἐσωτερικοῦ ὑποχειρουργοῦ καὶ δύω ἢ τοὐλάχιστον κατὰ τὸ παρὸν καὶ προσωρινῶς, ἑνὸς δευτέρου ἐσωτερικοῦ βοηθοῦ.

Ὁ ὑποχειρουργὸς οὗτος δέον νὰ ἔχῃ προσόντα ἐπιστημονικὰ τοιαῦτα, ὥστε ὄχι μόνον ἀποτελεσματικῶς νὰ βοηθῇ τοὺς ἀρχηγούς, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἐπείγουσαν ἐγχείρησιν ἐπιτυχῶς νὰ δύναται νὰ ἐκτελῇ, καὶ ἐκείνους ἀναπληρῶν ἐλλεί-

ποντας, νὰ φέρῃ τὴν εὐθύνην τοῦ ὅλου χειρουργικοῦ τμήματος· ἐφ' ᾧ κρίνομεν νὰ ἐκλεγῇ οὗτος ἢ μεταξὺ τῶν ἐπιλαχόντων ἢ, ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως αὐτῶν, διὰ νέου ἐπὶ τούτῳ διαγωνισμοῦ.

γ'. Νὰ διατηρηθῇ ἡ νῦν ὑπάρχουσα χειρουργικὴ κλινικὴ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διὰ μακρᾶς πείρας δεδοκιμασμένου ἀρχηγοῦ αὐτῆς, μετὰ τοῦ ὑπάρχοντος βοηθοῦ του, πρὸς θεραπείαν τῶν χρονίων χειρουργικῶν παθήσεων.

Προτείνοντες τό γε νῦν τὰ μέτρα ταῦτα ὧν τινων τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν καὶ ἐκτέλεσιν θεωροῦμεν ἀπαραιτήτως ἐπιβαλλομένην, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ὑποβάλωμεν τῇ Σεβαστῇ Ἐφορείᾳ πλήρη καὶ λεπτομερῆ μελέτην περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν ἰατρικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Νοσοκομείου ζητημάτων, μετὰ σχεδίου ἀναθεωρήσεως τῶν κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ διέποντος τὸ ἡμέτερον Νοσοκομεῖον κανονισμοῦ, ἅτινα ὡς ἄμεσον ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν εἰρημένην ὑπηρεσίαν κατ' ἀνάγκην δέον νὰ τροποποιηθῶσιν.

Ἀσπαζόμενοι εὐσεβάστως τὴν δεξιὰν Ὑμῶν, διατελοῦμεν τῆς Υ. Σεβασμιότητος, τέκνα πνευματικὰ

(Ὑπ.) *Α. Ζωηρὸς*
» *Α. Καμπούρογλους*
» *Μ. Ψαλλίδας*
» *Δ. Εὐθυβούλης*
» *Ι. Σιώτης*

Πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα
τὸν Ἅγιον Προύσης κτλ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 6 Ἰουνίου 1902.

Θ.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 8 Ἰουνίου 1902

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Ἀλέξανδρον Ζωηρὸν Πασᾶ,
πρόεδρον τῆς Ὀργανωτικῆς ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς
τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα.

Ἐξοχώτατε!

Ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων κατὰ τὴν χθεσινὴν αὐτῆς συν-

εδρίαν ἔλαβεν εὐχαρίστως ὑπὸ σημείωσιν δήλωσιν τοῦ Ἐφόρου ἰατροῦ Κυρίου Ἰω. Σιώτη καθ' ἣν ἡ ἐκ τῆς Ὑμ. Ἐξοχότητος καὶ τῶν Ἐξοχωτάτων ἰατρῶν Κυρίων Α. Καμπούρογλου, Μ. Ψαλίδα, Δ. Εὐθυβούλη καὶ τοῦ εἰρημένου Ἐφόρου ἰατροῦ ἀποτελουμένη Ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς τακτικῆς λειτουργίας τῶν διαφόρων ἰατρικῶν κλάδων τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, ἐπελήφθη τοῦ ἔργου αὐτῆς μετ' ἀκραιφνοῦς καὶ παραδειγματικοῦ ζήλου, συνελθοῦσα ἐν διαφόροις συνεδρίαις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Ὑμ. Ἐξοχότητος, σπεύδει δ' ὅπως ἐκφράσῃ τῇ τε Ὑμ. Ἐξοχότητι, ὑπ' ὄψιν ἔχουσα καὶ τὴν ἀπὸ 24 παρελθόντος Μαΐου εὐγενῆ ἐπιστολὴν Αὐτῆς, καὶ δι' Αὐτῆς πρὸς πάντα τὰ ἐρίτιμα καὶ σεβαστὰ μέλη τῆς Ὑμετέρας Ἐπιτροπῆς τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς ἐξ ὀνόματος τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἐπὶ τῇ προθύμῳ ἀποδοχῇ τῆς αἰτήσεώς της.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω συνεδρίαν τῆς Ἐφορείας ἀνεγνώσθη καὶ ἡ ἀπὸ 6 τρ. μηνὸς Ἰουνίου ἐπιστολὴ τῆς ἐριτίμου Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς διαλαμβάνουσα τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ συμπεράσματα εἰς ἃ καταλήγει ἡ πολύτιμος μελέτη αὐτῆς, ἅμα δὲ καὶ τὴν ζητηθεῖσαν γνωμοδότησιν αὐτῆς περὶ τοῦ ὁρισμοῦ τῆς θέσεως τοῦ μέλλοντος νὰ προσληφθῇ διὰ διαγωνισμοῦ ἑτέρου χειρουργοῦ τῶν Φιλ. Καταστημάτων, καθ' ἣν οὗτος πρέπει νὰ ἦναι ἀρχηγὸς τῆς καταρτισθησομένης τελείας χειρουργικῆς κλινικῆς, διατηρουμένης τῆς νῦν ὑπαρχούσης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ διὰ μακρᾶς πείρας δεδοκιμασμένου ἀρχηγοῦ αὐτῆς μετὰ τοῦ ὑπάρχοντος βοηθοῦ του πρὸς θεραπείαν τῶν χρονίων χειρουργικῶν παθήσεων.

Εἰς ἀπάντησιν ἡ Ἐφορία φέρει εἰς γνῶσιν ὑμῶν, ὅτι εἶναι σύμφωνος καὶ παραδέχεται καθ' ὁλοκληρίαν τὴν Ὑμετέραν πρότασιν, δι' ἧς ὁρίζεται κατὰ τὴν ἄνω ἔννοιαν ἡ θέσις τοῦ μέλλοντος νὰ προσληφθῇ διὰ διαγωνισμοῦ χειρουργοῦ ὡς ἀρχηγοῦ τῆς νέας χειρουργικῆς κλινικῆς. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς προσλήψεως νέων βοηθῶν ἰατρῶν ἐν τῇ ἐνεργῷ ὑπηρεσίᾳ τῶν Φιλ. Καταστημάτων, ἡ Ἐφορία ἐπιφυλάσσεται ὅπως μετὰ τὴν ἐκπόνησιν τῆς πλήρους καὶ λε-

πτομεροῦς μελέτης περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν ἰατρικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἡμετέρου Ἐθν. Νοσοκομείου ζητημάτων, περὶ ἧς ἀναφέρει ἡ Ὑμετέρα ἐπιστολή, ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ πρακτέου ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ, τῇ ἀπαιτουμένῃ ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει τῶν Σ. Πατριαρχείων συνῳδὰ τῷ Κανονισμῷ.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Ἐφορία ἀποστέλλουσα ἐπὶ ἐπιστροφῇ συνημμένως τῇ παρούσῃ της τὰ ἀκόλουθα σχετικὰ πρὸς τὰς Ὑμετέρας μελέτας ἔγγραφα, ἤτοι :

Ἔκθεσιν τῶν τριῶν παθολόγων ἰατρῶν τοῦ Νοσοκομείου Κυρίων Δ. Δ. Μελαχροινοῦ, Α. Χρηστίδου καὶ Δ. Εὐελπίδου περὶ διαφόρων ἀναγκῶν τῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων.

Κεκλεισμένον φάκελλον τοῦ ἐκ τῶν ὑποψηφίων ἰατρῶν κ. Α. Ἀντίπα κατὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ γενικοῦ Γραφείου τῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων ὅπως ἡ ὑμετέρα ἐπιτροπὴ λάβῃ γνῶσιν τῶν ἐν αὐτῷ ἐγγράφων, καὶ

Αἰτήσεις τοῦ ἰατροῦ κ. Γεωργίου Λουσταμπάνη καὶ τοῦ τετραετοῦς φοιτητοῦ τῆς ἰατρικῆς κ. Π. Ἀνθοπούλου, ἀμφοτέρων προσφερομένων, ὅπως ἐργασθῶσι δωρεὰν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Νοσοκομείῳ. καὶ παρακαλοῦσα Ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενος ἐπιληφθῆτε καὶ τῆς μελέτης καί τινων ἄλλων ζητημάτων ἀφορώντων τὰ Φιλ. Καταστήματα, οἷα ἡ ὑπὸ τοῦ 54ου ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῶν προβλεπομένη ἐπὶ τόπου ἐξέτασις τῆς Καταστάσεως τῶν φρενοβλαβῶν καὶ ἡ πρόσληψις καταλλήλου πτυχιούχου φαρμακοποιοῦ, περὶ τῶν ὁποίων ζητημάτων ὁ Ἔφορος ἰατρὸς Κύριος Ἰω. Σιώτης θέλει ὑποβάλει ὑμῖν σκέψεις τινὰς τῆς Ἐφορίας, διατελεῖ μετὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐργαζομένης ἐπιτροπῆς ἄκρας ὑπολήψεως αὐτῆς καὶ τιμῆς.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
(Ὑπ.) ΣΤ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

Ὁ Πρόεδρος
(Ὑπ.) † Ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗΛ

(Τ. Σ.)

Ἐν ἄλλοις λόγοις ἡ Σ. Ἐφορεία ἐπανέρχεται εἰς τὴν προσφιλῆ Αὐτῆς ἀπόφασιν τοῦ διορισμοῦ ἀρχηγοῦ τῶν νέων κτιρίων ὅστις, ὑποτακτικῶν μὴ

ὑπαρχόντων, θὰ ἦρχε τῶν τεσσάρων τοίχων καὶ θὰ ἦτο Ναύαρχος κυβερνῶν στόλον τῆς Ἑλβετικῆς Δημοκρατίας, λησμονεῖ δ' ὅτι συνεπείᾳ τῆς ἀνακληθείσης ἀσκόπου ἐκείνης ἀποφάσεως διωρίσθη ἡ Ἐπιτροπὴ πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ.

Κατὰ συνέπειαν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπηύθυνε τῇ Σ. Ἐφορείᾳ τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν.

Α. Κ.

10.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 17 Ἰουνίου 1902

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα τὸν Ἅγιον Προύσης Κύριον Κύριον Ναθαναήλ, Πρόεδρον τῆς Ἐφορίας τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα

Σεβασμιώτατε !

Ἡ Ἐπιτροπὴ λαβοῦσα γνῶσιν τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8 Ἰουνίου, ἐ. ἔ., ἐπιστολῆς τῆς Σ. Ἐφορίας, σπεύδει νὰ ἐκφράσῃ τὰς εὐχαριστίας αὐτῆς διὰ τὰ εὐμενῆ αἰσθήματα τὰ δι' αὐτῆς ἐκδηλούμενα πρὸς τὴν Ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπήν, ἀφ' ἑτέρου ὅμως δὲν δύναται νὰ μὴ ἐκφράσῃ τὴν βαθεῖαν αὐτῆς λύπην, διότι βλέπει ὅτι ἐν τῇ ἀπαρχῇ αὐτῇ τῶν ἐργασιῶν της ἡ Ἐπιτροπὴ εὑρίσκεται εἰς παντελῆ διάστασιν πρὸς τὴν Σ. Ἐφορείαν ἐπὶ ζητημάτων, ἅτινα ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὡς θεμελιώδεις ἀρχάς.

Οὕτω, π. χ., ἡ Σ. Ἐφορία δηλοῖ ἐν τῇ ἐπιστολῇ της ἐπιφύλαξίν τινα εἰς τὸ ζήτημα τῶν βοηθῶν, ὅπερ ἡ Ἐπιτροπὴ θεωρεῖ ὡς βάσιν τῶν ἀπαραιτήτων ἐπὶ τὰ βελτίω μεταρρυθμίσεων τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας.

Τούτων ἕνεκεν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναγκάζεται μὲ λύπην της νὰ δηλώσῃ ὅτι ἀφοῦ ἡ Σ. Ἐφορία δὲν παραδέχεται τὰς ἀρχάς, ἃς ἐν τῇ ἀπὸ 6 Ἰουνίου, ἐ. ἔ., πρὸς τὴν Σ. Ἐφορίαν ἐπιστολῇ αὐτῆς ἐξέθηκεν, ἥ τε μέχρι τοῦδε γενομένη

καθὼς καὶ πᾶσα περαιτέρω ἐργασία τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καθίσταται περιττή.

Ἀσπαζόμενοι εὐσεβάστως τὴν δεξιὰν Ὑμῶν, διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος τέκνα πνευματικά.

Ὁ Πρόεδρος
(Υπ.) *Α. Ζωηρὸς*

Τὰ μέλη
(Υπ.) *Α. Καμπούρογλου*
» *Δ. Εὐθυβούλης*
» *Μ. Ψαλίδας*
» *Ἰω. Σιώτης*

Μετὰ τὴν ἄνω ἐπιστολὴν ἐπηκολούθησαν προφορικαὶ διαπραγματεύσεις, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὴν ἐντελῆ παραδοχὴν ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας τῶν ἀρχῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εἰς τὴν ὑπογραφὴν τοῦ κατωτέρω πρωτοκόλλου, ὅπερ ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκτὸς τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου αὐτῆς κωλυθέντος, ὑπηγορεύθη ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Ἐφορείας τῇ 28 Ἰουνίου 1902 ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸν γραμματέα τῆς Σ. Ἐφορείας, ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, κατεχωρήθη δ' ἐν τῷ πρακτικῷ τῆς Συνεδρίας τῆς Σ. Ἐφορείας τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας

Α. Κ.

11.

Τὸ Πρωτόκολλον τῆς 28 Ἰουνίου 1902.

Μετὰ τὴν δήλωσιν ὅτι ἡ Σ. Ἐφορεία συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὰς ὑπὸ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς τεθείσας ἀρχὰς καὶ ἀποδέχεται αὐτὰς πρὸς διοργάνωσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἐθνικοῦ Νοσοκομείου, ἐγένοντο ἐξ ὀνόματος τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς αἱ ἑξῆς προτάσεις πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διὰ τῆς ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1902 ἐπιστολῆς αὐτῆς ὑποβληθεισῶν καὶ ἀποδεκτῶν γενομένων ἀρχῶν.

Αον Ἐπὶ τοῦ Χειρουργικοῦ Τμήματος

1. Ἕνεκα τῆς ἀπὸ ἐτῶν ὑπηρεσίας καὶ τῆς μακρᾶς πείρας τοῦ νῦν ἀρχηγοῦ διατηρεῖται οὗτος ὡς πρῶτος χειρουργὸς ἐξωτερικός, μετὰ τοῦ ὑπάρχοντος δευτέρου ἐσωτερικοῦ ἰατροῦ βοηθοῦ του, διὰ τὸν κλάδον τῶν χρονίων χειρουργικῶν νοσημάτων.

2. Διορίζονται ἀμέσως διὰ διαγωνισμοῦ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κλάδου τῶν ἐν γένει (ἐκτὸς τῶν χρονίων) χειρουργικῶν νοσημάτων εἷς πρῶτος χειρουργός, ἐξωτερικός· εἷς ὕπαρχος (ὑποχειρουργός, οὗ τὰ προσόντα καὶ καθήκοντα ὁρίζονται ἐν τῷ ἐκπονουμένῳ Κανονισμῷ) ἐσωτερικὸς καὶ εἷς βοηθός, ἐσωτερικὸς ἰατρός.

3. Ἐν περιπτώσει χηρεύσεως τῆς θέσεως τοῦ πρώτου χειρουργοῦ τοῦ ἑτέρου τῶν δύο κλάδων (τοῦ τῶν χρονίων χειρουργικῶν νοσημάτων) νὰ μὴ πληρωθῇ ἡ θέσις, ὁ δ' ὀρφανεύσας βοηθὸς νὰ προστεθῇ τῷ βοηθῷ τοῦ ἄλλου κλάδου (τῶν ἐν γένει χειρουργικῶν νοσημάτων) συμπληρουμένης οὕτω τελείας χειρουργικῆς ταξιαρχίας καὶ ἀποτελουμένης (κατὰ τὰς ὑπὸ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς τεθείσας ἀρχὰς) ἐξ ἑνὸς πρώτου χειρουργοῦ ἐξωτερικοῦ, ἑνὸς ὑποχειρουργοῦ, ἐσωτερικοῦ καὶ δύο βοηθῶν, ἐσωτερικῶν. Ἡ τελεία αὕτη ταξιαρχία θ' ἀναλόβῃ τότε ὅλους τοὺς χειρουργικοὺς ἀρρώστους, τῶν δύο κλάδων συγχωνευομένων εἰς ἓν καὶ μόνον τμῆμα.

4. Ἐὰν ἐν τῷ μέλλοντι αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν χειρουργικῶν ἀρρώστων ὥστε, κατὰ τὰ ἐν τῷ νῦν ἐκπονουμένῳ κανονισμῷ ὁριζόμενα καὶ κατὰ τὴν γνώμην εἰδικῆς ἰατρικῆς ἐπιτροπείας ἐξ ἐγκρίτων ὁμογενῶν ἰατρῶν, νὰ μὴ ἐπαρκῇ πλέον ἡ ταξιαρχία αὕτη πρὸς θεραπείαν ὅλων τῶν χειρουργικῶν ἀρρώστων, τότε νὰ διαιρεθῇ τὸ χειρουργικὸν τμῆμα. Καὶ ἂν μὲν κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἀναφερομένης ἰατρικῆς ἐπιτροπείας κριθῇ ἀναγκαία, ἕνεκα τοῦ εἴδους τῶν ἀρρώστων ἡ ἵδρυσις δευτέρου τμήματος τῆς καθόλου χειρουργίας καὶ ἱδρυθῇ τοιοῦτο, νὰ διορισθῇ δευτέρα χειρουργικὴ ταξιαρχία, ἀνεξάρτητος τῆς πρώτης καὶ ἀποτελουμένη καὶ αὕτη ἐπίσης ἐξ ἑνὸς πρώτου χειρουργοῦ, ἐξωτερικοῦ, ἑνὸς ὑποχειρουργοῦ, ἐσωτερικοῦ, καὶ δύο βοηθῶν, ἐσωτερικῶν. Ἂν ὅμως ἡ ἰατρικὴ ἐπιτροπεία κρίνῃ ἐπαρκῆ τὴν κατὰ κλάδους, ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν νόσων, διαίρεσιν τοῦ τμήματος, τότε νὰ διορισθῶσι, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἐκπονουμένῳ κα-

νονισμῷ προβλεπόμενα, εἷς ἢ περισσότεροι, εἰδικοὶ πρῶτοι, ἐξωτερικοὶ ἰατροί ἕκαστος μεθ' ἑνὸς βοηθοῦ, ἐσωτερικοῦ, ἰατροῦ.

5. Ὡς ὑποχειρουργός, ἐσωτερικός, διορισθήσεται (ἐὰν δεχθῇ) εἷς ἐκ τῶν ἐπιλαχόντων τοῦ γῦν πρὸς ἐκλογὴν ἑνὸς πρώτου, ἐξωτερικοῦ, χειρουργοῦ τελουμένου διαγωνισμοῦ. Ἂν οὐδεὶς τούτων δεχθῇ, προκηρυχθήσεται ἀμέσως νέος διαγωνισμὸς πρὸς πλήρωσιν τῆς θέσεως τοῦ ὑποχειρουργοῦ.

6. Ἂν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἰατρὸς κεκτημένος τὰ δέοντα προσόντα διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἐσωτερικοῦ ὑποχειρουργοῦ, λόγῳ ὅτι ἡ θέσις συνεπάγεται τὸν ἐντελῆ περιορισμὸν ἐν τῷ νοσοκομείῳ, τότε ἀντὶ ἑνὸς ὑποχειρουργοῦ, καὶ ἑνὸς βοηθοῦ ἀμφοτέρων ἐσωτερικῶν, νὰ γείνῃ ἀπαίτησις προσλήψεως δύο ὑποχειρουργῶν, εἰς οὓς ἐπιτραπήσεται ἡ ἐναλλαξ ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν, μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προϊούσης ὑπηρεσίας των, ἔξοδος. Ἂν καὶ τοῦτο ἀποτύχῃ, ν' ἀνατεθῇ τῇ διοργανωτικῇ ἐπιτροπῇ ὅπως ἐξεύρῃ καὶ προτείνῃ τῇ Σ. Ἐφορίᾳ ἄλλην λύσιν.

7. Ὁ νέος βοηθὸς διορισθήσεται διὰ διαγωνισμοῦ συνφδὰ τῷ Κανονισμῷ.

Βον Ἐπὶ τοῦ Παθολογικοῦ Τμήματος.

1. Σὺν τῷ χρόνῳ νὰ διορισθῶσι δύο ἔτι δεύτεροι ἐσωτερικοὶ ἰατροί, ὥστε ν' ἀποκτήσῃ ἕκαστος τῶν ὑπαρχόντων τριῶν πρώτων ἐξωτερικῶν παθολόγων ἰατρῶν τὸν ἀναγκαῖον αὐτῷ δεύτερον, ἐσωτερικὸν, ἰατρόν.

2. Πρὶν συμπληρωθῶσιν αἱ νῦν ὑπάρχουσαι τρεῖς παθολογικαὶ ταξιαρχίαι διὰ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἀναφερομένων δύο δευτέρων, ἐσωτερικῶν ἰατρῶν, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ διορισθῇ ἄλλος πρῶτος ἐξωτερικὸς παθολόγος ἰατρός.

3. Ἂν μετὰ τὴν ἄνω ὁριζομένην συμπλήρωσιν τῶν ὑπαρχουσῶν τριῶν ταξιαρχιῶν, παραστῇ ἀνάγκη ἰδρύσεως νέας παθολογικῆς ταξιαρχίας πάντοτε σὺν τῷ πρώτῳ, ἐξωτερικῷ, παθολόγῳ ἰατρῷ νὰ διορίζηται δεύτερος, ἐσωτερικὸς, ἰατρός, ὅπως τηρηθῇ ἡ ἀρχὴ ὅτι ἑκάστῳ πρώτῳ, ἐξωτερικῷ, παθολόγῳ ἰατρῷ ἀναγκαίως εἷς δεύτερος, ἐσωτερικὸς ἰατρὸς βοηθός.

Τῶν ἄνω ὁμοφώνως ἀποδεκτῶν γενομένων παρεκλήθη ἡ Ὀργανωτικὴ Ἰα-

τρικὴ ἐπιτροπὴ ὅπως ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκπόνησιν τῶν σχετικῶν κεφαλαίων τοῦ Κανονισμοῦ καὶ προβῇ εἰς τὴν ὡς τάχιον τέλεσιν τοῦ προκηρυχθέντος διαγωνισμοῦ.

12.

Ἐν Γαλατᾷ 18 Δεκεμβρίου 1902.

Ἀριθμ. $\frac{\text{Πρωτ. } 2879}{\text{Διεκπ. } 1057}$

Τῷ Φιλογενεστάτῳ Κυρίῳ Θεοδώρῳ Α. Μαυρογορδάτῳ

Ἐνταῦθα

Ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων μετ' ἄκρας εὐγνωμοσύνης καὶ συγκινήσεως ἔλαβε γνῶσιν τῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην προφορικῆς ὑμῶν ἀνακοινώσεως, καθ' ἣν ἐπιθυμοῦντες ὅπως προσέλθητε ἀρωγὸς εἰς τὰ ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῆς Φιλ. Καταστήματα, πρὸς τελείαν ἀναδιοργάνωσιν ὄχι μόνον τῆς χειρουργικῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ὑπὲρ ἧς ἱδρύσατε τὸ εἰς μνήμην τοῦ ἀοιδίμου πατρὸς ὑμῶν Ἀμβροσίου Ἀσηπτικὸν Ἐγχειρητήριον, ἀλλὰ καὶ ἁπάσης τῆς ἐν γένει ἰατρικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας, συμφώνως πρὸς τὰς προτάσεις τῆς ἐριτίμου Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀναλαμβάνετε νὰ χορηγῆτε πρὸς αὐτὰ ἐπὶ τριετίαν δεκάλιρον κατὰ μῆνα χορηγείαν.

Ἡ Ἐφορία, Φιλογενέστατε Κύριε, εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν ὅπως γνωρίσῃ ὑμῖν, ὅτι ἅπασαι αἱ προτάσεις τῆς ἄνω εἰρημένης ἐριτίμου ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξετελέσθησαν κατὰ γράμμα καὶ εἰς μὲν τὸ χειρουργικὸν τμῆμα κατηρτίσθη τελεία χειρουργικὴ ταξιαρχία ἀποτελουμένη ἀπὸ τὸν χειρουργὸν κ. Τ. Σγουρδαῖον, δύο ὑποχειρουργοὺς τοὺς κ. κ. Κ. Πανάδην καὶ Γ. Σώτροπαν καὶ ἕνα ἐσωτερικὸν ἰατρὸν τὸν κ. Μ. Λούκαν, εἰς δὲ τοὺς 3 παθολόγους κ. κ. Α. Μελαχροινόν, Δ. Εὐελπίδην καὶ Α. Χρηστίδην καὶ τὸν φρενολόγον κ. Σ. Ἀποστολίδην ἐδόθησαν ἀνὰ εἷς ἐσωτερικὸς ἰατρὸς ἤτοι οἱ κ. κ. Γ. Τσιράγγελος, Δ. Δρακόπουλος, Τ. Λαμποβιτιάδης καὶ Φ. Στυλιανίδης, συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους καὶ τὰς προτάσεις τῆς εἰρημένης ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τ' ἀνωτέρω φέρουσα εἰς γνῶσιν ὑμῶν ἡ Ἐφορία σπεύδει, ὅπως ἐκφράσῃ ὑμῖν ἅπαξ ἔτι, ἐξ ὀνόματος τῶν ὧν ἐφορεύει ἱερῶν τοῦ Γένους ἡμῶν καθιδρυμάτων, τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς, παρακαλοῦσα ἐπὶ τούτοις ἵνα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ δεχθῆτε καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξόχου ὑπολήψεως αὐτῆς καὶ τιμῆς, μεθ' ὧν διατελεῖ εὐγνωμονοῦσα.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
(Ὑπ.) Α. ΚΑΖΑΝΟΒΑΣ

Ὁ Πρόεδρος
(Ὑπ.) † Ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗΛ

13.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 23/5 Ἰανουαρίου 1903.

Πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
Ἐνταῦθα.

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν παραλαβὴν τῆς ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1902 καὶ ὑπ' ἀριθ. 2879/1057 ὑμετέρας ἐπιστολῆς, ἐξ ἧς ἐσημείωσα μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἀναδιοργάνωσιν ἅπασης ἐν γένει τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων.

Συνεπῶς, προβαίνω νὰ γνωρίσω ὑμῖν, ἀξιότιμοι Κύριοι, ὅτι τὴν ἐπὶ τριετίαν δεκάλιρον κατὰ μῆνα συνδρομήν, ἣν ἀναφέρετε ἐν τῇ ρηθείσῃ ἐπιστολῇ σας, ἀναλαμβάνω νὰ χορηγῶ εἰς τὰ ἐν λόγῳ Φιλανθρ. Καταστήματα, ἐνόσῳ, ἐννοεῖται, ἐξακολουθεῖ νὰ ἐφαρμόζηται κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμα τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τὰ ὑποδειχθέντα καὶ ἀποφασισθέντα ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Ἐφορίας τῶν Ἐθνικ. Φιλ. Καταστημάτων τῆς 28 Ἰουνίου 1902 π. ἔ.

Παρακαλῶ ὅθεν ὑμᾶς ὅπως τὴν 2 Ἰανουαρίου καὶ 1 Ἰουλίου ἑκάστου ἔτους φροντίζητε νὰ μοὶ παρουσιάζωνται πρὸς πληρωμὴν αἱ δέουσαι τακτικαὶ ἐπὶ τούτῳ ἀποδείξεις ἐκ Λιρῶν Ὀθωμανικῶν 60 ἑκάστη, καὶ τοῦτο μέχρι τῆς λήξεως τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρ' ἐμοῦ ταχθείσης τριετοῦς διορίας.

Διατελῶ μετὰ πλείστης ὑπολήψεως

(Ὑπογρ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

14.

Τὸ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας δημιουργηθὲν κωμικὸν ἐπεισόδιον τοῦ ζητήματος.

Α. Κ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 30/12 Φεβρουαρίου 1903.

Πρὸς τὴν Ἐφορίαν
τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.
Ἐνταῦθα.

Ἀξιότιμοι Κύριοι,

Ἐν τῇ ἐγχωρίῳ ἐφημερίδι «Ταχυδρόμος» ἀνέγνων χθὲς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 161 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. εἰδοποίησιν τῆς Διευθύνσεως τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων, πραγματευομένην περὶ προσλήψεως δυνάμει διαγωνισμοῦ τεσσάρων ἐσωτερικῶν βοηθῶν (ἰατρῶν) κτλ. κτλ.

Ἤ ὡς εἴρηται εἰδοποίησις οὐκ ὀλίγην ἐπροξένησέ μοι ἀπορίαν. Καὶ τῳόντι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2879/1057 πρός με ἐπιστολῆς σας τῆς 18 Δεκεμβρίου 1902, καταγορηματικῶς μοὶ ἐδηλώσατε ὅτι ἅπασαι αἱ προτάσεις τῆς ἐριτίμου ὀργανωτικῆς ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς εἶχον ἤδη ἐκτελεσθῇ **κατὰ γράμμα,** μοὶ ἀνακοινοῦτε δὲ μάλιστα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἤδη προσληφθέντων βοηθῶν ἰατρῶν. Ἤ ὡς εἴρηται ἐπιστολή σας τῆς 18 Δεκεμβρίου 1902 σχετίζεται **μὲ** τὴν ἀπάντησίν μου τῆς 23 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὡς **καὶ μὲ τὴν νεωτέραν γραφήν** σας τῆς 13 Ἰανουαρίου 1903 ὑπ' ἀριθ. 79/36 τὸ δὲ σύνολον τῶν τριῶν τούτων γραφῶν ἐπέχει, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, θέσιν συμφωνητικοῦ μεταξὺ ὑμῶν **καὶ** ἐμοῦ. Ἀνεπίδεκτον ὅθεν συζητήσεως τυγχάνει ὅτι ἔχω κεκτημένον τὸ δικαίωμα νὰ παρακολουθῶ τὰς ἀποφάσεις καὶ πράξεις τῆς Σεβαστῆς Ἐφορίας διὰ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ συμπεφωνημένων, καὶ τοῦτο ἀνεξαρτήτως τῆς θεωρίας τῆς καὶ εἰς ἁπλοῦν ἰδιώτην παρεχούσης τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἀφοῦ τὰ καθιδρύματα ἅτινα διαχειρίζεται ἡ Σεβαστὴ Ἐφορία εἰσὶν ***Ἐθνικά.***

Διὰ τοὺς ὡς ἄνωθι ἀναφερομένους λόγους προβαίνω νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ἀξιότιμοι κύριοι, ὅπως εὐαρεστούμενοι μοὶ γνωρίσητε, εἰς ἀπάντησιν, τί σημαίνει ἡ περὶ ἧς πρόκειται εἰδοποίησις τοῦ Γραφείου τῆς Σεβαστῆς Ἐφορίας. Τὸ μόνον συμπέρασμα εἰς ὅπερ, ἐξ ὑποθέσεως, καταλήγω ἐν σχέσει πρὸς τοὺς λόγους οἵτινες ὑπηγόρευσαν τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς εἶναι τὸ ἀκόλουθον : ἢ ὅτι οἱ προσληφθέντες βοηθοὶ ἰατροὶ (ὧν τὰ ὀνόματα μοὶ εἴχετε διακοινώσει) ἔθανον ἐν τῷ μεταξύ, ἢ ὅτι ὑπέβαλον ἐν σώματι τὴν παραίτησίν των, καὶ ὅτι, κατ' ἀκολουθίαν πρόκειται νῦν περὶ ἁπλῆς ἀντικαταστάσεως αὐτῶν. Ἐν τοσούτῳ τοιοῦτον τι (καὶ λυποῦμαι νὰ τὸ παρατηρήσω) δὲν ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐφημερίδι δημοσιευθείσης εἰδοποιήσεως τῆς Διευθύνσεως.

Ἐν τέλει, προσθέτω ὑμῖν ὅτι, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἐξετελέσθη ἁπλῶς ὁ τύπος τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ προστίθεται ἡ Σεβαστὴ Ἐφορία — συνεπὴς πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν ἣν ἀνέλαβε καὶ προνοοῦσα περὶ τῆς ὅσον ἔνεστι **ἐντελεστέρας περιθάλψεως τῶν πασχόντων** *— νὰ συμμορφωθῇ μεταγενεστέρως πρὸς ὅσα αὐτὴ αὕτη περὶ διαγωνισμοῦ ὥρισε (προβλεπόμενα συνάμα καὶ ὑπὸ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς) ἐπειδὴ ἐν τούτοις δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ βοηθοὶ ἰατροί, ὧν τὰ ὀνόματα μοὶ διακοινώσατε διὰ τῆς γραφῆς σας τὴν 18 Δεκεμβρίου 1902, θὰ ἐπιτύχωσι κατὰ τὸν διαγωνισμόν, παρακαλῶ ὑμᾶς ἀπὸ τοῦδε, ἀξιότιμοι κύριοι, ὅπως, ἐν καιρῷ, μοὶ κοινοποιήσητε τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιτυχόντων βοηθῶν, ὡς καὶ τὰ τῶν λοιπῶν ἰατρῶν τῶν παρεχόντων τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτῶν εἰς τὰ Ἐθν. Φιλ. Καταστήματα, ἐλπίζω δὲ ὅτι, καὶ πρὶν τούτου, θὰ εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ τιμήσητε δ' ἀπαντήσεώς σας.*

Διατελῶ μετὰ πλείστης ὑπολήψεως

(Ὑπογρ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

15.

Αἱ συνήθεις δικαιολογίαι τῆς Σ. Ἐφορείας.

Α. Κ.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 7 Φεβρουαρίου 1903.

Ἀριθμ. Πρωτ. 211 / Διεκπ. 136

Τῷ Φιλογενεστάτῳ Κυρίῳ Θ. Α. Μαυρογορδάτῳ

Ἐνταῦθα

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑμετέρας ἀπὸ 30/12 τρέχοντος, ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων φέρει εἰς γνῶσιν τῆς Υ. Ἐντιμότητος τὰ ἑξῆς :

Διὰ τῶν ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1902 καὶ 13 Ἰανουαρίου 1903 ἐπιστολῶν αὐτῆς ἡ Ἐφορία ἠννόει νὰ πληροφορήσῃ τὴν Υ. Ε. ὅτι αἱ θέσεις τῶν βοηθῶν ἰατρῶν, τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, συνεπληρώθησαν πᾶσαι καὶ ὅτι ἑπομένως τὸ κατάστημα λειτουργεῖ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Ὑμετέρας Ἐντιμότητος.

Ἀλλ' αἱ θέσεις αὗται συνεπληρώθησαν τότε ἄνευ διαγωνισμοῦ, τὸ μὲν διότι ἡ συμπλήρωσις αὐτῶν ἐπεβάλλετο κατεπειγόντως πρὸς ὁμαλὴν τοῦ νοσοκομείου λειτουργίαν, τὸ δὲ διότι οἱ πρόχειροι ὑποψήφιοι ἔφερον τὰ προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ κατάστασις αὕτη, ἂν καὶ πάντως ἀνελλιπὴς καὶ πληροῦσα κατ' οὐσίαν πᾶν ὅ,τι θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐπιθυμήσῃ ἐκ τοῦ διαγωνισμοῦ, ἦτο προσωρινή, ἡ Ἐφορία ἐνόμισε πρέπον ἐν εὐθέτῳ καιρῷ νὰ πληρώσῃ καὶ τὸν τύπον τοῦ διαγωνισμοῦ, διὰ τὴν τάξιν, καὶ ἰδοὺ πῶς ἡ ἡμετέρα Διεύθυνσις ἐδημοσίευσεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τὴν περὶ διαγωνισμοῦ 4 βοηθῶν ἰατρῶν εἰδοποίησιν.

Ἡ Ἐφορία πεποιθυῖα ὅτι θέλετε θεωρήσει ἐπαρκεῖς τὰς ἀνωτέρω ἐξηγήσεις . . . κτλ.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

(Ὑπ.) † Ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗΛ

κ. α. α. (Ὑπ.) . . . . .

16.

Ἀποκάλυψις τῆς ποιότητος τῶν συνήθων δικαιολογιῶν τῆς Σεβαστῆς Ἐφορείας.

Α. Κ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 13/26 Φεβρουαρίου 1903.

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Ἐφορίαν
τῶν Ἐθν. Φιλανθρπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα.

Σεβασμιώτατε Πρόεδρε,

Ἀξιότιμοι Κύριοι.

Χθὲς τὸ ἑσπέρας μοὶ περιῆλθεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 211/136 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7 τρέχοντος ὑμετέρα ἐπιστολή, εἰς ἣν καὶ προθύμως προβαίνω ν' ἀπαντήσω, ἐκφράζων ὑμῖν πλείονας ὅσας εὐχαριστίας δι' ἃς εὑηρεστήθητε νὰ μοὶ παρασχητε ἐπεξηγήσεις ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ ὑμῖν ζητήματος τῶν ἐσωτερικῶν βοηθῶν ἰατρῶν.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ περιεχόμενον τῆς ὡς εἴρηται γραφῆς σας, θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ, ἐλπίζω, ἀφ' ἑνὸς μὲν ν' ἀναφέρω ὅτι ἡ ὑμετέρα ἀπάντησις δὲν ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς πρὸς ἐκείνην ἣν ἐκ μέρους ὑμῶν ἀνέμενον, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ παρατηρήσω τὸ μὴ ὀρθὸν τῶν ἐν τῇ β' παραγράφῳ τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς ἀναφερομένων, ὅτι δηλαδὴ ἡ συμπλήρωσις τῶν βοηθῶν ἰατρῶν ἐγένετο κατ' ἀκολουθίαν τῆς ὑπ' ἐμοῦ ἐκφρασθείσης ἐπιθυμίας. Τοιαύτην ἐπιθυμίαν οὐδέποτε ἐξέφρασα διὰ τὸν λόγον ὅτι οὔτε ἐδικαιούμην οὔτε δικαιοῦμαι νὰ ἐκφράσω τοιαύτην. Ἄλλως τε, τοῦτο οὐδόλως συνᾴδει πρὸς ὅ,τι παρακατιὸν ἀναφέρετε, λέγοντες ὅτι ἡ συμπλήρωσις τῶν ἰατρῶν ἐπεβάλλετο κατεπειγόντως πρὸς ὁμαλὴν τοῦ Νοσοκομείου λειτουργίαν.

Ἀλλὰ πάντα ταῦτα οὐδεμίαν ἔχουσι σημασίαν. Τὸ οὐσιῶδες τοῦ ζητήματος

Ἔγγραφα περὶ Κανονισμοῦ.

17.

Μετὰ τὸ πρωτόκολλον τῆς 28 Ἰουνίου 1902 εἰργάσθη ἡ ὀργανωτικὴ ἰατρικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ὑπέβαλε τὸ ἔργον της διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς τῇ 7 Μαρτίου 1903. Ἡ Σ. Ἐφορεία ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς.

Α. Κ.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 20 Μαρτίου 1903.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Ἀλέξανδρον Ζωηρὸν Πασᾶ,
Πρόεδρον τῆς Ἐριτίμου ἰατρικῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς
τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων
κτλ. κτλ. κτλ.

Ἐνταῦθα

Ἀριθμ. Πρωτ. 564 / Διεκπ. 300

Ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων παραλαβοῦσα τὴν ἀποσταλεῖσαν αὐτῇ συνημμένην τῇ ὑπὸ χρονολογίαν 7 Μαρτίου τρέχοντος ἐπιστολῇ τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχότητος ἐργασίαν τῆς ὑπὸ τὴν Προεδρείαν Αὐτῆς Ἐριτίμου Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, θεωρεῖ καθῆκον αὐτῆς ὅπως ἐκφράσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ δι' Αὐτῆς πρὸς πάντα τὰ μέλη τῆς εἰρημένης Ἐριτίμου Ἐπιτροπῆς τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς διὰ τοὺς κόπους εἰς οὓς αὕτη ὑπεβλήθη χάριν τῶν ἱερῶν τοῦ Γένους ὑμῶν Καθιδρυμάτων.

Ἐπὶ δὲ τούτοις διατελεῖ μετ' ἄκρας τιμῆς καὶ ὑπολήψεως.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς — Ὁ Πρόεδρος

(Ὑπ.) ΣΤ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ — (Ὑπ.) † Ὁ Προύσης ΝΑΘΑΝΑΗΛ

τὸ καιρίαν προξενῆσάν μοι λύπην ἔγκειται εἰς ὅ,τι προσθέτετε, ὅτι δηλ. οἱ προσληφθέντες ἔφερον τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς θέσεως αὐτῶν. Δὲν νομίζω νὰ ἦναι τοῦτο ὀρθὸν ἀνεξαρέτως δι' ὅλους ἐκείνους ὧν τὰ ὀνόματα μοὶ διακοινώσατε διὰ τῆς ἀπὸ 18 Δεκεμβρίου 1902 γραφῆς σας. Ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι, ἂν οὐχὶ τρεῖς, βεβαίως ὅμως δύο ἐξ αὐτῶν, εἰσὶ μὲν τελειόφοιτοι, ἀλλ' ἄνευ διπλώματος. Γνωρίζω τοῦτο διότι μεταβὰς κατὰ τὴν 1/14 τρέχοντος εἰς τὰ Ἐθ. Φιλανθ. Καταστήματα, ἐπερώτησα ἐπὶ τοῦ προκειμένου αὐτοὺς τοὺς ἰδίους παρ' ὧν καὶ ἠρύσθην τὴν πληροφορίαν ταύτην. Καθὰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Νόμος ὁρίζει, οἱ στερούμενοι διπλώματος τελειόφοιτοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ φέρωσι τὸν τίτλον ἰατροῦ καὶ νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐπάγγελμά των· ἀνεπίδεκτον ὄθεν συζητήσεως τυγχάνει ὅτι οὗτοι δὲν κέκτηνται τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἐξ ἄλλου ἕτερος τῶν ἐσωτερικῶν ἰατρῶν εἶχε δώσει πρὸ καιροῦ, ὡς φαίνεται — καὶ ἐὰν δὲν ἀπατῶμαι — τὴν παραίτησίν του καὶ ἀνεχώρησε μάλιστα. Ἡ θέσις αὐτοῦ μένει οὕτω χηρεύουσα, πρόκειται ὅθεν περὶ ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ καὶ οὕτω συμπληροῦται ὁ ἀριθμὸς τῶν τεσσάρων, περὶ ὧν πραγματεύεται ἡ περὶ διαγωνισμοῦ εἰδοποίησίς σας.

Τὸ βέβαιον εἶναι — πέπεισμαι δὲ καὶ ὑμεῖς οἱ ἴδιοι θέλετε ἀναγνωρίσει — ὅτι δὲν ἔδει νὰ μοὶ ἀνακοινώσητε, ὅ,τι κυρίως μοὶ ἐγράψατε διὰ τῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 18 Δεκεμβρίου ὑπ' ἀριθ. 2879/1057. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εὑρίσκω ὅτι καλὸν καὶ φρόνιμον ἔσεται νὰ δοθῇ πέρας εἰς τὴν μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἐμοῦ ἀνταπόκρισιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, εὐγνωμονῶν δὲ ὑμῖν διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς τελευταίας παραγράφου τῆς ὡς ἄνω γραφῆς σας τῆς 7 τρέχοντος ὅπερ ὑπὸ καλὴν ἔλαβον σημείωσιν.

Διατελῶ μετὰ πλείστης ὅσης ὑπολήψεως

(Ὑπογ.) Θ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ

πλήρει συνειδήσει τῆς δυσκολίας τοῦ ἔργου, ὅπερ ἡ Ἀξιότιμος Ἐφορία ἀπήτει παρ' αὐτῶν. Δι' ὃ ἐπὶ πολὺ ἐδίστασαν, τοὐλάχιστον τινὲς ἐξ αὐτῶν, νὰ δεχθῶσι τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἐπὶ τέλους καίτοι γινώσκοντες τὸ ἄχαρι καὶ τὰς ἀκάνθας τοῦ ἔργου, ὑπείκοντες ὅμως εἰς τὴν πρὸς τὰ Ἐθνικὰ ταῦτα Καταστήματα στοργὴν καὶ εἰς ἐσκεμμένον πατριωτικὸν αἴσθημα ἀνέλαβον τὴν προτεινομένην ἐργασίαν.

Ἔθεσαν ὅμως ὡς ὅρον ἀμετάβλητον καὶ sine qua non ὅτι τὰ παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς προταθησόμενα μέτρα θέλουσι γίνει δεκτὰ καὶ θὰ ἐφαρμοσθῶσι, τὸ δὲ ἔργον αὐτῆς ἅπαξ περατωθὲν καὶ διαβιβασθὲν τῇ Ἀξιοτίμῳ Ἐφορίᾳ οὐδεμίαν θὰ ὑποστῇ διακύμανσιν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν συνήθων οὐδὲ τροποποίησιν ἢ μεταλλαγήν τινα.

Τὸν ὅρον τοῦτον ἀνεκοίνωσεν ὅ τε Πρόεδρος, ὃν ἐξελέξατο ἡ ἐπιτροπή, πρὸς τὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Πρόεδρον τῆς Ἐφορίας· ἀλλὰ καὶ τῇ Ἐφορίᾳ ἐν σώματι τὰ πρὸς αὐτὴν πρὸς συνεννόησιν μεταβάντα τρία μέλη τῆς ἐπιτροπῆς. Ἐγένετο οὗτος δεκτὸς παρὰ τῆς Ἀξιοτίμου Ἐφορίας καὶ ἐπῆλθε πλήρης συμφωνία, ὡς τοῦτο καταφαίνεται ἔκ τε τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐφορίας καὶ ἐκ τῆς διαμειφθείσης τότε ἀλληλογραφίας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη τότε τῆς ἐργασίας καὶ μετὰ πολλὰς συνεδρίας, μελέτας καὶ συζητήσεις περάνασα τὸ ἔργον αὐτῆς διεβίβασεν αὐτὸ τῇ Ἀξιοτίμῳ Ἐφορίᾳ, ἥτις λίαν φιλοφρόνως καὶ εὐμενῶς ἐτίμησε τὴν ἐπιτροπὴν διὰ τῆς ἐκφράσεως τῆς εὐαρεσκείας αὐτῆς.

Ἐσχάτως μέλη τινὰ τῆς συνεργασθείσης τότε Ἐπιτροπῆς, εἰς ὧν τὰς χεῖρας περιῆλθε τὸ ἔντυπον «σχέδιον» τοῦ πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὑποβληθέντος παρὰ τῆς Ἐφορίας τῶν Φιλ. Καταστημάτων νέου κανονισμοῦ, διεξελθόντες καὶ μελετήσαντες αὐτὸ παρετήρησαν ὅτι πολλαὶ ἐπηνέχθησαν παραλλαγαὶ εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπεξεργασθὲν ἔργον, οὗτινος εἶχον ἀντίγραφον. Τὴν παρατήρησιν αὐτὴν ἀνεκοίνωσαν καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς συνεργάτας αὐτῶν, οὗτοι δὲ συνελθόντες ἐπείσθησαν κατόπιν ἐξετάσεως καὶ ἀντιπαρα-

18.

Ἡ Ὀργανωτικὴ Ἰατρικὴ Ἐπιτροπὴ μαθοῦσα ὅτι ἐν τῷ ὑποβληθέντι τῷ Α. Ε. Μ. Συμβουλίῳ σχεδίῳ Κανονισμοῦ τὸ ἔργον αὐτῆς εἶχεν ἐντελῶς μεταβληθῇ, ἀπέτεινε τῇ Σ. Ἐφορείᾳ τὴν ἑξῆς ἔκθεσιν.

Α. Κ.

Τῇ Ἀξιοτίμῳ Ἐφορείᾳ τῶν ἐν Ἑπταπυργίῳ Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Σεβασμιώτατε !

Ἀξιότιμοι Κύριοι !

Κατὰ τὸ 1902 ἡ Ἀξιότιμος Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων παρεκάλεσε τοὺς ἐν τέλει τῆς παρούσης ὑπογεγραμμένους, νὰ ἀποτελέσωσιν Ἐπιτροπὴν ἥτις, ἀφοῦ μελετήσει τὸν τότε διέποντα τὰ προρρηθέντα Καταστήματα κανονισμὸν καὶ τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατάστασιν αὐτῶν ὡς καὶ τὰς ἀνάγκας συνάμα δὲ καὶ τὰς ἀπαιτουμένας πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν μεταρρυθμίσεις, νὰ ἐπεξεργασθῇ ἓν πλῆρες καὶ καλῶς ἐσκεμμένον καὶ ἐφαρμόσιμον Διάγραμμα ἀναδιοργανώσεως τῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Νοσοκομείου καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ Ἰατρο-θεραπευτικῆς ὑπηρεσίας ἐν ἁπάσῃ τῇ λεπτομερείᾳ αὐτῆς. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὤφειλε μετὰ τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου της νὰ διαβιβάσῃ αὐτὸ τῇ κυβερνώσῃ τὰ περὶ ὧν πρόκειται Καταστήματα Ἐφορίᾳ ὅπως αὕτη, μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐπικύρωσιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προβῇ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων.

Τὰ πρόσωπα, πρὸς ἃ ἡ Ἀξιότιμος Ἐφορία ἀπετάθη πρὸς σύστασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐπιτροπῆς, ἦσαν ἐκτὸς ἑνὸς τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν Ἰατρικοῦ μέλους τῆς Ἐφορίας, ὅλως ξένα καὶ ἄσχετα πρός τε τὴν Ἐφορίαν καὶ τὰ Καταστήματα, ἦσαν ὅμως ἐξ ἄλλου, ἅπαντα ἐν πλήρει γνώσει τῶν Νοσοκομειακῶν πραγμάτων καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῶν — ὁ εἷς μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἶχε διατελέσει καὶ ἐπὶ ἀρκετὰ ἔτη μέλος τῆς Ἐφορίας,— διετέλουν δὲ συνάμα ἐν

στάσεως τῶν δύο κειμένων ὅτι πράγματι πολλαί, εἰς πολλὰ μέρη τοῦ ἔργ Ἐπιτροπῆς ἐγένοντο μεταλλαγαί, ὧν τινες λίαν οὐσιώδεις.

Οἱ ἐνταῦθα ὑπογεγραμμένοι, συζητήσαντες τὸ πρᾶγμα, λαμβάνοντες ὄψει οὐχὶ μόνον ὅτι τοῦτο εἶναι ἀπορίας ἄξιον καὶ οὐδόλως σύμφωνον π εἰς τὰς παρομοίας περιστάσεις, ἐν ἁπάσαις ταῖς χώραις καὶ κοινωνίαις, ἃ καὶ παρ' ἡμῖν γιγνόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅτι διεθρυλήθη εἰς τὸ Δημόσιον ὅτι τὸ περὶ Ἰατρο-θεραπευτικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων τοῦ μέλλοντος νὰ ἐπικυρωθῇ καὶ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν Νέου Κανονισμοῦ γον ἐκτάκτου Ἐπιστημονικῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, συγκληθεί τοῦτο, καὶ ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ δεῖνα καὶ δεῖνα — τοὐτέστιν ἡμῶν αὐτ οἱ ὑπογεγραμμένοι, λέγομεν, κρίνομεν καθῆκον ἡμῶν συνάμα δὲ καὶ δι ν' ἀποτανθῶμεν πρὸς τὴν Ἀξιότιμον Ἐφορίαν πρὸς ἣν πολλὴν τρέφομε ληψιν καὶ ζητήσωμεν μετὰ θάρρους πληροφορίαν περὶ τοῦ τοσοῦτον ἐκπ τος ἡμᾶς καὶ ἀσυνήθους δοκοῦντος ἡμῖν γεγονότος τούτου, ὡς καὶ περὶ τ γων δι' οὓς ἐγένοντο αἱ μεταλλαγαὶ καὶ παραμορφώσεις τοῦ ἔργου αὐτῆς.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ Ἀξιότιμος Ἐφορία θέλει τιμήσει ἡμᾶς διὰ τ τουμένων ἐξηγήσεων.

Δραττόμεθα τῆς περιστάσεως ταύτης ὅπως ὑποβάλλωμεν Αὐτῇ μετ ρου ὑπολήψεως τὰς προσρήσεις ἡμῶν.

Ὁ Πρόεδρος
(Ὑπ.) *Α. Ζωηρὸς*

Τὰ μέλη
(Ὑπ.) *Α. Καμπούρο*
» *Δ. Εὐθυβούλη*
» *Ἰω. Σιώτης*
» *Μ. Ψαλίδας*
» *Στ. Ναρλῆς (*

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 14/27 Νοεμβρίου 1906.

(*) Ὁ συνάδελφος κ. Στ. Ναρλῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὡς Ἔφορος Ἰατρὸς ἀ στήσας τὸν ἀποχωρήσαντα τῆς Ἐφορείας, (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς θητείας του) συνάδελφον Σιώτην, ὅστις ἠθέλησε συγχρόνως ν' ἀποχωρήσῃ καὶ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτρο συνάδελφοι ὅμως ὁμοφώνως παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ παραμείνῃ συνεργαζόμενος, συνήνεσε ἡ Σ. Ἐφορεία πρὸς τοῦτο καὶ οὕτω ἡ ἐπιτροπὴ ἀπὸ πενταμελοῦς ἐγένετο ἑξαμελής, ἔμεινε πενταμελὴς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀοιδίμου Μ. Ψαλίδα.

Α. Κ.

19.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 17 Νοεμβρίου 1906.

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Ἀλέξανδρον Ζωηρὸν Πασᾶ,
Πρόεδρον τῆς Ὀργανωτικῆς Ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς
τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

Ἐνταῦθα

Ἀριθμ. Πρωτ. 2,431 / Διεκπ. 901

Ἐξοχώτατε.

Ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθνικῶν Φιλ. Καταστημάτων εἰς ἀπάντησιν τῆς ἀπὸ 14/27 Νοεμβρίου Ὑμετέρας ἐπιστολῆς λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσῃ Ὑμῖν τὰ ἀκόλουθα :

Ἡ Ἐφορία πρώτιστα πάντων ἀπείρως εὐγνωμονεῖ πρὸς τὰ Ἐρίτιμα μέλη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ εὐχαριστεῖ διὰ τὸ εὐγενὲς ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον λαμβάνετε πρὸς διοργάνωσιν τῆς ὁμαλῆς καὶ ἀπροσκόπτου λειτουργίας τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν ὧν ἐφορεύει ἱερῶν τοῦ Γένους Καθιδρυμάτων.

Ἐξ ἄλλου λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ διαβεβαιώσῃ Ὑμᾶς ἡ Ἐφορία ὅτι οὐδέποτε ἐσκέφθη νὰ ἐπιφέρῃ τροποποίησιν οἱανδήποτε εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸ καθαρῶς ἰατρικὸν μέρος τοῦ παρ' Ὑμῶν ἐκπονηθέντος ἔργου, ἀναγνωρίζουσα ὅτι εἶχεν ἀναλάβει ἠθικὴν ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσῃ τὰ περὶ τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ἀποφασιζόμενα, ἂν καὶ οὐδεμία ρητή, περὶ τοῦ Κανονισμοῦ προκειμένου, ὑποχρέωσις ἀναφέρεται οὔτε ἐν τοῖς πρακτικοῖς οὔτε ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ.

Εἰ̓ν ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα ἐπῆλθον παραλλαγαί τινες ἐν τῷ σχεδίῳ τοῦ Κανονισμοῦ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἰατρικὸν μέρος, τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἕνεκα διαφόρων περιπετειῶν ἃς ὑπέστη τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον Κανονισμοῦ, δι' ὃ καὶ παρακαλεῖ Ὑμᾶς θερμῶς, ἡ Ἐφορία, ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ διορθώσητε κατὰ τὴν ἰδέαν

Ὑμῶν τὰ ἄρθρα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἰατρικὴν ὑπηρεσίαν, ἐπιφυλασσομένη μόνον ὅπως σκεφθῇ ἐπί τινων τούτων τὰ ὁποῖα συγχρόνως θίγουσι ζητήματα, σχέσιν πρὸς τὴν διοίκησιν ἢ τοὺς οἰκονομικοὺς πόρους τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἔχοντα.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Ἐφορία παρακαλεῖ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς Ὑμᾶς ἐξόχου ὑπολήψεως αὐτῆς καὶ τιμῆς.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς — Ὁ Πρόεδρος

(Ὑπ.) ΣΤ. ΝΑΡΛΗΣ — (Ὑπ.) † Ὁ Μηθύμνης ΣΤΕΦΑΝΟΣ

20.

Ἐν Γαλατᾷ τῇ 14 Μαρτίου 1907.

Τῇ Ἐριτίμῳ Ἐπιστημονικῇ Ἰατρικῇ Ἐπιτροπῇ
τῶν Ἐθν. Φιλανθρπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα.

Ἀριθμ. Πρωτ. 371 / Διεκπ. 216

Ἡ Ἐφορία τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἀνέγνω τὴν ἀπὸ 23 Φεβρουαρίου παρελθόντος Ὑμετέραν ἐπιστολήν, μετὰ τοῦ συνημμένου αὐτῇ σχεδίου ἀναθεωρηθέντος ὑφ' Ὑμῶν μέρους τοῦ νέου Κανονισμοῦ, ἀφορῶντος τὴν διοργάνωσιν τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων.

Εἰς ἀπάντησιν, ἡ Ἐφορία, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκφράζει Ὑμῖν θερμὰς εὐχαριστίας ἐξ ὀνόματος τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων διὰ τοὺς κόπους, εἰς οὓς ὑπεβλήθητε, ἀφ' ἑτέρου δὲ λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν Ὑμῶν, ὅτι τὴν ἐργασίαν Ὑμῶν ταύτην, μετὰ τῆς σχετικῆς γνωμοδοτήσεως τοῦ ἐφόρου ἰατροῦ Κυρίου Στ. Ναρλῆ περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἐσωτερικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Νοσοκομείων, ἀπεφάσισεν, ὅπως ὑποβάλῃ ἁρμοδίως εἰς τὰ Σεβαστὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα συζητηθήσεται ὁ νέος Κανονισμὸς τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Ἐφορία διατελεῖ μετὰ τιμῆς καὶ ὑπολήψεως ἐξαιρέτου.

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς — Ὁ Πρόεδρος

(Ὑπ.) ΣΤ. ΝΑΡΛΗΣ — (Ὑπ.) † Ὁ Μηθύμνης ΣΤΕΦΑΝΟΣ

21.

Ἐν Πέραν τῇ 12 Δεκεμβρίου 1909.

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ξάνθης Ἰωακεὶμ

δρῳ τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων.

Ἐνταῦθα

Σεβασμιώτατε !

ὁ ἐπιδοθέν μοι ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος χειρόγραφον σχέδιον
σμοῦ τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων, ὅπερ καὶ ᾧδε ἐπιστρέφω, εἶναι,
ορᾷ τὸ ἰατρικὸν μέρος, αὐτὸ τοῦτο τὸ ὑπὸ τῆς Σ. Ἐφορείας **τροποποι-**
ρῶτον ἔργον τῆς Διοργανωτ. Ἐπιτροπῆς τοῦ 1902 τὸ ἐν ἔτει 1906 ὑπὸ
Ἐφορείας τύποις ἐκδοθὲν καὶ τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ τότε ὑποβληθὲν (*)
τοῦ παρετήρησε τότε ἡ Ἐπιτροπὴ ὅτι ἀπορρίπτει πᾶσαν εὐθύνην συν-
καὶ παρεκάλεσε τὴν Σ. Ἐφορείαν νὰ προβῇ εἰς σχετικὴν δήλωσιν. Εἰς
σιν ἐξέφρασεν ἡ Σ. Ἐφορεία τὴν ἣν εἶχεν ἐπιθυμίαν νὰ μὴ στερηθῇ τῆς
ξεως τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ ἀπέστειλεν αὐτῇ τὸ ἔντυπον τοῦ σχεδίου ἀπεκ-
ἡ τὴν ἀνασύνταξιν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς. Εἰργάσθη τότε πάλιν
ροπὴ καὶ ὑπέβαλε κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1907 τὸ ἔργον της τῇ Σ. Ἐ-
Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἦσαν οἱ ἑξῆς : Α. Ζωηρὸς πασᾶς, Πρόεδρος, Ἰω.
Στ. Ναρλῆς, Δ. Εὐθυβούλης, Ἀλ. Καμπούρογλον καὶ ὁ μακαρίτης Μ.
, ὅστις, ἀποβιώσας πρὸ τοῦ τέλους τῶν ἐργασιῶν, δὲν συνυποφαίνεται
τοβληθέντι χειρογράφῳ. Εἶναι βεβαίως ἐλευθέρα ἡ Σ. Ἐφορεία τῶν
ιλ. Καταστημάτων καὶ εἶν' ἐλεύθερον τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον νὰ πα-
σιν οἱονδήποτε θέλουσι Κανονισμόν. Φρονῶ ὅμως ὅτι μετὰ τὰς ἠθικὰς
ους ὑποχρεώσεις(**) ἃς κατὰ καιρὸν ἡ Σ. Ἐφορεία ἀνέλαβεν ἀπέναντι

ὶ τὸ λοιπὸν μέρος τοῦ Κανονισμοῦ εἶναι ἀμετάβλητον. Δ. Κ.

λέπε προηγουμένην Ἐπιστολὴν τῆς Σ. Ἐφορείας (ἔγγραφον ἀρ. 20). Δ. Κ.

Ἐπιτροπῆς καθῆκον εἶχεν Αὕτη νὰ ὑποβάλῃ καὶ τὸ σχέδιον τῆς Ἐπι-
τῷ Δ. Ε. Μ. Συμ νλίῳ πρὸς ἐκλογήν.

Ἐπὶ τούτου τοῦ οὐσιώ ους μέρους τοῦ Κανονισμοῦ ἐπεθύμουν νὰ ὑποβάλ-
Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι τὰς σκέψεις μου, ἐλπίζω δ' ὅτι προσεχῶς θὰ τύχω
ειῶς πρὸς τοῦτο.

Ἀσπαζόμενος τὴν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, διατελῶ τέκνον
πνευματικὸν

(Ὑπογρ.) Α. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

22.

Συνεπείᾳ τοῦ ἐν τῇ ἄνω ἐπιστολῇ ἀναφερομένου γεγονότος ἡ Ἐπιτροπὴ
θεῖσα, ἀπηύθυνε τὸ ἑπόμενον ἔγγραφον πρὸς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.

Α. Κ.

Πέραν τῇ 12 Ἰανουαρίου 1910.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.

Σεβασμιώτατε Ἅγιε Πρόεδρε.

Ἐν ἔτει 1902 ἡ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Ἐφορία τῶν ἐν Ἑπταπυργίῳ Ἐθν.
Καταστημάτων, ἀποφασίσασα τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ κανονισμοῦ καὶ τὴν
βιλίῳ ἀναδιοργάνωσιν τῶν ρηθέντων Καταστημάτων, ὡρίμως σκεφθεῖσα,
φθὼς ἔκρινεν ὅτι καταλληλότεροι ἵνα ὑποδείξωσι τίνι τρόπῳ δέον νὰ γίνῃ ἡ
γάνωσις αὕτη, εἰσὶν οἱ μακρὰν τῶν νοσοκομειακῶν πραγμάτων πεῖραν
ιατροί. Διʼ ὃ ἀπετάνθη πρός τινας τῶν γνωστοτέρων παρʼ ἡμῖν τοιούτων,
κ. κ. Ψαλίδαν, Εὐθυβούλην, Α. Καμπούρογλου, καὶ Α. Ζωηρόν, παρακα-
αὐτοὺς νὰ δεχθῶσι καὶ σχηματίσωσι τὴν περὶ ἧς πρόκειται «διοργανωτι-
ἐπιτροπὴν» καὶ ἐκποιήσωσι σχέδιον κανονισμοῦ καταλλήλου πρὸς βελτίωσιν
λειτουργίας τῶν Καταστημάτων.

Οἱ ἀναφερόμενοι ἰατροί, μετά τινα διστασμὸν ἐδέχθησαν τὴν πρότασιν ταύ-
τῆς Ἐφορίας, ἀφοῦ πρότερον συνεννοήθησαν μετὰ τοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐ-

κείνην προεδρεύοντος τῆς Ἐφορίας τότε Προύσης Σεβασμιωτάτου κ. Ναθαναήλ, ὡς ὅρον τῆς παραδοχῆς τῆς ἀντιθεμένης αὐτοῖς ἐργασίας θέσαντες τὴν μὴ μεταβολὴν οὐδενὸς τῶν παρ' αὐτῶν ὑποδειχθησομένων μέτρων ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῶν.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐπιτροπή, ἣν αὐτὴ αὕτη ἡ Ἐφορία ὠνόμασεν «διοργανωτικήν» — ὡς τοῦτο φαίνεται ἐκ τοῦ ἐπισυνημμένου ὧδε φακέλλου — κατηρτίσθη ἐκ τῶν προρρηθέντων ἐπιστημόνων, εἰς οὓς προσετέθη ὁ τότε ἔφορος ἰατρὸς κ. Ι. Σιώτης, εἶτα δὲ καὶ ὁ τοῦτον ἐν τῇ Ἐφορίᾳ διαδεχθεὶς κ. Στ. Ναρλῆς, πρόεδρον δ' αὐτῆς ἐξελέξατο τὸν Ζωηρὸν Πασᾶν.

Εἰργάσθη ἐπὶ πολλοὺς μῆνας πρὸς διεκπεραίωσιν τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῇ ἔργου, δὶς τῆς ἑβδομάδος συνερχομένη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Προέδρου περατώσασα δὲ τὸ ἔργον της ἔσπευσε νὰ ὑποβάλῃ τοῦτο τῇ Ἐφορίᾳ συνοδευόμενον δι' ἐπιστολῆς τοῦ προέδρου της, ἐν ᾗ ὑπεδεικνύοντο ὡς ἀπολύτως ἀναγκαῖα τινὰ τῶν προτεινομένων μέτρων, ἰδίᾳ τὴν ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων τῶν μᾶλλον γνωστῶν ἰατρῶν, συγκρότησιν ἐπιστημονικῆς ἐπιτροπῆς, ἀνεξαρτήτου τῆς Ἐφορίας, ὡς ἀποστολὴν ἐχούσης τὴν ἐποπτείαν τῆς ἐπιστημονικῆς λειτουργίας τῶν Ἐθν. Καθιδρυμάτων καὶ τὴν γνωμοδότησιν ἐπὶ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν τὰ Καταστήματα ἀφορώντων ἐπιστημονικῶν ζητημάτων.

Ἡ Ἐφορία δι' ἐπιστολῆς ηὐχαρίστησε τὴν ἐπιτροπὴν ἀναγγείλασα ὅτι τὸ παρ' αὐτῆς ἐκπονηθὲν ἔργον θὰ ὑποβάλῃ, ὡς εἴθισται, εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον.

Τρία ἡμιέτη ἐκτοτε εἶχον παρέλθη ἔτη, ὅτε ἡμέραν τινα τοῦ 1906 ἡ Ἐπιτροπὴ ἔμαθεν ὅτι ἡ Ἐφορία τῶν Καταστημάτων ὑπέβαλε πρὸς ἔγκρισιν εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον νέον **ἔντυπον** κανονισμῶν. Προμηθευθεῖσα ἀντίτυπον τοῦ τελευταίου τούτου καὶ ἐν ἐκτάκτῳ συνελθοῦσα συνεδρίᾳ, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐν ὁλομελείᾳ ἐμελέτησε τὸ νέον τοῦτο σχέδιον καὶ ἐπείσθη ὅτι μηδὲν διετηρεῖτο ἐν αὐτῷ ἴχνος τῶν ὑπὸ τῆς «Διοργανωτικῆς ἰατρικῆς Ἐπιτροπῆς» προταθέντων μέτρων.

Ἐννοεῖται, Σεβασμιώτατε ἅγιε Πρόεδρε, ὅτι μετὰ τὴν πολύμηνον ἐργασίαν πρὸς καταρτισμὸν τοῦ κανονισμοῦ, ὃν ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν ἀποστείλει τῇ Ἐφορίᾳ, καὶ τὴν γνῶσιν ἣν εἶχεν ἤδη λάβει τὸ παρ' ἡμῖν δημόσιον περὶ τῆς ἐκπονήσεως τοῦ τοιούτου κανονισμοῦ ἐν συνεργασίᾳ παρὰ τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνα ἐγνωσμένου ἰατροῦ, ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεχθῇ τὴν ἄνευ τῆς συναινέσεως αὐτῆς, λίαν αὐθαίρετον ταύτην μεταβολὴν τῶν ἀποφάσεών της. Διὸ καὶ ἔσπευσε νὰ γράψῃ ἀμέσως τῇ Ἐφορίᾳ τῶν Ἐθνικῶν Φιλ. Καταστημάτων γνωρίζουσα αὐτῇ ὅτι δὲν δύναται ν' ἀνεχθῇ ἐν σιωπῇ τὰ γενόμενα, ἀλλ' ὅτι θ' ἀναγκασθῇ νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς τὸ ἡμέτερον δημόσιον ὅτι οὐδεμίαν φέρει αὕτη εὐθύνην ἐπὶ τοῖς παρὰ τῆς Ἐφορίας προτεινομένοις καὶ ὅτι θὰ ἐξιστορίσῃ τὰ λαβόντα χώραν γεγονότα.

Ἡ Ἐφορία δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 Νοεμβρίου 1906, (ἧς ἀντίγραφον ἐπισυνάπτομεν τῇ παρούσῃ), ἀπήντησεν ἀμέσως ὅτι τὸ ἐκπονηθὲν ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς σχέδιον τοῦ κανονισμοῦ πολλὰς ὑπέστη τύχας καὶ ὅτι ἠναγκάσθη αὕτη νὰ ἐκπονήσῃ τὸ ἐπ' ἐσχάτων τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ ἀποσταλὲν νέον σχέδιον, παρεκάλει δὲ τὴν Ἐπιτροπὴν ὅπως δι' ἀγάπην πρὸς τὰ Ἐθν. ἡμῶν Καταστήματα, δεχθῇ νὰ μελετήσῃ ἐκ νέου τὸ ζήτημα, καταστρώνουσα νέας προτάσεις, καὶ ἐπιφέρει, λόγῳ οἰκονομικῆς ἀνάγκης, τροποποιήσεις τινὰς εἰς μερικὰ σημεῖα τοῦ πρώτου αὐτῆς ἔργου, ὡς καὶ εἰς ὅσα κρίνει χρήζοντα τροποποιήσεως ἐκ τῶν παρὰ τῆς Ἐφορίας προτεινομένων μέτρων.

Ἡ Ἐπιτροπή, Σεβασμιώτατε, ὑπ' ὄψει ἔχουσα ὅτι πρόκειται περὶ ἔργου ἐθνοφελοῦς ἔκρινεν ὅτι πρέπει νὰ φανῇ ἐνδοτική, ἐδέχθη τὴν νέαν πρότασιν, καὶ πάλιν συνῆλθεν εἰς πολλὰς νέας συνεδρίας ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Προέδρου καὶ εἰργάσθη ἐπὶ μακρόν.

Ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἐφορίαν καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο ἔργον, συνοδευόμενον πάλιν ὑπὸ ἰδιοχείρου τοῦ προέδρου αὐτῆς ἐπιστολῆς. Ἡ Ἐφορία εὐχαριστοῦσα ἀπήντησεν, ἀντίγραφον δὲ καὶ ταύτης τῆς ἀπαντήσεώς της ἐπισυνάπτομεν τῇ παρούσῃ.

Πρὸς μεγάλην ὅμως ἔκπληξιν ἡμῶν ἐμάθομεν ἐσχάτως ὅτι ἡ Ἐφ... Ἐθν. Φιλ. Καταστημάτων ἐζήτησε παρὰ τοῦ Σεβαστοῦ ὑμῶν Συμβουλί... ἐπικύρωσιν Κανονισμοῦ ὅστις, ὡς πληροφορούμεθα καὶ πάλιν δὲν εἶναι ὁ ... τῆς «Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς» τὸ δεύτερον ἐκπονηθείς.

Διὰ ταῦτα, ἡ τὸν τίτλον καὶ τὴν ἐργασίαν «Διοργανωτικῆς Ἐπιτρ... ἀποδεχθεῖσα Ἐπιτροπή, συνελθοῦσα ἐκ νέου ἐνέκρινεν ὅπως τὸ ζήτημα ὑ... τὴν φορὰν ταύτην κατ' εὐθεῖαν τῷ Δ. Ἐθνικῷ Μικτῷ Συμβουλίῳ, ἀφήσα... κρίσιν τῶν γεγονότων εἰς τὸ Ὑμέτερον Σεβαστὸν Συμβούλιον, ἐπιφυλάσσ... νὰ καταστήσῃ γνωστὸν καὶ εἰς τὴν παρ' ἡμῖν κοινωνίαν ὅτι οὐδεμίαν αὐτ... δέχεται εὐθύνην τοῦ οὕτωσι καταστρωθέντος Κανονισμοῦ.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν μετὰ τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος
(Υπ.) *Α. Ζωηρὸς*

Τὰ μέλη
(Υπ.) *Α. Καμπούρογλου*
» *Δ. Εὐθυβούλης*
» *Στ. Ναρλῆς*
» *Ι. Σιώτης*

23.

Τὸ σπουδαῖον Ὑπόμνημα τοῦ Κου Στ. Καραθεοδωρῆ ἐξ οὗ ἀποδ... ται ὅτι ἡ διαχείρησις τῆς Σ. Ἐφορείας ἦν πάντοτε ἀπροϋπολόγιστος κ... συλλόγιστος.

Α. Κ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ 16 Ἰουνίου 1904

Τῇ Αὐτοῦ Θειοτάτῃ Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κυρίῳ Κυρίῳ Ἰωακεὶμ τῷ Γ'.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7ης Ἀπριλίου 1904, περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ νέου Κ... νισμοῦ τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων πρὸς τὴν Ὑμετέραν ... τάτην Παναγιότητα ἐπιστολή μου, δημοσιευθεῖσα διὰ τοῦ τύπου ἐν ἀγνοίᾳ μ...

γένετο ἀντικείμενον ποικίλων σχολίων καὶ ἀφετηρία πολλῶν συζητήσεων, τούτου ἕνεκα τολμῶ ἅπαξ ἔτι νὰ παρενοχλήσω τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, καθυποβάλλων Αὐτῇ συμπληρωματικάς τινας σκέψεις μου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

* * *

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀρχῶν αἵτινες ἐνέπνευσαν τὸν νέον Κανονισμόν, ἀρχῶν σαφῶς ἐκδηλουμένων διὰ τοῦ ἐν τῇ Ἐφορείᾳ πολλαπλασιασμοῦ τῶν τμημάτων, διὰ τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς εὐρυτέρας δικαιοδοσίας — οὕτως ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ Κοσμητεία τῶν Ε. Φ. Κ. τίθεται ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ ἰατρικοῦ τμήματος,— διὰ τῆς ἄρσεως τῆς Διευθύνσεως, οἵαν ἐννοεῖ αὐτὴν τὸ γ'. κεφάλαιον τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῦ, κτλ. κρίνω περιττὸν νὰ προσθέσω τι εἰς ὅσα εἶπον ἐν τῇ ἀπὸ 7ης Ἀπριλίου 1904 ἐπιστολῇ μου, τοῦτο μὲν διότι τὸ σχέδιον τοῦ Κανονισμοῦ, παραπεμφθὲν ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπήν, εὑρίσκεται νῦν ὑπὸ μελέτην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τοῦτο δὲ καὶ διότι, δημοσιευθέντος ἤδη, ἀποφάσει τῆς Ἐφορείας, τοῦ σχεδίου, οὐδεὶς πιστεύω θὰ ἀμφισβητήσῃ ὅτι ὁ παρ' ἐμοῦ εἰς αὐτὰ δοθεὶς γενικὸς χαρακτηρισμὸς εἶναι καθ' ὅλα σύμφωνος τοῖς πράγμασι καὶ ὅτι πιστῶς ἡρμήνευσα τὰς τάσεις τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς(*).

* * *

Συγχρόνως ὅμως ἠθέλησα, ἐν τῇ ἐπιστολῇ μου, νὰ ἐξετάσω πρακτικώτερον κατὰ πόσον ὁ νέος Κανονισμὸς θὰ δυνηθῇ, ἢ οὐχί, νὰ λειτουργήσῃ ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν Καταστημάτων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὡμίλησα περὶ τῆς ἐπιρροῆς ἣν μέλλει νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν καταστάσεως. Ἡ ἄποψις αὕτη τοῦ ζητήματος εἶναι βεβαίως μερική, ἀλλ' οὐσα συγχρόνως καὶ ἡ σπουδαιοτάτη πασῶν, ἐπιτρέπει ὑμῖν, ἐπισταμένως μελετωμένης αὐτῆς, νὰ σταθμίσωμεν μετ' ἀκριβείας μέχρι τίνος ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ συντάξει τοῦ σχεδίου, αἱ ὑπὸ τῆς πείρας ὑποδειχθεῖσαι ἀνάγκαι, καὶ μέχρι τίνος ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχεδίου θὰ πληρώσῃ αὐτάς.

Τοῦ λόγου λοιπὸν ὄντος περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῶν Ε. Φ. Κ. εἶπον ὅτι αἱ ἀπὸ

(*) Πρόκειται περὶ τοῦ Σχεδίου Κανονισμοῦ καθ' οὗ καὶ ἡ Ὀργανωτικὴ Ἰατρικὴ Ἐπιτροπὴ διεμαρτυρήθη (Ἔγγραφα 18, 21 καὶ 22). Α. Κ.

τοῦ 1898 συνήθεις καταστάσαι ὑπερβάσεις τῶν προϋπολογισθεισῶν δαπανῶν μας (*) ἐπέφερον τὴν ἐξάντλησιν τῶν κεφαλαίων μας, τὰ ἐλλείμματα — ἐξαιρουμένης τῆς χρήσεως τοῦ 1900 — καὶ τὴν ἐν γένει δυσχερῆ θέσιν εἰς ἣν περιήλθομεν. Καὶ ἐν ὅσῳ μὲν αἱ ὑπερβάσεις αὗται ἐπιβάλλονται ἡμῖν ὑπὸ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν νοσηλευομένων, ἕκαστος ἀνομολογήσει ὅτι εἰσὶν ἀναπόφευκτοι καὶ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν δικαιολογοῦνται. Ἀλλ' ὅταν δὲν προκαλεῖ αὐτὰς τοιαύτη αἰτία, ὅταν πηγάζουσιν ἁπλῶς ἐκ τῆς ἐλλείψεως φραγμοῦ ἀρκούντως ἰσχυροῦ ὥστε νὰ μᾶς συγκρατῇ διαρκῶς ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν ἀποφασισθέντων, δικαιούμεθα τότε νομίζω νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἄκοντες ἐννοεῖται, παρασυρόμεθα εἰς σπατάλην χρημάτων ἅτινα ἠδυνάμεθα νὰ χρησιμοποιήσωμεν σκοπιμώτερον.

Γίνονται ἄραγε ὑπερβάσεις ; δαπανῶμεν περισσότερα τῶν ὅσων προϋπελογίσαμεν ; ποῦ καὶ διατί δαπανῶμεν ταῦτα ;

Τὸ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐξετάσω ἐν τοῖς δυσὶ ἀκολούθοις κεφαλαίοις :

(*) Τὰ ἀπὸ τοῦ 1890 μέχρι τοῦ 1897 ἔτη ὑπῆρξαν περίοδος περιπετειῶν· μόνον τὸ 1895 κλείει ἡ ἔλλειμμα Δ. Τ. 1702, ἀλλὰ καὶ τοῦτο διότι ἐν τῷ τακτικῷ ἀπολογισμῷ περιλαμβάνονται καὶ τὰ ἔξῆς δαπανήσαντα

εἰς οἰκοδομὰς ὑδροθεραπευτηρίου καὶ μηχανικοῦ πλυντηρίου	Δ. Τ.	2593
εἰς περιτείχισιν τοῦ γηπέδου τῶν Ψύλλων	»	642
τὸ ὅλον	»	3235
ἀφαιρουμένων τῶν χορηγηθεισῶν ὑπὸ τοῦ Δ/γροῦ	»	800
ὑποβιβάζονται τὰ εἰς βάρος τῶν Ἐθν. Φιλ. Καταστημ. εἰς	»	2465

στε τὸ ἔτος τοῦτο δὲν διακόπτει τὴν σειρὰν τῶν περισσευμάτων.

Α΄.

Ὁ προϋπολογισμὸς καὶ ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1903.

Ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμὸς τῶν Ε. Φ. Κ. ὁρίζει ὅτι :

« Ἡ ἐφορεία συντάσσει τὸν ἐτήσιον ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου » προϋπολογισμόν, ὃς ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐπιψήφισιν τοῦ Δ. Ε. Μ. Σ. μετὰ τοῦ » ἀπολογισμοῦ τοῦ λήξαντος ἔτους.» (Ἄρθρον 12 γ.)

Συνῳδὰ τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, ἡ ἐφορεία, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1903, ὑπέβαλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους τούτου, καταρτισθέντα ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, ὅπερ τῇ 21 Μαΐου 1903 μετετέθη εἰς Πρίγκηπον, θὰ παρέμενε μέχρι τέλους παρὰ τὸ Ἐπταπύργιον.

Ὁ προϋπολογισμὸς οὗτος ἔχων ὡς ἑξῆς

Δαπάναι	Δ. Τ.	18,673
Πρόσοδοι.	»	17,360
Προβλεπόμενον ἔλλειμμα	»	1,313

ἐπεψηφίσθη ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Ἤλθωμεν εἰς τὸν ἀπολογισμόν.

Ἡ διὰ τὸ 1903 δημοσιευθεῖσα λογοδοσία τῆς Ἐφορείας δίδει ἡμῖν τρεῖς πίνακας.

Α΄.) Τακτικὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1903 (οὗτινος τὰ κεφάλαια ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐγγεγραμμένα καὶ ἐπιτρέπουσιν ἑπομένως νὰ παρακολουθήσωμεν τὸν ἐγκριθέντα προϋπολογισμὸν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ του) ὡς ἑξῆς :

Δαπάναι	Δ. Τ.	20,776,89
Πρόσοδοι	»	18,312,77
Ἔλλειμμα	»	2,464,12

Β΄.) Ἀπολογισμὸν ἐκτάκτων πρόσοδων καὶ δαπανῶν, παρουσιάζοντα ἀφ' ἑνὸς μὲν κληροδοτήματα τινά, ἀφ' ἑτέρου δὲ δι' ἔργα ὁδοποιΐας μὴ προβλεπόμενα ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, ὡς ἑξῆς :

Πρόσοδοι	Λ. Τ.	447,10
Δαπάναι.	»	209,56
Περίσσευμα	»	237,54

Ὑποβιβάζεται λοιπὸν τὸ ἔλλειμμα τοῦ τακτικοῦ ἀπολογισμοῦ εἰς λ. τ. 2,226,58.

Ποῖα κονδύλια τοῦ τακτικοῦ ἀπολογισμοῦ ἀπομακρύνονται ἐπαισθητῶς τῶν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀντιστοίχων των, καὶ εἰς τί ἀποδοτέα ἡ ὑπέρβασις αὐτῆ ;

α΄.) Τρόφιμα. — Προϋπελογίσαμεν ὅτι τῷ 1903 θὰ ἐνδιαιτηθῶσιν ἡμερησίως ἐν τοῖς Καταστήμασι 1300 πρόσωπα ὧν ἡ τροφοδότησις θὰ ἀπῄτει λ.Τ. 6383.

Ἐκ τοῦ ἀπολογισμοῦ φαίνεται ὅτι μόνον 1250 πρόσωπα ἐτροφοδοτήσαμεν καθ' ἑκάστην ἀντὶ δαπάνης λ. Τ. 7111,16.

Ὥστε ἔχομεν διαφορὰν ἐπὶ πλέον λ. Τ. 731.16.

β΄.) Ἐπισκευαί. — Προϋπελογίσαμεν ὡς ἑξῆς :

Διὰ τὰ προσοδοφόρα κτίρια	Λ. Τ.	205
Διὰ τὰ Χρυσοβέργεια	»	70
Διὰ τὰ ἐν Ἐπταπυργείῳ Ε. Φ. Κ.	»	500
Τὸ ὅλον	»	775

Ἐδαπανήσαμεν

Διὰ τὰ προσοδοφόρα κτήματα	Λ. Τ.	332,20
Διὰ τὰ Χρυσοβέργεια	»	228,82
Διὰ τὰ ἐν Ἐπταπυργίῳ Ε. Φ. Κ.	»	896,14
Διὰ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου (ἄνευ τοῦ ἁγιάσματος)	»	40,23
Τὸ ὅλον	»	1497,39

Ὥστε ἔχομεν διαφορὰν ἐπὶ πλέον Λ. Τ. 722.39.

γ΄.) Ἔργα ὁδοποιΐας δὲν ἔχομεν ἐγγράψει ἐν τῷ προϋπολογισμῷ. Ἐδαπανήσαμεν εἰς αὐτὰ λ. τ. 209,56.

δ΄.) Ἄλλαι ὑπερβάσεις κονδυλίων τοῦ τακτικοῦ προϋπολογισμοῦ μεταφέρονται εἰς τὰς πληρωμὰς τοῦ ἐκτάκτου ἀπολογισμοῦ (περὶ οὗ κατωτέρω). Οὕτω λ. χ. ἐν τῷ κονδυλίῳ τῶν «Διαφόρων εἰδῶν» προϋπελογίσθησαν 200 λ. Τ. διὰ ἔπιπλα καὶ σκεύη. Ἀλλὰ πλὴν τούτων ἐδαπανήθησαν, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐκτάκτου ἀπολογισμοῦ ἄλλαι 231 λ. Τ.

Ἠρκέσθην εἰς τινα τῶν κυριωτέρων, ἀλλὰ τὰς αὐτὰς παρατηρήσεις δύναταί τις νὰ κάμῃ καὶ ἐπὶ διαφόρων ἄλλων κονδυλίων.

Αἱ ὑπερβάσεις ἔν τισι κεφαλαίοις τοῦ προϋπολογισμοῦ — ὡς τοῦ τῶν τροφίμων λ. χ. — ἐν μέρει μόνον ἔχουσι τὴν αἰτίαν των ἐν τῇ σχετικῶς μείζονι ἢ ἄλλοτε ἀναλογίᾳ τῶν χειρουργικῶν ἀρρώστων, ὧν ἡ νοσηλεία εἶναι δαπανηροτέρα. Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἐρευνήσω ποῖαι αἱ δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῶσιν ἐδῶ οἰκονομίαι. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπραγματεύθησαν λεπτομερῶς οἱ κ. κ. Σιώτης, Λάγος καὶ Ἰω. Κωνσταντινίδης ἐν τῇ ὑπὸ ἡμερ. 7 Ἰουλίου 1900 ὑποβληθείσῃ τῇ Ἐφορείᾳ ἐκθέσει αὐτῶν. Ἡ Ἐφορεία, παραδεχθεῖσα τὰ συμπεράσματα τῆς ἐκθέσεως ταύτης, καὶ ἐφαρμόσασα ἐπὶ δύο ἔτη (τῷ 1900 καὶ 1901) τὸ σύστημα τῶν σιτηρεσίων καὶ τὰ λοιπὰ μέτρα ἅτινα προέτεινεν ἡ ἔκθεσις πρὸς περιορισμὸν τῆς σπατάλης (ὡς λέγεται ἐν αὐτῇ τῇ ἐκθέσει) ἥτις παρετηρήθη εἰς τὰ κονδύλια τῶν τροφίμων καὶ διαφόρων εἰδῶν, ὑπεβίβασεν ἐπαισθητῶς τὰς δαπάνας αὐτῶν. Δυστυχῶς, ἐπὶ δύο μόνον ἔτη, ὡς εἶπον ἐλειτούργησε τὸ σύστημα τοῦτο εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλεται τὸ περίσσευμα τῆς χρήσεως τοῦ 1900.

Ἄλλαι ἐπὶ πλέον δαπάναι, ὡς αἱ τοῦ κεφαλαίου τῶν ἐπισκευῶν, εἶναι ἀδικαιολόγητοι· γνωστοῦ δὲ ὄντος ἐκ τῶν προτέρων ὅτι ἡ χρῆσις τοῦ 1903 ἔμελλε νὰ κλείσῃ μὲ ἔλλειμμα, ἠδύναντο κάλλιστα νὰ ἀναβληθῶσιν ἐπί τινα χρόνον διὰ καταλληλοτέραν ἐποχήν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ τακτικοῦ ἀπολογισμοῦ.

Γ΄.) Ἀλλ' ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1903 χρηματικὴ διαχείρισις τῶν Ε. Φ. Κ. ἀνέρχεται εἰς ποσὸν πολὺ μεγαλείτερον τοῦ ἐν τῷ τακτικῷ ἀπολογισμῷ φαινομένου. Ὁ

δὲ συνημμένος τῇ λογοδοσίᾳ τρίτος πίναξ ὁ ἐπιγραφόμενος «ἀπολογισμὸς ἐκτάκτων εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν» (ἂν καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὁ πίναξ οὗτος ὡς ἀπολογισμὸς οὔτε νὰ ὁρισθῇ ἀκριβῶς ἡ σχέσις αὐτοῦ, ἀποτελοῦντός τι ἀνεξάρτητον πρὸς τὸν προϋπολογισμόν), δεικνύει ὅτι καίτοι εἴμεθα ἐντολοδόχοι τῶν Πατριαρχείων ὀλίγον ὅμως λαμβάνομεν ὑπὸ σημείωσιν, ἐν τῇ διαχειρίσει ἡμῶν, τοὺς περιορισμοὺς εἰς τοὺς ὁποίους ὑποκείμεθα, συνεπείᾳ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ ἡμῶν ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ, οὗτινος αἱ εἰσπράξεις καὶ αἱ πληρωμαὶ ἀνέρχονται εἰς λ. Τ. 5503,15 ὡς εἰσπράξεις τῶν Καταστημάτων ἐγγράφονται κινητὰ καὶ ἀκίνητα κεφάλαια αὐτῶν καταναλωθέντα, ἕτερα κεφάλαια ἐπὶ ὡρισμένῳ σκοπῷ παρ' ἡμῖν κατατεθειμένα, προβλέψεις καὶ χρεωλύσια πρὸς ἀπόσβεσιν διαφόρων δαπανῶν τοῦ τακτικοῦ ἀπολογισμοῦ, κεφάλαια ἀνήκοντα εἰς τὸ ταμεῖον τῶν συντάξεων κλ.

Ὡς πληρωμαὶ δὲ ἐγγράφονται ἐν τῷ αὐτῷ πίνακι, διάφορα ποσὰ δαπανηθέντα εἰς νέας οἰκοδομάς, εἰς ἔπιπλα καὶ σκεύη, εἰς πληρωμὰς διαφόρων ὀφειλῶν καὶ τέλος εἰς κάλυψιν τοῦ ἐφετεινοῦ ἐλλείμματος.

Οὐδεμία τῶν ἐν τῷ πίνακι τούτῳ εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν ἀνεφέρετο ἐν τῷ ἀποσταλέντι παρ' ἡμῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα προϋπολογισμῷ. Ἐπικυροῦν αὐτὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους, τὸ Δ. Ε. Μ. Σ. ἀγνοεῖ ὅτι, ἐν τῇ ἐνιαυσίᾳ ταύτῃ περιόδῳ, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς δαπάνας ἡμῶν θέλουσιν ἐπιβαρύνει πρόσθετοι πληρωμαὶ — ὧν, ἐν τούτοις, αἱ πλεῖσται ἦσαν γνωσταὶ ἐκ τῶν προτέρων τῇ Ἐφορείᾳ καὶ δὲν ἀνεφάνησαν ἀπροόπτως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἔτους, — ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι θὰ καταφύγωμεν εἰς τὰς μνημονευθείσας εἰσπράξεις.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι τινὲς τῶν πληρωμῶν τοῦ ἐκτάκτου ἀπολογισμοῦ ἐγένοντο συνεπείᾳ προηγουμένης δοθείσης ἐγκρίσεως τῶν Πατριαρχείων εἰς ἔργα τινα — ὡς λ. χ. αἱ διὰ τὴν ἀνέγερσιν μέρους τῆς πτέρυγος τῆς χειρουργικῆς κλινικῆς ἢ τοῦ ἐπιτηρητικοῦ τμήματος — ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἔγκρισις οὐδόλως μᾶς ἀπαλλάττει τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ καταστήσωμεν γνωστάς, ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους, διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ, εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Σ. τὰς εἰσπράξεις δι' ὧν προτιθέμεθα νὰ καλύψωμεν τὰς πληρωμὰς ταύτας.

Τί ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ ἡμῶν παρατηρήσεων ;

Ὅτι ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους, ἀποστολὴ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ ὑπὸ τῆς ἀνωτέρας ἡμῶν ἀρχῆς ἐπιψήφισις αὐτοῦ οὐδεμίαν ἔχουσι πρακτικὴν σημασίαν. Ὁ προϋπολογισμὸς ὤφειλε νὰ χορηγῇ τῷ Δ. Ε. Μ. Σ. πιστὴν καὶ ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν θέσεως καὶ ὅλα τὰ πρὸς ἐκτίμησιν τῆς τοιαύτης θέσεως ἀπαιτούμενα στοιχεῖα. Τοιοῦτο ἦτο, ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ πνεῦμα τοῦ συντάξαντος τὸν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμόν.

Ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη ἀπέβη ξηρὸς καὶ ἀνωφελὴς τύπος.

Β΄.

Τὰ δαπανηθέντα εἰς κτίρια ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1898 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1903.

Ἡ Ἐφορεία τῶν Ε. Φ. Κ. ἐν τῇ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1904 ἐπιστολῇ αὐτῆς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, κατεχώρισε πίνακα τῶν εἰς ἀνέγερσιν νέων κτιρίων, εἰς ἀγορὰν ἀγροῦ, ἐπίπλων, σκευῶν καὶ εἰς θεραπείαν ἄλλων μονίμων ἀναγκῶν δαπανηθέντων ἐκ τῶν ἐκτάκτων εἰσπράξεων τῶν ἀπὸ τοῦ 1898 μέχρι τοῦ 1903 ἐτῶν.

Ὁ πίναξ οὗτος ἔχει ὡς ἕπεται.

Α. Εἰς τμῆμα χειρουργικῆς κλινικῆς. . .	Λ. Τ.	6025
Β. Εἰς τὸ μολυσματικόν	»	1040
Γ. Εἰς τὸ νεκροστάσιον.	»	355
Δ. Εἰς τὰ παραρτήματα τοῦ φρενοκομείου .	»	990
Εἰς μεταφοράν	»	8410

Ἐκ μεταφορᾶς	Λ. Τ.	8410
Ε. Εἰς παραπήγματα πανωλικῶν καὶ περιτείχισιν αὐτῶν.	»	1160
Εἰς τὸ ἐπιτηρητικὸν τμῆμα	»	415
Εἰς ἀμαξοστάσιον καὶ σταῦλον.	»	100
Διὰ διοχέτευσιν ὕδατος	»	760
Δι' ἐγκατάστασιν φωταερίου	»	745
Δι' ἔπιπλα, σκεύη, μηχανήματα τῶν νέων τμημάτων	»	1060
Δι' ἀγορὰν ἀγροῦ.	»	450
Τὸ ὅλον	Λ. Τ.	13100

Αἱ ἔκτακτοι εἰσπράξεις τῶν 6 τούτων ἐτῶν ἀναλύονται οὕτω, κατὰ τὰς ἐκ τοῦ λογιστηρίου ληφθείσας πληροφορίας.

Κληροδότημα Συγγροῦ	Λ. Τ.	15000
Κληροδότημα Στεφάνοβικ	»	3000
Ἔκτακτοι εἰσπράξεις ἐπιτροπῆς ἐλεῶν . .	»	1470
Χρήματα ταμείου συντάξεων	»	2530
Πρόβλεψις μεταγραφῆς κτημάτων . . .	»	300
Πρόβλεψις ἀποσβέσεων	»	150
Προκαταβολαὶ νοσηλίων	»	600
Δωρεαὶ δι' ὡρισμένον σκοπόν	»	675
Δωρεαὶ ὑπὸ ὅρους	»	320
Περίσσευμα ἔτους 1900.	»	280
Πώλησις πεπαλαιωμένου κτήματος . . .	»	105
Καθυστερούμενα εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον . .	»	650
Χρέη 1898	»	100
Πώλησις ρωσσικῶν ὁμολογιῶν.	»	900
Τὸ ὅλον	Λ. Τ.	26080

Ἐχρησιμοποιήθησαν δὲ ὡς ἑξῆς :

Εἰς κάλυψιν ἐλλειμμάτων 1898-1903 . . .	Λ. Τ.	6905
Εἰς πληρωμὰς δανείων, φόρων, καθυστερουμένων κ. τ. λ.	»	6015
Εἰς κτίρια καὶ ἄλλα ὡς ἀνωτέρω. . . .	»	13100
Τὸ ὅλον	Λ. Τ.	26020

Ἐξετάσωμεν τὰ δαπανηθέντα εἰς κτίρια καὶ ἄλλα ἔργα.

Ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμὸς τῶν Ε. Φ. Κ. ὁρίζει ὅτι :

« Ἡ Ἐφορεία, ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Δ. Ε. Μ. Σ. συμβάλλεται ἐν ὀνόματι » τῶν Ε. Φ. Καταστημάτων διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς οἰκοδομὰς ἢ ἐκποιήσεις καὶ » ἀγορὰς κτημάτων, εἰς ὑποθηκεύσεις ἢ συνομολογήσεις δανείων». (ἄρθρ. 12.)

Κατὰ πόσον τώρα, ἡ δαπάνη, ἣν ἀπῄτησαν τὰ ἐν λόγῳ κτίρια καὶ ἔργα, ἐγένετο ἐν τοῖς ὁρίοις τῶν ἀδειῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ τε Πατριαρχείου καὶ αὐτῆς τῆς Ἐφορείας ;

Τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐφορείας δίδουσι τὰς ἑξῆς πληροφορίας :

α) Χειρουργικὴ κλινικὴ (Κεντρικὸν τμῆμα).

Τῇ 20 Μαΐου 1899 ὑπεβάλομεν αἴτησιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ σχεδίου, διὰ τὴν ἔγκρισιν δαπάνης ὑπὲρ τοῦ κτιρίου τούτου ἀνερχομένης εἰς λ. Τ. 3000.

Τῇ 18 Αὐγούστου 1900, ἡ Ἐφορεία, δι' ἀποφάσεως αὐτῆς, ἀνεβίβασε τὸν προϋπολογισμὸν τῆς δαπάνης εἰς λ. Τ. 3738.64.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 6025.

β) Τμῆμα μολυσματικῶν καὶ μιασματικῶν (Ζαφειροπούλειον).

Τῇ 21 Μαΐου 1899, ὑπεβάλομεν αἴτησιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ σχεδίου, διὰ τὴν ἔγκρισιν δαπάνης 200 λ. Τ. ὑπὲρ τοῦ τμήματος τούτου. Βραδύτερον, συνδυασθείσης τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐξ 600 λ. Τ. δωρεᾶς τῆς Κυρίας Χαρικλείας Σ. Ζαφειροπούλου, ἡ Ἐφορεία ἐνέκρινε (18 Μαΐου 1900) δαπάνην λ. Τ. 800.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 1040.

γ) Τμῆμα ἐπιτηρητικὸν μήπω διαγνωσθεισῶν νόσων.

Τῇ 24 Μαΐου 1899 ὑπεβάλομεν αἴτησιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ σχεδίου διὰ τὴν ἔγκρισιν δαπάνης 80 λ. Τ. ὑπὲρ τοῦ τμήματος τούτου.

Βραδύτερον ἡ Ἐφορεία (12 Ἰουλίου 1902) ἐνέκρινε δαπάνην λ. Τ. 150.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 415.

δ) Νεκροστάσιον.

Δὲν ἐζητήθη περὶ τούτου ἄδεια τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ Ἐφορεία, κατόπιν μειοδοσίας, ἐνέκρινε (3 Μαΐου 1902) δαπάνην λ. Τ. 285.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 355.

ε) Τμῆμα ἀκαθάρτων φρενοβλαβῶν.

Δὲν ἐζητήθη περὶ τούτου ἄδεια τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ Ἐφορεία τῇ 10 Μαρτίου 1900 ἐνέκρινε δαπάνην 300—350 λ. Τ.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 540.

στ) Τμῆμα ἡσύχων φρενοβλαβῶν.

Τῇ 28 Σεπτεμβρίου 1901 ὑπεβάλομεν αἴτησιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ σχεδίου, διὰ τὴν ἔγκρισιν δαπάνης λ. Τ. 450 ὑπὲρ τοῦ τμήματος τούτου.

Ἐδαπανήθησαν ἀκριβῶς λ. Τ. 450.

ζ) Ἀμαξοστάσιον μετὰ σταύλου.

Δὲν ἐζητήθη περὶ τούτου ἄδεια τῶν Πατριαρχείων.

Τῇ 14 Ἰουλίου 1900 ἡ Ἐφορεία ἐνέκρινε νὰ κτισθῶσι ταῦτα ἐπὶ τὸ οἰκονομικώτερον.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 100.

η) Ἀγορὰ ἀγροῦ πλησίον τῶν παραπηγμάτων τῶν πανωλικῶν.

Δὲν ἐζητήθη περὶ τούτου ἡ ἄδεια τῶν Πατριαρχείων.

Ἡ δαπάνη ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς Ἐφορείας τῇ 14 Αὐγούστου 1902.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 450.

θ) Παραπήγματα τῶν πανωλικῶν καὶ περιτείχισις αὐτῶν.

Τῇ 10 Ἰουλίου 1901 ἐζητήθη ἡ ἄδεια τῶν Πυχείων διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν παραπηγμάτων.

Τὴν περιτείχισιν ἐνέκρινεν ἡ Ἐφορεία τῇ 3 Αὐγούστου 1901 ἀλλ' οὐδαμοῦ εὑρίσκεται προϋπολογισμὸς τῆς ἐργασίας ταύτης.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 1169.

ι) Διοχέτευσις ὕδατος.

Οὐδαμοῦ φαίνεται πίστωσις περὶ ταύτης ἐν τοῖς προϋπολογισμοῖς, οὔτε σχετική τις ἀπόφασις τῆς Ἐφορείας διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην. Μόνον μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς φαίνονται ἀποφάσεις περὶ ἐγκαταστιχώσεως τῆς δαπάνης.

Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 760.

ια) Ἐγκατάστασις φωταερίου.

Πίστωσις ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς δὲν ἠνοίχθη. Ἡ Ἐφορία τῇ 1 Δεκεμβρίου 1900 ἐνέκρινε πρὸς τοῦτο δαπάνην λ. Τ 745.

ιβ) Ἀγορὰ ἐπίπλων, σκευῶν καὶ μηχανημάτων.

Ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ ἐγγράφεται τακτικῶς ἡ βέουσα πίστωσις διὰ τὰ ἀνωτέρω εἴδη (τῷ 1093 λ. χ. ἐγράφησαν 200 λ. Τ.) Οὐδαμοῦ δὲ ἀνευρίσκεται ὅτι ἡ Ἐφορεία ἀπεφάσισε νὰ ἀνοίξῃ πρόσθετόν τινα πίστωσιν διὰ τὰς ἀγορὰς ταύτας. Ἐδαπανήθησαν λ. Τ. 1060.

Διὰ τὴν δαπάνην τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος 13,100 λ. Τ. ἀπῃτεῖτο, κατὰ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμόν, ἥ τε ἔγκρισις τῶν Πατριαρχείων καὶ ἡ προηγουμένη ἀπόφασις τῆς Ἐφορείας. Ἐξ ὅσων εἴπον, εὐκόλως ὑπολογήσει τις τί ἐδαπανήθη κανονικῶς ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου καὶ τί καθ' ὑπέρβασιν.

* * *

Τὰ δύο πρηγγούμενα κεφάλαια δίδουσι νομίζω καθαρὰν ἰδέαν τῆς οἰκονομικῆς ἡμῶν διαχειρίσεως.

Διεπόμεθα ὑπὸ Κανονισμοῦ ὅστις ἀπαιτεῖ πᾶσα δαπάνη, τακτικὴ ἢ ἔκτακτος, τῆς Ἐφορείας, νὰ ἐπικυροῦται προηγουμένως ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Σ. καὶ ὅστις ἀρ-

νεῖται εἰς τὰ δύο ὑπάρχοντα τμήματα πᾶσαν πρωτοβουλίαν προκειμένου περὶ δαπανῶν. Αἱ διατάξεις αὐταὶ τοῦ Κανονισμοῦ, οὔτε τὴν Ἐφορείαν ἐμποδίζουσι νὰ ὑπερβαίνῃ, ἄνευ ἀπολύτου ἀνάγκης, τὰ ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Σ. — εἴτε διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν ἐτησίων προϋπολογισμῶν, εἴτε διὰ τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν προϋπολογισμῶν τῶν κτιρίων — ἐγκριθέντα, οὔτε τὰ τμήματα ἐμποδίζουσι νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῆς Ἐφορείας ἐγκριθέντα ποσά.

Φανερὸν εἶναι ποῦ θὰ φθάσωμεν ἂν ἡ πορεία αὕτη παραταθῇ ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτη· τὰ διαθέσιμα κεφάλαιά μας ἐξηντλήθησαν καὶ μόνον διὰ δανείων θὰ συνηθῶμεν νὰ ἰσοζυγίσωμεν τοὺς ὁλονὲν ἐξογκουμένους ἀπολογισμούς μας.

Τὸ σχέδιον τοῦ νέου Κανονισμοῦ, ἐκπονηθὲν ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν τὸ πρωτίστως ἀπασχολοῦν τὴν Ἐφορείαν ζήτημα εἶναι τὸ οἰκονομικόν, θὰ βελτιώσῃ ἀρά γε, τιθέμενον εἰς ἐνέργειαν, τὴν παροῦσαν κατάστασιν; ἀναφαίνεται τοὐλάχιστον ἐν αὐτῷ προσπάθειά τις πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου βελτιώσεως τοῦ καθεστῶτος;

Οὐχί! Ὁ νέος Κανονισμὸς περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰ δύο ἄρθρα περὶ ὧν ἔκαμα λόγον καὶ τῶν ὁποίων τὸ ἀλυσιτελὲς ἐγένετο κατάδηλον, ἀναθέτων συνάμα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ εἰς τὸ οἰκονομολογικὸν τμῆμα, ὅπως ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμὸς τὴν ἀναθέτει εἰς τὸ οἰκονομικόν, ἀλλ' ὅπως καὶ ὁ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμός, χωρὶς νὰ χορηγήσῃ εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο πραγματικήν τινα ἰσχὺν δι' ἧς νὰ προλαμβάνῃ τὰ ἔξοδα ἅτινα θὰ τῷ ἐφαίνοντο περιττὰ ἢ ὑπερβολικά.

Ἑπομένως μέχρι τούτου τοῦ σημείου μένομεν στάσιμοι.

Ἐν ταὐτῷ ὅμως, πλεῖσται διατάξεις τοῦ σχεδίου θὰ ἔχουν ἴσως ὡς ἀποτέλεσμα οὐχὶ μόνον τὴν ἐδραίωσιν τοῦ καθεστῶτος ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπέκτασιν τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ. Ἡ ὑπὸ τοῦ Δ. Ε. Μ. Σ. ἐξέλεγξις, ἣν ἡ Ἐφορεία ὤφειλεν ὑποχρεωτικῶς νὰ ζητῇ κατ' ἔτος, ἐπαφίεται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Συμβουλίου· ἡ ὕπαρξις πέντε τμημάτων θὰ συνεπιφέρῃ καὶ τὴν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Ἐφορείας αὔξησιν τῶν ὑπό τινων μόνον τῶν μελῶν αὐτῆς ἀποφασιζομένων δαπανῶν· μὴ ὑπαρχούσης δὲ πλέον διευθύνσεως, τὰ τμήματα θὰ εὑρίσκωνται, τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου, ἐν παντελεῖ ἀγνοίᾳ τῶν ἀμοιβαίων ἀποφάσεών των καὶ τῶν συνεπείᾳ τῶν

ἀποφάσεων αὐτῶν γινομένων ἐξόδων. Τὸ καθεστὼς τῶν δύο ἀπολογισμῶν, τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου, νομιμοποιεῖται, χωρὶς ὅμως νὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ σύνταξις ἐκτάκτου προϋπολογισμοῦ.

* * *

Οὐδέποτε, Παναγιώτατε Δέσποτα, παρεσύρθην παραλογιζόμενος μέχρι τοῦ νὰ θελήσω νὰ καταστήσω τὴν συντάξασαν τὸν νέον Κανονισμὸν Ἐπιτροπὴν ἢ τὴν ἐγκρίνασαν αὐτὸν Ἐφορείαν ὑπευθύνους τῶν ἐπὶ προκατόχων ἐφορειῶν γενομένων. Ἄλλως τε, ὁ κατάλογος τῶν ὀνομάτων τῶν συγκροτησάντων ἑκάστοτε τὰς Ἐφορείας τῶν Ε. Φ. Κ. προσώπων, ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἀνέκαθεν τὸ σωματεῖον τοῦτο ἀπαρτίζουσιν ἄνδρες ὧν τὰ γενέστατα αἰσθήματα εἶναι ἀνώτερα παντὸς ἐπαίνου. Οἱ παρακολουθοῦντες δὲ τὰς συνεδριάσεις τῆς Ἐφορείας γνωρίζουσι καλῶς ὅτι ἐν τῷ ἔργῳ αὐτῶν, οἱ Ἔφοροι εὑρίσκουσιν ἀρωγοὺς πολυτίμους ἐν τῷ ζήλῳ καὶ ἐν τῇ ἱκανότητι τοῦ τε προσωπικοῦ τῆς Διευθύνσεως καὶ τῆς ἀνωτέρας ὑπαλληλίας τῶν Καταστημάτων. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἐν ἀντιπαραθέσει πρὸς τὴν οὐχὶ εὐάρεστον κατάστασιν τῶν ὑμετέρων πραγμάτων, καταδεικνύουσιν ὅτι αἱ ἐλλείψεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐτόλμησα νά ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἔχουσι τὴν αἰτίαν αὐτῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ οὐχὶ ἐν τοῖς προσώποις ἅτινα ἐν ὅσῳ τὸ διέπον ἡμᾶς σύστημα δὲν μεταβληθῇ, θὰ ὑποκύπτωσι, καὶ παρὰ τὴν θέλησίν των, εἰς τὰ δυσάρεστα αὐτοῦ.

Ἡ Ἐφορεία, ἥτις καὶ πέρυσι δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς τῆς 19 Ἰουλίου 1903 ἐξέθηκε λεπτομερῶς τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, τὴν δυσχερῆ οἰκονομικὴν ἡμῶν θέσιν, κατανοεῖ ὅτι ὑφίσταται ἀνάγκη μεταρρυθμίσεων ζητεῖ δὲ τὴν θεραπείαν ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν ὑπὸ τῆς συντακτικῆς τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιτροπῆς ὑποδειχθέντων μέσων. Λυποῦμαι ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου φρονῶ ὅλως ἀντιθέτως. Μολονότι δέ, ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη Παναγιότης, ἐν προσλαλιᾷ αὐτῆς εἶπεν ὅτι, ἐπὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος, «ἄνευ διαφωνίας οὐδὲν καλὸν δύναται νὰ προέλθῃ» βέβαιον πλὴν εἶναι ἐπίσης ὅτι ἡ παρουσία ἐν τῇ Ἐφορείᾳ μελῶν οὐδόλως συμμεριζομένων τὰς ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας αὐτῆς προσβευομένας γνώμας, βλάβης μᾶλλον ἢ ὠφελείας ἀπο-

βαίνει πρόχειρος, ἐφ' ᾧ καὶ παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ἵνα εὐαρεστουμένη ἀποδεχθῇ τὴν ἀπὸ τῆς Ἐφορείας τῶν Ε. Φ. Κ. συνημμένην παραίτησίν μου. Ἐνδομύχως πεποιθὼς ὅτι, ἐπὶ τῶν ἐνδελεχῶν ἡμερῶν τῆς Ὑμ. Σεπτῆς Παναγιότητος, ταχέως ἐπελεύσεται ἡ παρὰ πάντων ποθουμένη ἀνόρθωσις τῶν πλημμελῶς ἐν τοῖς ἡμετέροις πράγμασιν ἐχόντων.

Ἀσπαζόμενος εὐλαβῶς τὴν δεξιὰν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καὶ ἐπικαλούμενος τὰς πατρικὰς αὐτῆς εὐχάς, διατελῶ

Εὐπειθέστατος

(Υπ.) ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ.

SISMANOGLIO